

STAROZAVETNE LIČNOSTI U SENCI

Oktober, november, decembar 2010

Sadržaj:

1. Priča i istorija	5
2. Halev: živeti u očekivanju	12
3. Ana: učiti da budeš neko	19
4. Jonatan: rođen za velika dela	26
5. Avigeja: nije bila žrtva okolnosti	33
6. Urija: vera jednog stranca	40
7. Avijatar: sveštenik	47
8. Joav: slabić u ulozi Davidovog jakog čoveka	54
9. Resfa: uticaj vernosti	61
10. Čovek Božji: poslušnost nije neobavezna	68
11. Udovica iz Sarepte: skok vere	75
12. Gijezi: promašiti cilj	82
13. Varuh: ostavljanje nasleđstva u svetu koji se raspada	89

STAROZAVETNE LIČNOSTI U SENCI

Autor: Džerald i Šantal Klingbejl

Broj 4/2010.

Priprema:

Hrišćanska adventistička crkva, Odeljenje za subotnu školu

Odgovara:

Dorđe Trajkovski

Saradnik na ovom izdanju:

Milan Šušljic

Izdaje:

A. K. PREPOROD, Beograd

Za izdavača:

Dragan Pejovski,

11000 Beograd, Radoslava Grujića 4

Tabele zalaska Sunca priprema mr Radomir Grujić

Štampa: »Preporod« Beograd, 2010.

Tiraž: 1300

Na osnovu mišljenja Republičkog sekretarijata za kulturu SRS broj 413-133/72-02 od 19. III 1973. godine oslobođeno plaćanja osnovnog poreza na promet

UVOD LIČNOSTI U SENCI

Istorija, svetovna i sveta, ne objavljuje se uvek u obliku statistika, programskih izjava, tabela ili brojki. Ona se vrlo često iznosi u obliku priča. Sam Isus voleo je da govori u pričama a Njegove priče bile su vrlo snažne i uticajne (Matej 7,28; 13,3).

Pouke u toku ovog tromesečja sve su u obliku priča, ali ne uvek uobičajenih i poznatih, ne o »zvezdama«, kao što su Avram i Isak na brdu Moriji, Danilo u lavovskoj jami, ili David u sukobu s Golijatom. Umesto toga, razmatraćemo ličnosti koje se nisu pojavljivale u naslovima, već su se kretale u pozadini, u senci, ličnosti koje su lako mogle biti zanemarene i zaboravljene.

U središtu našeg proučavanja u toku ovog tromesečja biće sporedne ličnosti u Starom zavetu. Neke od njih su »dobri momci«, a neke nisu. Iako o njima nije ostalo mnogo zapisanog materijala, ipak imamo na raspolaganju dovoljno teksta da bismo, ukoliko ga pažljivo istražujemo, mogli izvući pouku za sebe. U red ovih ličnosti uvrstili smo žene, uglednike, sluge i vladare.

Izazovi s kojima se ove ličnosti suočavaju u svom životu ne razlikuju se u načelu od izazova s kojima se mi danas suočavamo. Koliko god da se njihova kultura i okolnosti razlikuju od naših, i oni su osećali bol života u svetu ogreznom u greh, u svetu koji se grči u sukobu između dobra i zla. Ono što tu bitku čini još težom jeste upravo činjenica da nije uvek bilo lako prepoznati šta je dobro, a šta je zlo, pošto im je granica između te dve kategorije ponekad izgledala, kao što i danas nama izgleda, nejasna i maglovita.

Često, u kontekstu šire slike, život tih sporednih ličnosti ne izgleda posebno značajan. To je osećanje koje mnogi među nama dobro poznaju. Tako je lako pomisliti: *U opštoj šemi događanja, šta svako od nas, kao pojedinac, znači?* Međutim, na kraju, ove »minorne« ličnosti uključile su se u božanski usmeravani tok događaja, i iz njihovih životnih priča možemo da izvučemo pouke koje nam mogu pomoći da ispišemo bolje i drugačije priče o svom životu.

Naravno, nije uvek lako obraćati pažnju na ono što nam izgleda sporedno. Instinktivno, kada čitamo ili slušamo priču, skloni smo da sledimo osnovnu misao i da se usredsredimo na glavne ličnosti. To je uobičajeno i razumljivo, i upravo zato ćemo u toku ovog tromesečja proučavati takozvane »male ljude«, da bismo bolje shvatili celokupni biblijski tekst.

Na nesreću, u našem savremenom svetu, mi počinjemo da gubimo sposobnost pažljivog slušanja; suviše je akcija na ekranu, suviše skraćenih prizora na videu, suviše buke iz zvučnika radio-aparata. Usredsređujući se na epizodne ličnosti u Starom zavetu, mi ćemo na novi način čitati Bibliju, gledaćemo iza očiglednog i otkrivati radost saznavanja novih istina iz Božje Reči.

Konačno, dok gledamo preko ramena biblijskih autora, i upoznajemo sporedne ličnosti i događaje, treba da imamo na umu i snagu uticaja sopstvenog života i primera. Više od svega drugog, ljudi dvadeset prvog stoleća žele da vide da nešto zaista funkcioniše pre nego što se upuste u razmatranje svih činjenica za i protiv određene ideje. Naši susedi, naši prijatelji i naša porodica biće spremni da saslušaju naše svedočenje i biblijske doktrine u koje verujemo tek kada vide šta se zbiva u našem životu i kako se one ostvaruju u našoj životnoj priči.

U tom smislu, naše priče mogu da postanu snažno oruđe u našem svedočenju bližnjima o tome šta je Bog učinio za nas. I kao što se dogodilo s tim sporednim biblijskim ličnostima, i mi možemo postati deo velike istorije spasenja, iako ne spadamo u glavne ličnosti u velikoj kosmičkoj drami koja se odigrava oko nas.

Džerald i Šantal Klingbejl zajedno sa svoje tri ćerke, Hanom, Sarom i Džemajmom živeli su u Africi, Južnoj Americi, Evropi i Aziji. Trenutno, Džerald Klingbejl je zamenik urednika časopisa Adventist Rivju.

PRIČA I ISTORIJA

Proučite u toku ove sedmice: 1. Mojsijeva 39,6-12; Isus Navin 3,9-17; 1. Samuilova 24,1-6; 1. Carevima 12,1-16; Jov 1,1-12.

Tekst za pamćenje: »Sve je Pismo od Boga nadahnuto i korisno za poučavanje, za ukoravanje, za popravljanje, za obučavanje u pravednosti, tako da čovek koji se posveti Bogu može biti osposobljen i opremljen za svako dobro delo.« (2. Timotiju 3,16.17. NET)

Iako većina ljudi nema neke posebne naklonosti prema proučavanju istorije, ipak uživa u dobroj priči. Svaka civilizacija ima bogatu riznicu priča koje objašnjavaju (ili misle da objašnjavaju) poreklo, vrednosti, odnose i strukture u toj kulturi. Ove priče, koje se prenose od naraštaja do naraštaja, često su veoma poučne.

U naše savremeno doba, pričanje priča ne cení se više mnogo: ljudi traže činjenice i naučne dokaze koji objašnjavaju život. Međutim, same činjenice ne mogu da objasne najvažnija životna pitanja. Danas, nova generacija, često nazivana »post-modernističkom«, ponovo otkriva vrednost i snagu priča.

U tom smislu, i Biblija je vrlo savremena knjiga, jer je puna priča. Ne legendi, ne mudro izmišljenih mitova (2. Petrova 1,16), već istorijskih i ličnih priča koje otkrivaju istinu o Bogu i o Njegovim interakcijama s grešnim ljudskim rodом. Te priče opisuju stvarne ljude, koji se bore sa stvarnim životnim problemima i koji saraduju sa živim Bogom i od Njega traže odgovore za svoje probleme.

Svakoj priči je neophodna pozadina. U toku ove sedmice razmatraćemo različite pozadine i istorijske kontekste da bismo bolje shvatili ličnosti koje ćemo proučavati u toku tromesečja.

Scenario se definiše kao sled događaja koji vode nekom zaključku. Svako se rađa, živi i jednoga dana umire. To su široki parametri scenarija života. Između svega toga, život se sastoji od manjih ili većih scenarija koji su često prožeti i pokretani sukobima ili napetostima. Tražiti scenario znači nastojati da se svi važni delovi priče dovedu u red kako bi se sagledala šira slika. U Knjizi o Jovu, na primer, postoje dva scenarija.

Koja dva scenarija postoje u Knjizi o Jovu? Jov 1,1-12.

Ako želimo da shvatimo priču o Jovu, treba da shvatimo i njen dvo-dimenzionalni scenario. U stvari, Biblija i ne sadrži jednodimenzionalne scenarije, jer je Bog uvek aktivan u istoriji i u ljudskom životu, čak i kada deluje iza scene. U prva dva poglavlja Knjige o Jovu možemo zamisliti kao da menjamo kanale na TV, dok prelazimo sa zemaljskih na nebeske scenarije. Priče, međutim, predstavljaju više od scenarija. Ljudi stvaraju priče.

Opišite uz što više pojedinosti proročicu Oldu, a na osnovu onoga što je o njoj rečeno u 2. Carevima 22,14.

Ličnosti su usko povezane sa scenarijem priče. Kako ćemo razumeti karaktere u velikoj meri zavisi od informacija koje iznosi narator, koji čak može i da bude jedan od ličnosti u priči. Uzmimo Oldu kao primer: da li je ona jedna od glavnih ličnosti u priči? Nije! Priča u stvari govori o pronalazenju knjige zakona u vreme vladavine cara Josije. Iako Olda nije glavna ličnost u priči, svaka od ličnosti je važna za razvoj radnje. Da li Olda ima dece? Koliko je stara? Mi ne znamo odgovore na ta pitanja. Biblijski tekst je vrlo kratak i verovatno više puta skraćivan. To znači da moramo pokloniti veliku pažnju svakoj informaciji koja nam se pruža. Olda je uživala glas odgovorne Gospodnje proročice. Biblijski autor nam daje informacije o porodici njenog muža, jer su žene u starozavetno doba pripadale muževljevoj porodici. Dato je i njeno boravište. Kao i u naše doba, službeni dokumenti su uvek sadržavali ime i adresu da bi pokazali da je osoba zaista ličnost za koju se izdaje.

Kakav je tvoj životni scenario? Kakav si ti kao ličnost? Kada bi se tvoja priča objavila kao jedna od biblijskih priča, kako bi izgledala, a kako bi trebalo da izgleda?

Pozadina naglašava stvarnost priče i daje joj atmosferu i boju. Na primer, zašto je Voz u Ruti 4,1.2. rešavao svoj zakonski problem na ulazu u grad, a ne u svojoj kući ili u kući gradonačelnika Vitlejema? Očigledno je, pošto su gradska vrata bila najvažnije javno mesto u stara vremena, želeo da naglasi zakonitost svoje izjave. Pozadina nam, dakle, daje podatke i o vremenu u kojem se priča dešava. Ako čujemo priču koja se dešava u kabini automobila ili na aerodromu, znamo bez mnogo razmišljanja da nije iz vremena Davida ili Martina Lutera.

Na koji zaključak nas navodi upoređivanje pozadine ove dve priče: 1. Samuilova 24,1-6. i 1. Mojsijeva 39,6-12? Na koji način pozadina doprinosi scenariju ovih priča?

Pozadina nam pomaže da bolje razumemo zbivanje u priči. David i njegovi ljudi nalaze se sami sa Saulom, koji je nezaštićen i izuzetno ranjiv. Pozadina naglašava blistavi Davidov karakter. On ne koristi ovu idealnu priliku da se oslobodi Saula pre nego što Saul pokuša da se oslobodi njega, i ta činjenica naglašava Davidovo poštovanje starešine koga je Bog pomazao.

I pozadina u priči o Josifu opisuje određenu priliku. Josif je zgodan mladić i nalazi se na istaknutom položaju. Žena njegovog gospodara ga je pozelela i oni su se našli sami u kući. Josif, kao i David, pokazuje svoj blistavi karakter kada se odupire iskušenju.

Međutim, pozadina nije jedini važan element priče. Treba uzeti u obzir i gledište naratora. Mi gledamo kako se priča odvija u očima naratora i time dobijamo važnu informaciju o tome da li nam on priča celi događaj ili nešto prećutkuje. To se posebno odnosi na svetovne priče. Iako u biblijskim pričama uglavnom znamo gledište naratora, ipak treba da im pristupamo pod pretpostavkom da su nadahnute Svetim Duhom i da je istina koja se u njima prikazuje Božja istina.

Razmisli o Davidu i Josifu u tim posebnim okolnostima. Kako im je bilo lako da odluče da se ponašaju drugačije nego što su se ponašali! Činjenica da nisu govori nam veoma mnogo o njihovom karakteru. Koliko puta si ti pokušao da nađeš izgovor za svoje pogrešne odluke?

OD POBEDE DO »MRAČNOG DOBA«

Sve do kraja sedmice istraživaćemo nekoliko ključnih razdoblja u istoriji Izrailja koji će nam poslužiti kao pozadina za sve pojedince koje ćemo proučavati. Počecemo od ulaska Izrailja u Obećanu zemlju.

Posle Božjih moćnih dela prilikom izlaska iz Egipta i putovanja kroz pustinju, narod je po drugi put stigao na granicu Obećane zemlje. Pod svojim novim vođom, Isusom Navinom, ljudi se spremaju da pređu preko Jordana ne okvasivši noge (Isus Navin 3,16.17), čudo koje podseća na prelaz preko Crvenog mora u vreme izlaska (2. Mojsijeva 14).

U koju svrhu se dogodilo čudo prelaska preko Jordana? Isus Navin 3,9-17.

Izrailj nije osvojio Hanan zahvaljujući vojničkom geniju Isusa Navina ili revnosnom nastojanju celog naroda. Pobjeda nad stanovnicima hananskih gradova-država bila je omogućena samo Božjim moćnim delovanjem. Kada je Izrailj bio poslušan, Bog mu je darovao pobjedu; međutim, kada se oslanjao na svoju snagu, poraz je bio neminovan.

Posle smrti Isusa Navina i ostalih starešina, nekim delovima Obećane zemlje i dalje su vladali neznabošci (Sudije 1,27.28). Izgleda kao da se vera Izrailjaca smanjivala zajedno s njihovom vizijom. Umesto da zamišljaju celu Obećanu zemlju u svojoj vlasti, oni su se bavili svojim poslovima i problemima, zaboravljajući ideal koji je Bog imao za svoj narod. Mnogi teolozi sledećih nekoliko stoleća nazivaju »mračnim dobom« Izrailja.

Koju vrstu moralne klime u Izrailju prikazuje pisac Knjige o sudijama? Sudije 17,6.

Kada izgubimo iz vida širu sliku onoga što Bog ima na umu za nas, onda nam ono što je nevažno postane važno. Izrailj je izgubio svoju perspektivu kao narod; plemenska podela je uzela maha. U celoj Knjizi o sudijama, razna plemena i rodovi bili su spremni i voljni da ratuju jedni protiv drugih. Religijski običaji su prilagođavani ličnoj udobnosti a kompromisi sa okolnim kulturama bili su uobičajena pojava. Prema piscu Knjige o sudijama, do toga je dolazilo zbog mešovitih brakova s pripadnicima hananskih plemena koja su i dalje živela u zemlji (Sudije 3,3-7). Kao posledica tog duhovnog opadanja, Izrailj je prolazio kroz niz uzastopnih poraza, robovanja, oslobađanja, idolopoklonstava i novih robovanja.

Najopasnija strana kompromisa je upravo činjenica da do njega dolazi lagano, tiho, skoro neprimetno. Koliko se tvoj način života danas razlikuje od onoga od pre deset godina? Da nije neka od tih promena posledica kompromisa?

O VLADARIMA I KNEZOVIMA

Iako su dobijali mnoge blagoslove od Boga, iako im je Bog obećavao i daleko više ako budu poslušni, Izrailjci su potpali pod negativni uticaj okolnih kultura. Na primer, u okolnim državicama videli su potpuno drugačiju političku strukturu. Svi ti narodi imali su svog vladara. Uzevši u obzir i činjenicu da Samuilovi sinovi nisu prihvatili način ponašanja svoga oca, već da su »uzimali mito i izvrtali pravdu« (1. Samuilova 8,3), plemensko starešinstvo u Izrailju smatralo je da je došlo vreme da i Izrailj dobije cara (1. Samuilova 8,4.5). Samuilo nije bio suviše zadovoljan ovom odlukom, ali mu je sam Gospod naredio da se pokori (1. Samuilova 8,7).

Samuilo je onda pomazao Saula iz Venijaminovog plemena za cara (1. Samuilova 10,1) a ovaj je izabrao Gavaju Venijaminovu kao svoju prestonicu. Međutim, kao što je Bog već unapred predvideo, novi vladar je doživljavao teškoće. Plemenski sukobi su se nastavljali. I samo postojanje Izrailja došlo je u pitanje zbog pritiska kome su ga izlagale okolne države. Osim toga, novi vladar nije bio spreman da sledi Božje zahteve (1. Samuilova 15,3.8.9) i na kraju ga je Bog odbacio.

Posle toga David je bio pomazan za budućeg cara Izrailja. Kao što se očekivalo, Saul nije bio spreman da preda vlast novom vojnom heroju, Davidu, te je sledeća decenija obeležena unutrašnjim sukobima; i David je stalno morao da se seli iz mesta u mesto.

Sledeća velika promena u istoriji Izrailja dogodila se kada su Saul i njegovi sinovi izginuli u sukobu s Filistejima (1. Samuilova 31,1-6). David je prvo bio proglašen za cara nad Judom a onda, posle sedam godina, i nad celim Izrailjem. David je izabrao Jerusalem za svoju novu prestonicu i glavni grad nove monarhije. Njegovi vojni pohodi su uspešni; proširuje granice svoje države. Posle 40 godina vladanja, David umire u Jerusalmu (2. Samuilova 5,4; 1. Carevima 2,10.11). Kao i naš život, i Davidova vladavina je bila obeležena velikim pobjedama, nekim pogrešnim odlukama i mnogim dokazima Božje blagodati. Njega nasleđuje sin Solomun, koji takođe vlada četrdeset godina (1. Carevima 11,42).

Solomun nije ni ratnik ni osvajač. Umesto toga, on traži i dobija božansku mudrost (1. Carevima 3,3-13), gradi Hram Gospodu u Jerusalmu; razvija vrlo uspešne administrativne strukture kojima upravlja i organizuje Izrailj; ali, pri kraju svoje vladavine, otpada od Gospoda i sledi religijske običaje svojih mnogobrojnih žena (1. Carevima 11,1-8).

Na koji način tekst u 1. Samuilovoj 8,7-20 pokazuje da su Božji putevi bolji od ljudskih puteva? Koliko puta se i mi nalazimo u sličnom položaju, da želimo da idemo svojim putevima umesto Božjim?

Solomonova smrt predstavlja drugu prekretnicu u istoriji Izrailja. Snažan administrativni pristup, zakoni o prinudnom radu, eksperimenti s religijskim pluralizmom, sve je to dovelo do velikih napetosti u početku vladavine Rovoama, Solomonovog sina.

Pročitajte tekst u 1. Carevima 12,1-16 i pokušajte da shvatite dramu ove situacije. Posmatrajući Rovoama kao vođu, šta iz te priče možemo naučiti o sopstvenim stavovima u pogledu vlasti koju imamo u različitim životnim situacijama? Šta se da naučiti iz njegove greške?

Posle podele Jude i Izrailja, Božji nekada jedinstveni narod krenuo je različitim putevima. Videći da je centar bogoslužjenja, žrtava i obožavanja smešten u Judi, izrailjski vladar Jerovoam naredio je da se načine dva zlatna teleta (1. Carevima 12,26-29) i da se osnuju dva nova religijska središta, jedno u Vetilju, a drugo u Danu. Stanje u Izrailju nije bilo dobro, i u toku sledeća dva stoleća Izrailjci su prolazili kroz teška iskustva. Neki vladari su sledili – iako sa pola srca – Božji poziv na pokajanje; drugi su tvrdovrato odbijali da slušaju proroke. Dinastije su se menjale, množila su se politička ubistva. Dvadeset careva se izmenjalo od Jerovoama i do poslednjeg vladara Izrailja, Osije, označavajući tako nestabilnu prirodu carstva. Konačno, 722. godine pre Hrista, Asirci su zauzeli Samariju i odveli stanovnike u ropstvo.

S druge strane granice, stanje nije bilo mnogo bolje. Davidova dinastija se održala, ali nisu svi Davidovi potomci sačuvali veru svojih otaca. Neki carevi, kao Josafat, Jezekija i Josija, pokušavali su da se vrate Gospodu i da navedu celi narod na pokajanje. Njihove napore podržavali su mnogi proroci koji su govorili o posebnim duhovnim i društvenim potrebama naroda.

Godine 586. pre Hrista Jerusalem je pao u ruke Vavilonjana. Starešine i mnogi pripadnici običnog naroda bili su odvedeni u ropstvo u Vavilon. Hram je bio razoren.

Neko bi mogao pomisliti da su razaranje Hrama i preseljenje naroda u Vavilon označili i kraj Jevreja kao naroda. Šta nam njihov povratak i oporavak posle te katastrofe govore o Božjem strpljenju i blagodati? Na koji način si to isto strpljenje i blagodat iskusio u svom životu? Kako bi trebalo da odgovoriš na tu blagodat?

»Gospod poziva sve nas da proučavamo božansku filozofiju svete istorije, koju je, nadahnut Svetim Duhom, zapisao Mojsije. Prva porodica na Zemlji predstavlja uzor svih porodica koje će postojati sve do kraja vremena. Mnogo toga treba da proučavamo u toj istoriji da bismo mogli razumeti božanski plan s ljudskim rodom. Taj plan je jasno predstavljen, i svaka posvećena duša će uz molitvu učiti o mislima i namerama Božjim od samog početka pa sve do kraja istorije ovoga sveta. Ona će razumeti da je Isus Hristos, koji je jedno sa Ocem, bio i veliki pokretač svakog napretka, Onaj koji je izvor svakog pročišćavanja i uzdizanja ljudskog roda.« (Ellen G. White, *Manuscript Releases*, vol. 3, p. 184)

»Proučavajući našu istoriju, našu prošlost, prelazeći svaki korak u našem napredovanju do našeg sadašnjeg stanja, mogu da kažem, slava Bogu! Kada vidim šta je sve Bog učinio, puna sam divljenja i poverenja u Hrista kao Vođu. Mi se nemamo čega plašiti u budućnosti, osim ako budemo zaboravili put kojim nas je Gospod vodio i Njegova učenja u našoj prošlosti, u našoj istoriji. Mi ćemo biti snažan narod ako se budemo oslonili na Gospoda, jer rukujemo moćnim istinama Božje Reči. Imamo sve na čemu možemo da budemo zahvalni Bogu!« (Ellen G. White, *Selected Messages*, vol. 3, p. 162)

Pitanja za ramišljanje:

- 1. Božje aktivno uključivanje u istoriju je veoma važna zamisao Biblije. Čitaj tekst u Danilo 2,21. Šta nam taj tekst govori o interakciji između Boga i ljudske istorije? Zašto je tako važno da tu stvarnost imamo na umu mi koji živimo na samom »kraju istorije«?**
- 2. Zašto toliko volimo priče? Kako izgleda dobra priča? Na koji način priče mogu da postanu uspešno sredstvo za prenošenje istine? Koji su vaši omiljeni pisci priča i zašto ih volite?**
- 3. Stari Izrailjci su bili pozvani da posvedoče celom svetu o pravom Bogu i o Njegovoj vesti o spasenju blagodaću. Ipak, pogledajte kako je unutrašnja nesloga oslabila nekadašnji Izrailj. Koje pouke bi trebalo da izvučemo iz te žalosne istorijske istine za sebe danas?**
- 4. Pozadina je posebno važna za razumevanje svake situacije. Ipak, u većini slučajeva imamo na raspolaganju tako malo informacija da jednostavno ne znamo pozadinu događaja. Pošto je tako mnogo sakriveno od nas, zašto je važno da ne sudimo drugima? Koliko si često naglo sudio drugima, ne poznajući važne činjenice o toj osobi ili o okolnostima u kojima ona živi? Koliko često su tebi sudili oni koji nisu znali sve važne činjenice o tebi?**

Oko petnaest meseci pre toga, Izrailj je napustio Egipat. Šatori prekrivaju pustinju Faran, u blizini granica Hanana. Svi su željni da saznaju nešto o zemlji koja će uskoro postati njihov dom. Po Božjem uputstvu, izabrana su dvanaestorica istraživača. Halev treba da predstavlja Judu kao jedan od dvanaestorice koji će krenuti u Hanan da prikupe činjenice. Uhode su provele četrdeset dana u istraživanju zemlje. Konačno se vraćaju spremni da podnesu izveštaj.

Šta možemo naučiti iz izveštaja uhoda o življenju verom, a ne na osnovu onoga što vidimo? 4. Mojsijeva 13,26-14,2.

Uhode su donele nešto što se moglo videti, omirisati i okusiti. Iako su svih dvanaest bili suočeni sa istim činjenicama, došli su do vrlo različitih zaključaka. Desetorica su plodnu zemlju i velike gradove protumačili na svoju štetu, govorili su da nema nikakvog načina da nekadašnji robovi savladaju tako snažne protivnike i da zauzmu zemlju. U stvari, zaboravili su da ne bi ni stajali na granicama Obećane zemlje da nije bilo deset zala u Egiptu, da nije bilo čudesnog prelaza preko Crvenog mora, vode iz stene, svakodnevnog dara mane koji su primali više od godinu dana. Bog je sve to učinio za njih, i sada, iz nekog razloga, oni odbijaju da mu poklone svoje poverenje, da se oslone na Njegova obećanja. Zapravo, više veruju sebi nego onome što im je Bog obećao. Kako je lako svima nama da se ponašamo na isti način!

Ono što vidimo i kako tumačimo ono što vidimo može imati vrlo ozbiljne posledice po nas. Naše tumačenje »činjenica« predstavlja temelj naših svakodnevnih odluka, a te »činjenice« vrlo često imaju usku vezu s našim osećanjima. Sama misao da možemo da verujemo šta god hoćemo i da ta verovanja ne utiču na ono šta smo i šta činimo predstavlja mit, fikciju, samozavaravanje.

Suočavanje sa »činjenicama« bez pomoći Božje reči navodi na tumačenje koje odvodi daleko od Boga i približava nas neverovanju. Suočavanje sa činjenicama uz Božju pomoć pružiće nam dokaze da verujemo u Boga i ojaćaće naše poverenje u Njega.

Zašto je tako lako živeti na osnovu onog što se vidi, umesto verom? Kada si se poslednji put suočio s nečim što nalikuje ovome o čemu smo čitali danas? Kako si odgovorio, i šta si naučio iz svog odgovora o poverenju u Boga i u Njegova obećanja, uprkos »činjenicama«?

Nije uvek lako ustati i ostati uspravan. Pritisak grupe je strahovita sila. Snaga hiljada glasova na stadionu kojima podržavaju domaći tim deluje zastrašujuće na protivnike. Nema mnogo onih koji bi se usudili da navijaju za protivnika ili da podignu njegovu zastavicu kada su okruženi navijačima domaćeg tima. To je i razlog zašto se navijači suprotstavljenih timova vrlo često u toku igre drže na odvojenim delovima stadiona. Kada se susretu, razum ustukne i nasilje postaje neizbežno.

Što se tiče Izrailjaca, nije u pitanju bila igra niti navijanje. Njihova budućnost i opstanak, sve je bilo ugroženo i ljudi su zaplakali kao mala deca. Gledati hiljade odraslih ljudi kako plaču moralo je predstavljati potresno iskustvo. I ovde Halev, koji je inače uvek ostajao u pozadini, stupa korak napred.

Šta možemo da naučimo o Halevu i poverenju u Božja obećanja iz onoga što je on kazao? 4. Mojsijeva 13,30.

Iste informacije se mogu preneti na više načina. *Kako* nešto kažemo isto je tako važno kao i *šta* kažemo. Halev je pokazao veličinu karaktera time što se nije javno prepirao s nevernom desetoricom uhoda, niti je ukoravao narod zbog nedostatka vere. Umesto toga, Halev govori hrabro i poziva na poverenje i delovanje. Međutim, narod ne želi da ga sluša. Ljudi su doneli svoju odluku i onda pokušali da kamenuju Mojsija, Isusa Navina i Haleva.

Šta Biblija navodi kao konačni rezultat odbacivanja Boga i Njegove Reči, i pogrešnog pristupa »činjenicama«? 4. Moj. 14,1-10. 20-24.

Mora biti da je Halev bio gorko razočaran. Video je dobru zemlju. Bio je veran i spreman da uđe u Hanan. Međutim, sada je bio osuđen da luta pustinjom 40 godina zbog grešaka drugih ljudi. Međutim, taj čovek je imao snažno razvijenu svest o zajedništvu, shvatao je šta znači biti deo celine. Vodio je druge svojim primerom i hrabrio svojom hrabrošću. Nije se odvojio od njih niti je organizovao novi pokret. Duh odvajanja kada se pojave teškoće ili problemi s verom možda je savremeni fenomen, ali nije način koji Biblija odobrava. U Halevu vidimo čoveka koji ostaje s narodom, čak i tokom godina obeleženih kaznom, a da pri tom nije isticao: »Zar vam nisam govorio da će tako biti?«

Na koji način si morao da pretrpiš posledice pogrešnih odluka drugih ljudi? Kako si se ponašao u takvim trenucima?

Prošlo je 40 godina. Izrailjci su prešli preko Jordana i ušli u Obećanu zemlju. Kao gladni ljudi pred stolom prepunim ukusne hrane, oni je posmatraju. Razgovori oko vatri u logoru bave se ispitivanjem koja je zemlja najbolja i ko će je dobiti. Mnogo pre ulaska u Hanan Mojsije je sagledao mogućnosti međusobnog sukobljavanja oko zemlje i dao uputstva o njenoj podeli. Podela zemlje se opisuje u 14. poglavlju Knjige Isusa Navina.

Koji zahtev je Halev postavio i, šta mislite, zašto ga je postavio? Šta nam to govori o njemu i o njegovoj veri? Isus Navin 14.

Usred podele zemlje Halev istupa i, na opšte iznenađenje, traži zemlju. To ne treba da bude zemlja za njegovo pleme, već za njega lično. Na prvi pogled, ovaj susret Haleva i Isusa Navina, dvojice najstarijih ljudi u Izrailju, izgleda čudno. Iako Halev tvrdi da je snažan i spreman za bitku, on se prvenstveno poziva na obećanje koje je dobio od Boga.

Očigledno je da se Halev ne plaši da zatraži ispunjenje Božjeg obećanja. Njegov zahtev nije nadahnut sebičnim željama. Načelo »dobiti da bi dao« duboko je ukorenjeno u karakter ovog starog čoveka. Halev ne zahteva najbolju, najplodniju zemlju; umesto toga, on traži zemlju naseljenu divovima, sinovima Enakovim. To znači da zemlja koju traži još nije osvojena. Upravo su ti divovi tako uplašili Izrailjce pre četrdeset godina, zar ne? (4. Mojsijeva 13,33).

Možda Halev silno želi da sadašnji naraštaj ne ponovi greške svojih otaca. On sada pokazuje svoju veru u Boga birajući najizazovnije, umesto najlakšu, teritoriju.

I ponovo, Halev vodi svojim primerom. U tom procesu, on pruža očiglednu pouku. U stvari, kao da govori: »Ako se Bog može poslužiti jednim od najstarijih ljudi u Izrailju da istera divove, onda ostali nemaju razloga da se plaše. Bog može i želi da im da pobjedu!« Tekst u Knjizi Isusa Navina 15,13,14 beleži Halevovu pobjedu nad Sesajom, Ahimanom i Talmajom, Enakovim potomcima. Ono što je preplašilo celi narod savladao je jedan ostareli čovek koji se oslonio na Božju snagu.

Šta znači služiti Bogu »iz celoga srca«? Koje naše slabosti, ako ih stalno ne pobeđujemo, mogu veoma otežati naše služenje Bogu? Isus Navin 14,14.

U nekim kulturama, stariji ljudi su veoma poštovani, uključeni su u društvo i mlađi im se obraćaju tražeći savete i pomoć. U drugim kulturama, na starije građane se gleda kao na nekorisne ljude i oni su zanemareni i potisnuti. Izgleda da se ovaj drugi pristup sve više širi po svetu. Halev nam pruža prekrasan primer pozitivne službe u starosti.

Halev izbegava krajnosti koje su obično povezane sa starošću. On ne dozvoljava sebi da strahuje od mlađih, samo zato što je star. On jednostavno ne odustaje od života niti se povlači iz društva. Ne koristi se svojim godinama kao izgovorom što ne učestvuje u društvenim aktivnostima. Ali, nije ni toliko vezan za svoj položaj da bi pokušaje mlađih da se potvrde osećao kao pretnje upućene njemu lično.

Šta Psalmista govori o starosti? Psalm 92,12-15.

Kaže se da Bog nema unuka. Sve dok Bog ostaje Bog mojih otaca, On nema nikakve veze sa mnom! Halev je znao da svaki naraštaj mora da stekne svoja iskustva sa Bogom. Izrailjci, pojedinačno i zajednički, ne mogu da žive od čuda u Egiptu, čak ni od iskustva svojih otaca u pustinji. Halev vidi kao svoju dužnost da stvori okruženje u kome će mlada generacija načiniti svoje prve korake u veri.

Koju vrstu iskustva je Halev omogućio drugima? Kako je to postigao? Sudije 1,12,13.

Ljudi iz Jude preuzimali su svoju zemlju. Plemena Juda i Simeon su sa radivala i radila zajednički u veri na ostvarenju Božjih obećanja. Međutim, kada su se našla pred utvrđenim gradom Kirijat-Seferom (12. stih), suočila su se s velikim izazovom. Mi znamo na temelju arheoloških istraživanja o tom često vrlo složenom sistemu utvrđenja u Palestini u kasnom bronzanom dobu. Međutim, umesto da se usredsredi na zidine, Halev vidi taj izazov kao priliku za rastenje i napredovanje. Ovde se neko može pozvati na Božja obećanja i postići pobjedu. Iako nam to može neobično zazvučati, Halev nudi prekrasan podsticaj. Ko god da zauzme grad, postaće njegov zet. Gotonilo, Halevov nećak (Sudije 1,13) prihvata izazov i Bog mu daje pobjedu. Zahvaljujući Halevovom podsticaju, rađa se novi heroj. Halevovo ulaganje donelo je bogate kamate u toku kasnijih godina. Bog se poslužio ovim mladim čovekom kao prvim sudijom i izbaviteljem (Sudije 3,7-11).

Dok si rastao i sazrevao, kako su se menjali tvoji stavovi? Šta si naučio samo zato što je iza tebe stajalo više godina iskustva? Kako bi mogao da izbegneš da te godine ukorene u lošim navikama i stavovima?

Koje nam nove Halevove karakterne osobine otkriva pisac Knjige o sudijama? Sudije 1,14.15.

Nasleđe je bilo vrlo važno za Izrailjce. Posedovanje zemlje koju će ostaviti u nasleđe svojim potomcima bilo je za njih način da ovekoveče svoje zaveštanje. U stvari, to im je bilo tako važno da su bili doneseni detaljni propisi kome će pripasti zemlja ako čovek umre bez dece, tako da neko preuzme ime umrloga i sačuva njegov amanet (5. Moj. 25,5-10).

Svakako da je Halev u tim godinama morao da razmišlja kome će ostaviti svoje imanje u nasleđstvo. Kasniji genealoški izveštaji govore da je imao sinove. Sigurno je želeo da im ostavi što više. Iako je Aksa bila njegova ćerka, sve što bi joj dao prestajalo je da bude deo porodičnog nasleđstva i prelazilo je u ruke porodice njenog muža. Ne znamo šta je navelo Aksu da zatraži zemlju, ali znamo da bi odbijanje njenog zahteva bilo opravdano i u skladu s društvenim normama koje su štitile porodično imanje.

Iznenaduje što joj je Halev dao ne samo polje već je tome dodao i izvore. I ne samo jedan izvor, već i gornji i donji izvor.

Velikodušnost deluje u oba smera. Tekst u Pričama 11,25 govori da »podašna ruka biva bogatija i ko napaja sam će biti napojen«. Kada nismo spremni da dajemo velikodušno, možda je to znak da još nismo primili.

Kakav uticaj ovaj događaj može imati na naš duhovni život, na primer, u oblasti praštanja? Vidi Matej 6,15 i 18,21-35.

Mi možemo da damo samo ono što imamo. Ako smo nesposobni da oprostimo, onda je to siguran znak da nismo ni zatražili Božje oprostjenje za sebe. Halev je primio Božje blagoslove i bio je srećan da ih deli dalje. Pokazao je velikodušnost koja je daleko nadmašivala društvene norme njegovog vremena.

Koliko si velikodušan kad je reč o davanju onoga što imaš? Da li si ustanovio da si, što više imaš, spremniji da daješ ili se dešava obrnuto, da sve više žudiš da nagomilavaš bogatstvo? Na koji način bi mogao da naučiš da budeš spremniji da daješ da bi pomogao drugima?

»Halevova vera je sada bila ista kao i onda kada se usprotivio zlim izveštajima uhoda. On je verovao Božjim obećanjima da će svom narodu dati Hanan u nasleđstvo, i u tom smislu potpuno sledio Gospoda. Zajedno sa svojim narodom izdržao je dugo lutanje po pustinji, deleći na taj način razočaranja i terete krivaca; ali se nikada nije potužio na to, već je uzdizao Božju milost što ga je sačuvala u pustinji kad su njegova braća postradala. Usred svih teškoća, opasnosti i zala za vreme lutanja pustinjom, i u toku godina ratovanja posle ulaska u Hanan, Gospod ga je čuvao; i sada, u starosti, kada je već prešao osamdeset godina, njegova životna snaga je ostala nesmanjena. On nije tražio za sebe zemlju koja je već bila pokorena, već mesta za koja su uhode više nego za sva ostala mislile da se ne mogu zauzeti. Uz Božju pomoć, on će oteti svoje tvrđave od onih istih divova čija je snaga poljuljala veru Izrailja. Nije želja za čašću ili uzdizanjem nadahnula Halevov zahtev. Hrabri stari ratnik bio je željan da narodu pruži primer kojim će proslaviti Boga i ohrabriti plemena da potpuno pokore zemlju koju su njihovi oci proglasili neosvojivom« (Elen G. Vajt, *Stvaranje – patrijarsi i proroci*, str. 467.468).

Pitanja za razmišljanje:

1. **Kao hrišćani stalno smo bombardovani »činjenicama« koje se tumače tako da potkopavaju našu veru. Zapazite da je pojam »tumačiti« ovde ključna reč. Na koje načine se možemo suočiti sa ovim izazovima tako da ne ispadnemo zaostali, a da u isto vreme sačuvamo svoje hrišćansko poštenje?**
2. **Razmisli malo više o tome da način na koji tumačimo »činjenice« nije uvek pravilan. Na primer, kada posmatramo materiju, vidimo da je čvrsta iako je materija u stvari skoro prazan prostor. Gledamo tlo i smatramo da se ne kreće, iako se kreće, i to vrlo brzo kroz prostor. Mi se možemo nalaziti u praznoj, zatvorenoj prostoriji i ne čuti nikakav zvuk, iako je prostor ispunjen radio talasima koji prenose zvukove koje mi sami, bez odgovarajućih pomagala, nismo u stanju da čujemo. Koje pouke možemo izvući iz ovih primera o tome šta znači živeti verom, a ne gledanjem?**
3. **Učeci se od Haleva, kako bi trebalo da negujemo nove vernike, mlade i decu da bi oni popunili rukovodeća i odgovorna mesta u Crkvi?**

Halev je ostao sa svojim narodom, čak i kada je narod veoma grešio i činio zlo. Koje pouke mi možemo izvući za sebe danas kao advenstisti sedmog dana?

KOLIKO JA U STVARI VREDIM?

Zašto je Ana bila tako nesrećna što nema dece, iako je znala da je muž voli? 1. Samuilova 1,1-16.

Ne bi trebalo da nam bude teško da shvatimo Anina osećanja, posebno u okviru njene kulture, u kojoj je nemati muškog potomka značilo nemati nikakve sigurnosti u poznim godinama. Nemati uopšte dece smatralo se sigurnim znakom Božjeg negodovanja. I u javnosti i u porodici, žena bez dece morala je da živi pod žigom sramote, jer je navodno bila prokleta od Boga. Očigledno, to je uticalo na njenu vrednost u očima društva, na njeno samopoštovanje i na njen odnos prema Bogu. Mora biti da se Ana često pitala čime je zaslužila takav položaj. Zašto joj se sve to događalo?

Da bismo razumeli dubinu očajanja u koju je neplodnost dovela ženu u svetu Starog zaveta, pogledajte na dela i reči Sare (1. Moj. 16,1,2) i Rahilje (1. Moj. 30,1). Kako nam ovi primeri pomažu da razumemo dubinu osećanja tih žena iz drevnih vremena?

Sarin postupak je razumljiv u kontekstu društvenih i kulturnih običaja njenog vremena. Međutim, on nam pruža uvid u očajanje koje je osećala i teret koji je nosila. Koja bi žena podsticala svoga muža da ima odnos sa nekom drugom ženom i da dobije dete od nje? A Rahiljin očajnički vapaj, upućen Jakovu, kao da predstavlja odjek Aninih osećanja i zbrke u njenim mislima.

Za Anu, ljubomora i svest da je »niko i ništa« stvorila je eksplozivnu mešavinu osećanja koja su konačno provalila kada je izlila svoje srce pred Gospodom. Još je gore bilo to što Ana nije bivala mlađa. Vreme je radilo protiv nje a, kako joj se činilo, i sam Bog.

Imajte na umu, takođe, da je u Anino vreme ženina uloga u društvu bila prvenstveno povezana s rađanjem dece i njihovim podizanjem. Nije bilo drugih mogućnosti u ženinoj karijeri. Žena nije mogla da jednostavno promeni zanimanje i da nađe utehu u nekom drugom poslu. Ipak, imamo u Starom zavetu primere žena sudija i proročica, ali je to bila vrlo ograničena mogućnost i zavisila je od neposrednog Božjeg poziva. Samo je preko dece Ana mogla da svoj život učini vrednim i da ostavi nešto iza sebe. Za nju, bez dece, život nije imao nikakvog smisla.

Neki čovek je izgubio sina zbog leukemije. Poverio se pastoru da veruje da mu je sin oduzet zato što je kršio zapovesti, posebno četvrtu, i da ga je Bog time kaznio. Šta je pogrešno u takvom načinu razmišljanja? Kako se možemo sačuvati da ne padnemo u zamku takvog zaključivanja?

S TAKVIM PRIJATELJIMA....

Ani svakako nije bilo lako da živi pod navodnim Božjim prokletstvom i sa osećajem da njen život nema nikakve stvarne vrednosti. Koji je još dodatni problem imala? 1. Sam. 1,6.7.

Oni koji su nam najbliži često znaju kako da nam zadaju najbolniju ranu. Uz Feninino stalno bockanje, nije nikakvo čudo da je Anin život postao gorak. Biblijski tekst naglašava ponavljanje izazivanja. Iz godine u godinu, uvek iste reči. Zanimljivo je da se jevrejska reč koja opisuje izazivanje često upotrebljava u Starom zavetu da bi se opisali teški gresi koji su doveli do neposredne Božje reakcije (5. Moj. 9,18; 31,29). Nije to bila samo brza, lukava primedba. Izgleda da se radilo o promišljenoj, svesnoj strategiji da se Ana izazove da učini nešto nepromišljeno. U stvari, Ana je bila Feninin jedini suparnik u borbi oko Elkanine naklonosti (1. Sam. 1,5).

Iako su Feninina izazivanja bila sračunata da povrede, možda najteže rane zadaju upravo oni koji to zapravo nisu nameravali. Ko se, usred teške boli, nije osećao još gore zbog dobronamernih ljudi koji su kazali ili učinili nešto neumesno?

Pročitaj nekoliko prvih poglavlja Knjige o Jovu! Jovovi prijatelji su zaista bili žalosni zbog onoga što se njemu događalo (Jov 2,12,13). Ipak, na koji način su doprineli da njegov problem postane još veći? Zašto je to bilo potpuno suprotno onome što je Jov očekivao od njih?

Gubitak materijalnih dobara ili nekog bliskog prijatelja izaziva duboki bol. Bolest ili okolnosti u životu mogu da nas navedu na očajanje. Ponekad, kada živimo s neispunjenim dubokim čežnjama, gubimo svaku nadu u životu. Situacija se još više pogoršava kada se, pored mučnih okolnosti, susrećemo i s ljudima koji kao da su se specijalizovali da nam otežavaju život. Takva kombinacija neispunjenih snova i stalne napetosti i izazivanja bila je uzrok Aninog plača pred Gospodom. Ponekad nam je neophodno da uz plač ili vapaj izlijemo pred Bogom ono što nas boli i pritiska. Kada potonemo do dna, moramo potražiti odgovore negde izvan sebe samih.

Na koje načine možemo ohrabriti i podignuti one koji prolaze kroz nevolje i teškoće upravo sada? Šta biste vi poželili da ljudi učine za vas kada biste prolazili kroz neko teško iskustvo u životu? Bez obzira šta bi to bilo, zašto to ne biste vi učinili za nekog drugog?

IZLIVATI SVOJE SRCE PRED GOSPODOM

Ljudska priroda može da podnese samo ograničenu količinu bola. Na kraju, nešto se mora učiniti. U nekim slučajevima, to što se preduzima može izgledati nerazumno pa čak i opasno.

Na koji način je Ana rešila problem svoga bola? Koje korake je preduzela? 1. Sam. 1,9-16.

Ova molitva nije bila formalna ili opšta molitva, tipa »molim te, pomози mi«. Biblijski pisac je opisuje kao »izlivanje srca pred Gospodom« (1. Samuilova 1,15). Pojam »izlivanje« obično je povezan s tečnostima, naročito s krvlju ili vodom prilikom prinošenja žrtava (3. Mojsijeva 4,7.12.18.25). Često se povezuje s božanskim postupcima. Bog može da izlije blagoslove ili sudove (Psalam 69,24; 79,6; Isaija 42,25). Izlivanje ukazuje na obilje ili puninu. U nekim starozavetnim tekstovima, pojam se upotrebljava u vezi s molitvom (Psalam 42,4.5; 62,8.9; Plač Jeremijin 2,19). Ta molitva koja se izliva pred Bogom verovatno je najintimnija vrsta molitve. Ona podrazumeva da je molitelj apsolutno iskren pred Bogom, da izražava najdublje boli i strahovanja. Ana je bila toliko obuzeta svojom molitvom da nije ni zapažala šta se zbiva oko nje niti je obraćala pažnju na to šta će drugi misliti o njoj. Ona se, u stvari, privijala uz Gospoda kao Jakov uz svog noćnog posetioca (1. Mojsijeva 32,26.27).

Kakvi su bili neposredni rezultati Anine molitve? 1. Sam. 1,17.18.

Iako Bog ne odgovora uvek odmah na naše molitve, kada izlivamo svoje srce pred Njim, možemo biti sigurni da ih čuje i da će ipak odgovoriti (Psalam 37,4) u vreme i na način koje On izabere. To treba da nam ulije nadu i poverenje dok čekamo na Gospodnje vođstvo u budućnosti.

U 1. Samuilovoj 1,11 Ana daje veliko obećanje. Ako Bog bude uslišio njenu molitvu i bude joj dao sina, ona će ga posvetiti Bogu. U Starom zavetu nalazimo mnoge ljude koji daju zavete Bogu. U stvari, zaveti su često u kontekstu bogoslužjenja i izgleda spadaju u istu kategoriju kao i molitve i slavljenje Boga.

Anin zavet je vrlo veliki. Ona obećava da će se odreći toliko željenog sina. Šta će se dogoditi s njenim položajem kao Elkanine žene? Kakav će biti njen položaj u okviru šire porodice?

Koliko često izlivate svoje srce pred Gospodom u molitvi? Zašto su takve molitve toliko važne u vašem duhovnom napredovanju? Šta vas sprečava da to činite češće? Zašto to ne biste učinili upravo sada? Sugurno je da imate bolnih i neodložnih potreba. A ko ih nema?

PEVATI U SLAVU I HVALU BOGU

Da li spadate u osobe koje pevaju kada su srećne? Biblija često opisuje ljude koji pevaju u ključnim trenucima svoga života. Marija i žene Izrailjke pevaju na obalama Crvenog mora pošto su bile svedoci Božjeg silnog izbavljenja (2. Moj. 15,20.21). Prekrasnim pesničkim jezikom Devora i Varak uzdižu Božju silu iznad ljudske, iznad careva i vojski (Sudije 5,1-31). Kada je posetila svoju rođaku Jelisavetu, Marija peva pesmu hvale Bogu i Njegovom planu spasenja (Luka 1,46-55). Sve te pesme imaju jedan zajednički imenitelj, iako se pojavljuju u različitim istorijskom kontekstu i različitim okolnostima: sve one opisuju šta se događa kada Bog interveniše u ljudskoj istoriji i odgovara na molitve svoje dece.

Koja je osnovna tema Anine pesme? 1. Samuilova 2,1-11.

Ana sada pouzdano zna da je Bog u stanju da upravlja okolnostima u istoriji, kao i njenim ličnim iskustvom. Ona sada posmatra svoj život iz potpuno nove perspektive. Ono što drugi žele i smatraju važnim u stvari je sporedno i prolazno. U svojoj pesmi, Ana pravi iznenađujuća poređenja da bi naglasila činjenicu da okolnosti u životu nisu uvek onakve kakve izgledaju. Strele moćnih ratnika se lome, dok se slabi »opasuju snagom« (1. Samuilova 2,4). Ono čemu pridajemo veliku važnost nije uvek tako trajno kao što se čini.

Ana je ustanovila da prava sigurnost ne zavisi od okolnosti, već od poznavanja Boga koji se ne menja. On je onaj koji nam govori da smo posebni u Njegovim očima. On je onaj koji nam daje vrednost.

Neki imaju problema sa 6. stihom Anine pesme. Kako da ga razumemo? Da li Bog postupa proizvoljno u svojoj dobroti i svojim sudovima? Da bismo razumeli ovaj tekst, moramo se setiti osnovne starozavetne premise o životu. Ona se veoma razlikuje od savremenih pogleda na život: Bog je stvoritelj života, i kao Stvoritelj ima pravo da čini šta god hoće s delima svoga stvaranja. Drugim rečima, ništa na ovoj planeti nije izvan Njegove vlasti. To znači da po biblijskom načinu gledanja čak i negativni događaji stoje pod Božjom kontrolom. Često biblijski pisci to tako opisuju kao da žele da kažu da Bog aktivno učestvuje u planiranju negativnih događaja u istoriji ljudskog roda. Drugim rečima, da ono što Bog samo dozvoljava, zapravo i »čini«.

O čemu ti pevaš? Sastavi listu svega zbog čega bi želeo da slaviš Boga. Što više budeš slavio Boga, to ćeš biti zahvalniji na onome što je učinio za tebe. Upravo zato je proslavljenje Boga toliko važno.

Ana je napustila svetište pevajući, ali je u njemu ostavila malog Samuila. Nije više bila osuđivana zbog neplodnosti, ali se ipak vraćala u prazan dom. Pošto joj je sin bio posvećen Bogu i radio za Njega, ko će se starati o njoj u starosti? Ona je, u jednostavnoj veri i s poverenjem, predala Bogu svoju najvredniju imovinu. U tom smislu, Ana nas podseća na Avrama, drugog heroja koji je bio spreman da ponudi svoga sina Bogu. Kao što smo već primetili, ispunjenje Božjeg obećanja Avramu i Sari takođe je zahtevalo dugogodišnje čekanje zbog neplodnosti. Međutim, Bog je »okušao« Avramovu veru kada je dečak već bio veliki, dok je Ana odlučila da svoga sina preda Bogu dok se on još nije ni rodio. Čim je dečak stao na svoje noge, ona ga je donela u Silom. Možete li zamisliti osećanja s kojima se ta majka pozdravljala sa svojim sinom, posebno uzimajući u obzir činjenicu da ni stanje u Ilijevom domu nije bilo sređeno, da čovek koji će se starati o njenom sinu nije uspevao da rukovodi svojim domom.

Kako je Bog nagradio Anine izraze vere i ljubavi? 1. Sam. 2,21.

Ana je mogla odbiti da preda svoga sina Bogu i da sebično zadrži tu svoju jedinu sigurnost u starosti. Međutim, dajući ga Bogu, ne samo da je dobila još petoro dece, već je njena velikodušnost imala pozitivan uticaj i na samog Samuila. On je kasnije postao Božji glasnogovornik i jedan od najvećih starešina u Izrailju.

S kojom opasnošću se suočavamo kada zadržavamo za sebe sve što imamo? Matej 6,19-20; Luka 12,16-21.

Bog se bavi uzimanjem svega što Mu dajemo i umnožavanjem tih darova, dajući im nove dimenzije o kojima nismo mogli ni sanjati. Ana je naučila da su i najveća blaga sigurna jedino kada se predaju Bogu. Ono što sabiramo za sebe može nestati za tren oka.

Ana je znala šta predstavlja u Božjim očima. Ta svest o vlastitoj vrednosti pred Bogom davala joj je snagu da daje.

Moramo imati na umu da sve što imamo, sve što jesmo, imamo samo zahvaljujući Božjoj blagodati i dobroti prema nama. Kako nam ta misao može pomoći da budemo spremniji da vratimo Bogu ono što nam je dao, umesto da nagomilavamo blago na Zemlji?

»Roditelji, dajte svoju decu Bogu, uvek ih podsećajte da pripadaju Njemu, da su jaganjci u Božjem stadu o kojima se stara pravi Pastir. Ana je Samuila posvetila Bogu, a o njemu je rečeno: 'I Samuilo rastijaše i Gospod bijaše s njime i ne pusti da padne na zemlju nijedna reč njegova' (1. Samuilova 3,19). U slučaju ovog sudije i proroka u Izrailju prikazane su mogućnosti koje se pružaju detetu čiji roditelji saraduju s Bogom, obavljajući delo koje im je određeno.« (E. G. White, *Counsels to Parents, Teachers and Students*, p. 143)

»Kakvu je samo nagradu dobila Ana! I kakvo ohrabrenje na vernost daje njen primer! Postoje prilike neizmerne vrednosti, interesi beskrajno dragoceni, koji su stavljeni na raspolaganje svakoj majci. Na skromne dužnosti koje su žene počele da smatraju tako zamornim trebalo bi da gledaju kao na veliko i plemenito delo. Majčina je prednost da blagoslovi svet svojim uticajem, i čineći to ona će donositi radost i svome srcu. Ona može da poravna put nogama svoje dece i da ih kroz svetlosti i senke uputi ka slavnim visinama. Međutim, samo onda ako sama u svom životu sledi učenje Isusa Hrista, može se nadati da će i karakter svoje dece oblikovati prema božanskom uzoru. Svet je prepun izopačujućih uticaja. Moda i običaji vrše snažan uticaj na mlade. Ukoliko majka promaši u svojoj dužnosti da pouči, da vodi i obuzdava, njena deca će sasvim prirodno poći za zlom i odbaciti dobro. Neka svaka majka često izlazi pred svoga Stvoritelja s molitvom: 'Nauči nas kako da uputimo dete i šta da učinimo s njim!' Neka majka sluša pouke koje joj je Bog dao u svojoj Reči i biće joj dana mudrost kada joj bude bila potrebna.« (E. G. White, *Conflict and Courage*, p. 138)

Pitanja za razmišljanje:

- 1. Ko u vašoj crkvi prolazi kroz teškoće u svom domu ili u svom ličnom životu? Kako biste kao pojedinci ili kao grupa mogli da poduprete takve osobe? Koliko si spreman da žrtvuješ od sebe da bi pomogao drugima?**
- 2. Koja kulturna obeležja vladaju u vašoj kulturi; ili, koje vrste ponašanja i stanja se u vašoj kulturi posebno teško osuđuju? Zapitaj se da li i sam Bog osuđuje takva ponašanja i stanja? Da li smo mi, kao vernici, u opasnosti da nešto ili nekoga osuđujemo samo zbog svoje kulture, iako ih Bog ne osuđuje? U kojim slučajevima smo to već učinili? Kako da saznamo razliku između onoga što je stvar određene kulture i onoga što je biblijsko gledište?**

Prijateljstvo se razlikuje od svih drugih odnosa, koji su često zakonski regulisani i kontrolisani. U mnogim kulturama, roditelji biraju bračne drugove svojoj deci. Naravno, niko od nas nema priliku da bira svoje roditelje, rođake i porodicu.

Međutim, mi možemo da biramo svoje prijatelje. Prijateljstvo ne zna za granice. Prijateljstvo može da utiče i na druge odnose. Pesma nad pesmama 5,16 pokazuje nam ulogu prijateljstva u bračnom odnosu. Istinsko prijateljstvo je potpuno dragovoljan odnos, pa upravo zato toliko povezuje i obavezuje. Ono ne podrazumeva da se čovek drži slova zakona, nego se pre usredsređuje na davanje sebe.

Tekst u 1. Samuilovoj 18,1 opisuje prijateljstvo između Davida i Jonatana. Pisac kaže da »duša Jonatanova prionu za dušu Davidovu i Jonatan ga zapazi kao svoju dušu«. Koje se karakteristike prijateljstva ističu u drugim biblijskim tekstovima? 2. Moj. 33,11; Jov 16,20,21; Priče 17,17; 27,9; Prop. 4,10; Jovan 15,13-15.

Većina nas očekuje od majke da bude spremna da umre za svoje dete, ili od čoveka da zaštiti svoju porodicu bez obzira na žrtve. Ti bliski odnosi su zadivljujući, normalni i predstavljaju odraz Božje ljubavi prema nama. Međutim, to je i instinkt koji delimo s mnogim životinjskim vrstama.

Prijateljstvo je mnogo više od instinkta. Istinsko prijateljstvo se mora negovati komunikacijom. Prijatelji su tu da pomognu u svim izazovima života, a ne samo da s nama dele zadovoljstva. Mi možemo oblikovati budućnost i sadašnjost svojih prijatelja mudrim savetima, ohrabrenjima i molitvama. Jonatan je pokazivao te karakteristike u svom prijateljstvu s Davidom. U 1. Samuilovoj 20, Jonatan pokazuje da prijateljstvo znači mnogo više od reči; prijatelj je spreman da pruži praktičnu pomoć, čak i po cenu odricanja i žrtve. Jonatan je često posredovao kod svoga oca za Davida (1. Samuilova 19,4). Jonatan je nalazio vremena da potraži i pronađe Davida dok je ovaj bio begunac i da ga ohrabri u Gospodu (1. Samuilova 23,16).

Da li si ikada izdao prijatelja? Da li je tebe ikada izdao neki prijatelj? Koje pouke si iz toga izvukao? Koje osobine treba da promeniš u svom karakteru da bi mogao da budeš bolji prijatelj?

Izrailj se nalazio u periodu ogromne krize. Filisteji su se okupili da napadnu Izrailj bornim kolima i vojnicima koji su bili tako mnogobrojni kao pesak na morskoj obali. Izrailjska vojska je malobrojna i loše opremljena. Kaže se da su samo Saul i Jonatan imali gvozdene mačeve i koplja, jer su Filisteji strogo kontrolisali kovačku delatnost. Zaista, svi Izrailjci su morali da nose svoje gvozdene alatke Filistejima na popravku i oštrenje (1. Sam. 13,19-22). Možete li zamisliti neredovne izrailjske vojne snage, naoružane štapovima, sekirama i pračkama kako izlaze pred mnogobrojnu filistejsku armiju naoružanu najsavremenijim oružjem? Nije nikakvo čudo što je toliko Saulovih vojnika pobeglo s ratišta.

Kakva ravnoteža snaga postoji u našim bitkama ako se predamo Gospodu? Vidi 2. Carevima 6,8-17. Kakvu nadu možemo naći za sebe u ovom izveštaju?

Jonatan se nije plašio onoga šta drugi misle. On ne jadikuje nad nedostatkom vere i poverenja u Izrailju. Umesto toga, odlučuje da nešto sam preduzme. Jonatan ne kreće samo da bi potrošio vreme, već zato što zna da je Bog mnogo veći od svih problema i nevolja Izrailja. On nije gledao sebe kao nekog heroja ili izabavlje. Znao je da Bog može da spase svakim sredstvom koje mu se stavi na raspolaganje. Bog je odlučio da se posluži Jonatanom i njegovim nosiocem oružja; usledila je neverovatna pobeda.

Koje korake je Jonatan preduzeo pre nego što je počeo da se penje prema neprijateljskom utvrđenju? 1. Samuilova 14,6-13.

Ponekad granica između vere i drskosti može da bude veoma nejasna. Jonatan se nije oslonio samo na svoje utiske. On se savetuje s drugom bogobojaznom osobom i otkriva joj svoje planove i ideje. Jonatan dobro zna da Bog nije ničim ograničen, pa ni ne pokušava da manipuliše Njime. On je spreman da ide ili da stane prema znaku koji će mu Bog dati. Konačno, kada dobije znak da pođe, ne okleva, već smesta kreće u napad.

Kako izgledaju tvoje lične bitke? Kako bi mogao da naučiš da se osloniš na Boga u takvim trenucima? Kako da naučiš da se osloniš na Boga i onda kada se situacija ne razvija prema tvojim očekivanjima i molitvama?

Kako bi opisao odnos između Jonatana i Saula? U kakvom se konfliktu našao Jonatan rastrzan između prijateljstva prema Davidu i odanosti prema ocu? 1. Samuilova 19,1-7.

Kakav je Saul bio kao otac, dok je Jonatan bio dete, ne znamo, ali znamo da se kasnijih godina Jonatan nije mogao osloniti na njega. Saul je bio veoma sebičan, ćudljiv, ljubomoran, nerazuman i ponekad neurotičan. Međutim, Jonatan u svom životu i u odnosu prema ocu pruža dokaze da je praktično primenio zapovest zapisanu u 2. Mojsijevoj 20,12 koja traži od dece da poštuju svoje roditelje.

Kako se Jonatan, da je to želeo, mogao poslužiti greškama svoga oca da mu uskrati ljubav i poštovanje? Zar se neki ljudi nisu okretali protiv svojih roditelja iz mnogo slabijih razloga? Šta nam to govori o Jonatanu kao ličnosti? 1. Sam. 14,24-46.

Poštovati roditelje znači mnogo više nego im povremeno poslati neku prigodnu čestitku, poklon ili pozvati ih telefonom. Jonatan je ostao uz svoga oca i u njegovoj krizi. Ostao je uz oca bez obzira šta je Saul želeo da učini njemu.

I mi poštujemo svoje roditelje kada ostajemo uz njih u kriznim vremenima, kao što su bolest ili gubitak posla. Mi imamo biblijsku obavezu da podupiremo svoje roditelje emocionalno i materijalno (1. Timotiju 5,8). Poštovati roditelje nije neka subjektivna, pasivna delatnost. Jonatan pokazuje da to znači i uputiti im ponekad razuman savet, ali s poštovanjem. Poštovati roditelje ne znači podrediti im svoju ličnost ili braniti njihove greške i zablude, slepo ih slediti na zlo. Međutim, to znači da imamo posebne obaveze prema njima, bez obzira na njihovo ponašanje i ličnost.

Sledeći Jonatanov primer, šta praktično možete učiniti da popravite svoj odnos sa svojim roditeljima, rođacima, porodicom, a posebno ako nisu s vama u veri?

Jedan od najčešćih trendova u savremenom društvu jeste optuživanje roditelja za skoro sve probleme u životu. Da budemo iskreni, neki ljudi zaista nose teški emocionalni teret nasleđen od roditelja. Ne možemo negirati tu činjenicu. Međutim, izgleda da je tokom poslednjih decenija došlo do neverovatnog širenja te nesrećne sklonosti. Mi optužujemo ne samo svoje roditelje već ponekad i rođake, učitelje, okolnosti – sve i svakoga da bismo izbegli da preuzmemo odgovornost za situaciju u koju smo sebe doveli.

Iako smo svi podložni okolnostima kojima ne možemo upravljati, da čak postajemo i žrtve tih okolnosti – Jonatanov život nam pokazuje da ih možemo prevazići, bar u izvesnoj meri. Jonatan je imao pravo da optužuje svoga oca za najveći deo svojih nevolja. Da je Saul bio veran Bogu, Jonatan bi nasledio presto. Međutim, Jonatan je odlučio da se ne upusti u igru optuživanja. On je imao ispravan osećaj o vlastitoj vrednosti. Umesto da dozvoli sebi da postane ogorčen i ozlojeđen, on je verovao da Bog zna šta je najbolje, pa je odlučio da učini najviše što može koristeći ono što ima na raspolaganju. Verovatno Jonatanu nije bilo lako da sačuva svoju veru i poverenje u Boga kada je shvatio da je Bog izabrao Davida, a ne njega, da postane sledeći car.

Kako je Jonatan reagovao na činjenicu da David treba da postane sledeći vladar? Šta nam to govori o njemu? 1. Sam. 23,17. Uporedi njegovo držanje s držanjem ljudi u sledećim tekstovima: Isaija 14,13.14; 1. Carevima 1,5; Marko 10,35-37. U čemu je razlika?

Kada svoj identitet nalazimo u Gospodu, u stanju smo da se suočimo sa odbacivanjem ili kritikom ne gubeći osećaj o svojoj vrednosti. Veliki deo našeg identiteta u Gospodu obuhvata naša iskustva i naš odnos s Njim. Jonatan je već stekao dramatično lično iskustvo s Bogom prilikom svoje pobede nad Filistejima u 1. Samuilovoj 14.

Kasniji izveštaj o Davidovoj porodici obeležen je pobunama i unutrašnjim trvenjima. Avesalom i Adonija su pokušali da uzurpiraju presto svoga oca Davida. Nisu bili spremni da dozvole Bogu da bira novog cara. Jonatanovo držanje stoji u potpunoj suprotnosti s tim sebičnim ponašanjem. On je bio spreman da zauzme drugo mesto. On se trudi da uspostavi razumevanje i sklad između svoga oca i svoga prijatelja Davida (1. Samuilova 19,4). On se zaista ističe kao primer vođe-sluge koji je spreman da zauzme drugo pa čak i treće mesto.

Služeći se Jonatanom kao primerom, šta možeš da učiniš kada ne dobiješ posao, položaj ili poštovanje koje si, po sopstvenom mišljenju, zaslužio? Kako da savladaš osećaj odbačenosti, zavisti i mržnje?

Pročitaj 1. Samuilova 31,1-7 i 2. Samuilova 1,5-12. Kakav je bio Jonatanov kraj? Kako mi to shvatamo?

Većina od nas je slušala da dobro na kraju uvek pobeđuje i da žanjemo ono što smo posejali. Mi često nastavljamo dalje u tom pravcu smatrajući da dobra osoba treba da ima dug, srećan život, a da loše ljude očekuje kratak, težak život. I mada znamo da će na kraju, kada Isus bude ponovo došao, dobro pobediti zlo, stvarnost života nam govori da dobri ljudi ne dobijaju uvek ono što je dobro u ovom životu i da loši ne prolaze uvek loše. Ponekad čak bivamo kažnjeni za dobro koje smo učinili! Bog često interveniše i na čudesan način izbavlja svoju decu, ali to nije uvek slučaj.

Koje biblijske ličnosti, iako verne Bogu, nisu dobile ono što su zaslužile?
1. Mojsijeva 39,10-20; Jov 1-2.

Jonatan je bio veran i iskren Davidov prijatelj. Posredovao je između Davida i svoga oca i trudio se da uspostavi mir među njima. Nije bio ohol već spreman da se odrekne svoga prava na presto i da prihvati Davida kao svog cara. Bio je dobar sin. Bog se poslušio njime da natera celu vojsku na povlačenje, a sada se izrailjska vojska ponovo suočila s Filistejima. Možda se Jonatan pitao da li će Bog ponovo učiniti čudo da spase svoj narod. Međutim, toga dana je pao na bojnopolju (1. Samuilova 31,2).

Kao i Jovan Krstitelj, Jonatan je primer onih koji nisu dobili ono što su izgleda zaslužili. Oni često pate, gube počasna mesta Hrista radi, a ponekad čak i padaju na svojoj dužnosti. Međutim, koliko god njihov život može da izgleda beznačajan i nekoristan, oni su ipak ključne figure u Božjem planu. Njih pokreće i nadahnjuje Hristova ljubav i Njegova prisutnost. Oni su rođeni za velika dela – ali ne za onu vrstu veličine koju svet ceni, već veličinu koja nadmašuje ljudske zamisli i očekivanja.

Toliko toga se dešava što, iz naše perspektive, nema smisla ili ne izgleda pošteno. Međutim, mi imamo obećanje da će jednoga dana sve biti popravljeno i da ćemo dobiti odgovore na ono što nam se danas čini tako nerazumljivim.

Kakvu nadu možemo izvući iz sledećih biblijskih tekstova, kada se poput biblijskih ličnosti suočimo s teškoćama i teškim pitanjima? 1. Kor. 4,5; 13,12; Rim. 8,28; Otk. 21,4. Šta nam oni govore o borbama i nevoljama koje, bar za sada, ne dobijaju srećan završetak?

»U izveštaju o onima koji su samoodricanjem ušli u zajednicu Hristovih muka spominje se jedan u Starom i jedan u Novom zavetu – navode se imena Jonatana i Jovana Krstitelja.

»Rođen kao naslednik prestola, Jonatan je ipak znao da je božanskom odlukom potisnut u stranu i svom suparniku bio najnežniji i najverniji prijatelj, štiteći Davidov život po cenu svog; stajao je čvrsto na strani svoga oca u mračnim danima njegove sve manje moći i na kraju pao uz njega. Jonatanovo ime čuva se na Nebu, a na Zemlji ono stoji kao svedočanstvo postojanja i sile nesebične ljubavi.«

»Kada se pojavio kao preteča Mesije, Jovan Krstitelj pokrenuo je narod. Iz mesta u mesto za njim je išlo nepregledno mnoštvo ljudi svih staleža i zvanja. Ali, kada se pojavio Onaj za koga je on došao da svedoči, sve se promenilo. Mnoštvo je pošlo za Isusom i Jovanovo delo se naizgled završilo. Ali, njegova vera se nije pokolebala. Govorio je: 'On treba da se povećava, a ja moram da se umanjujem!' (Jovan 3,30)« (Elen G. Vajt, *Vaspitanje*, str. 141.142)

Pitanja za razmišljanje:

- 1. Na koji način pravimo razliku između vere i drskosti? Kada i na koji način tražimo znak da bismo saznali Božju volju?**
- 2. Neke kulture preporučuju pasivnost kao vrlinu, dok je druge smatraju negativnom osobinom. Jonatan je bio spreman da zauzme drugo mesto. Da li je to isto što i pasivnost? Treba li hrišćanin da bude pasivan? Ako treba, kada; ako ne treba, zašto?**
- 3. Kako bi prijatelju koji nije hrišćanin objasnio prednosti hrišćanstva, ako on vidi da si i ti bolestan, da gubiš posao, da patiš zbog gubitka drage osobe?**
- 4. Šta bi mogao da kažeš o Jonatanovom životu u svetlosti teksta u Jevrejima 11,32-40? Šta bi mogao da izvučeš iz tih tekstova kao pomoć u prevazilaženju situacija u kojima, gledano bar iz tvoje perspektive, nisi doživeli srećan ishod?**
- 5. Kako, na primer, da ćerka koju je otac seksualno zlostavljao, ukazuje poštovanje takvom roditelju? Šta da kažemo o roditeljima koji su fizički zlostavljali svoju decu? Kako da se odazovemo na zapovest da ih poštujemo?**
- 6. Koje postupke svet proglašava velikima, a Bog osuđuje? Koje postupke Bog proglašava velikima, a svet ih ne ceni? Kako da ustanovimo razliku između ta dva shvatanja veličine?**

Većina ljudi nema problema da govori. Ako treba da se saopšti istina, većina od nas govori i suviše. Koliko bi bolje bilo kada bismo naučili da budemo i dobri slušaoci. Postoje i seminari o tome. Koliko je onda važno da slušamo ono što se zbiva oko nas!

Šta od nas traže i starozavetni i novozavetni pisci? Zašto? Isaija 28,23; Matej 15,10; Jakov 1,19.

David je zajedno sa svojim ljudima bežao od Saula. Dok su se kretali pustinjom Faran, sretali su se sa stadima i pastirima bogatog zemljoposjednika Navala. Umesto da to iskoriste za sebe, David i njegovi ljudi štitili su Navalove pastire i stoku. Došlo je najzad i doba da se ovce strigu i svečarska atmosfera zavladała je u celoj okolini. Bilo je to i vreme razmene darova i dobrih želja. Znajući to, David je poslao desetoricu svojih ljudi Navalu i zatražio pomoć u hrani.

Zašto je David bio toliko uvređen Navalovim odgovorom? Šta je znao? 1. Samulova 25,1-11.

Naval je zaista opravdao svoj nadimak. On podrugljivo naziva Davida i njegove ljude odbeglim robovima i šalje ih natrag praznih ruku. Naval veoma jasno naglašava da Davida smatra čovekom bez vrednosti. U njegovim mislima, David je toliko beznačajan da nije potrebno ni da upita ko je i odakle dolazi. Iako je David pokazao veliku uzdržanost u sukobu sa Saulom, ipak, i njemu je kao i nama, bilo vrlo teško da čuje da ga neko naziva čovekom bez vrednosti i dostojanstva. Uvreda je bila još veća upravo zato što je pokazivao toliko ljubaznosti i obzira prema ljudima i imovini tog čoveka, a uzvraćeno mu je vređanjem i ponižavanjem.

Naval uopšte nije bio svestan s kim ima posla. Ipak, znao je, kako izgleda, nekoliko činjenica. Znao je Davidovog oca i da David beži od Saula, ali je bio toliko obuzet sobom i uobražen da nije hteo da sasluša ni svoje sluge. Navalove slugе su živele u blizini Davidovih ljudi i znali su da oni predstavljaju ozbiljnu borbenu silu. Sluge su shvatile da je njihov gospodar »zao čovjek i da mu se ne može govoriti« (1. Sam. 25,17). I tako su se okrenuli nekome ko je bio spreman da ih sasluša – Avigeji.

Kada si poslednji put svojom nespremnošću da saslušati druge izazvao neprilike sebi i drugima? Koliko si u stanju da učiš na svojim greškama?

Kako se nastavila ova priča? U čemu je srž celog zbivanja? Koje pouke se mogu izvući? Koja pitanja ostaju nerešena? 1. Sam. 25.

Pošto je saslušala pritužbu svojih slugu, Avigeja smesta započinje pripreme. Nije se zaustavila na slušanju, prešla je na dela. Pisac nabraja celu listu darova koje je pripremila: suvo grožđe, smokve, ovčije meso, pržena zrna, hleb i vino. Ove zalihe su bile obilne i mnogo veće od onih koje je David očekivao.

Sledeći deo priče je sav prožet akcijom. Pisac prelazi s jednog prizora na drugi, gradeći napetost. Mi čekamo bez daha šta će se dogoditi prilikom susreta. Obuzet gnevom, ne slušajući ni Boga ni razum, David sa svojim ljudima žuri da spere uvredu i da se osveti. Broj ljudi koje je uzeo sa sobom pokazuje veličinu njegovog gneva. David je poveo na Navalu dve trećine svojih borbenih snaga.

Kada reagujemo u gnevu, vrlo nam je teško da odgovorimo na prikladan način; obično preterujemo. Avigeja nije samo poslala darove i onda sela da vidi šta će se dogoditi. Ona je krenula u susret Davidu! Iako je bila udata za oholog i naglog čoveka, nije dozvolila da joj to slomi duh. Nije htela da dozvoli da postane žrtva okolnosti. Bila je svesna svoje vrednosti i spremna da založi svoj život da bi sačuvala svoj dom. Izgledi su joj bili slični Davidovim izgledima kada je krenuo pred Golijata: žena s magarcima natovarenim hranom i s nekoliko slugu ide da se susretne sa 400 naoružanih i gnevni ljudi.

U međuvremenu je i Naval, »nerazumni«, takođe u poslu. Dok njegova hrabra žena ide da se sretne s naoružanim vojnicima, on se kod kuće posvećuje jelu i piću.

Šta nas sledeći tekstovi uče o važnosti naših dela? Matej 7,21; 25,31-46; Jakov 2,14-17.

Govoriti je lako, ali naša dela potvrđuju ili negiraju naše reči. Ponašanje Avigeje, Davida i Navalu govori veoma mnogo o tome šta su mislili, ko im je bio važan i koji duh je pokretao njihovo ponašanje.

Kada bi neko morao da zaključi o vama kakva ste osoba jedino na temelju vaših dela, do kakvih bi zaključaka došao? Šta vam vaš odgovor govori o vama samima?

U dolini između planina ili na nekoj padini, Avigeja se sreća s Davidom. Ona se klanja pred njim i ponaša se prema njemu kao da je već postao car.

Proučite pažljivo Avigejin govor u 1. Samuilovoj 25,23-31. Uporedite ga s Navalovim odgovorom! (1. Samuilova 25,10.11) Šta nam to govori o razlici između ove dve ličnosti?

Avigeja se obraća Davidu kao »svom gospodaru«. Možda je to poslužilo da podseti Davida da treba da se ponaša kao pomazani vladar, a ne kao vođa hajdučke družine. Avigeja je bila u stanju da probudi plemenitost u Davidu, samo zato što ni sama nije izgubila svest o svojoj vrednosti. Ta svest joj je pomogla da vidi ono najbolje u njemu i da ga pokrene na bogougodno ponašanje.

Šta Avigeja prvo kaže Davidu? Na šta vas podsećaju njene reči? Šta ona to pokušava da postigne? 2. Mojsijeva 32,32; Jestira 7,2-4; Isaija 53,12; Danilo 9,15-19; Rimljanima 8,34.

Posredovanje je obeleženo jednim zajedničkim imeniteljem: posrednik mora da se identifikuje sa osobom za koju posreduje, bez obzira želi li da nešto dobije na temelju posredovanja. On mora da bude u stanju da odbaci sve svoje sebične interese i da se upita šta bi bilo najbolje za osobu za koju posreduje. Avigeja je ovu pretnju Navalovom životu mogla posmatrati kao način da se oslobodi zlog supruga i da vrati svoju slobodu; ali ona, umesto toga, odlučuje da se poistoveti s njim i da moli za njegov bezvredni život.

Možda je najbolji oblik posredovanja posrednička molitva. Mi se molimo za ljude koji su nesposobni ili nespremni da se mole za sebe. Mi moramo da zaboravimo svoje potrebe, želje i snove i da razgovaramo s Bogom o tim osobama. Naše molitve pružaju Bogu izgovor za prodor u dubinu Sotonine teritorije. Tek kada se molimo za druge, mi shvatamo neizmerno saosećanje koje Bog gaji prema nama. Mi tako možemo naučiti da blagosiljamo one koji nas kunu i da se molimo za one koji nas zlostavljaju (Luka 6,28).

Da li vam se ikada dogodilo da neko posreduje za vas u situaciji kada niste mogli da se sami postarate za sebe? Kako vam je ta situacija pomogla da shvatite šta znači imati Isusa koji posreduje za nas?

Ljudi se često plaše nasilnika. Oni su spremni da ga pokrivaju, da lažu za njega, samo da bi ga umilostivili.

Zašto je Avigeja bila tako otvorena kada je govorila o pogreškama svoga muža? Na koji način upravo zbog toga njeno posredovanje postaje još značajnije? Kada bi neko upravo sada posredovao za vas, šta bi mogao da kaže? 1. Samuilova 25,25.26.

Iako je Avigeja bila spremna da uloži svoj život da bi spasla svoj dom, ona se ne odriče svoga poštenja. Ona ne pokušava da laže o Navalu. Ona zna da je on čovek s problemima i ne ustručava se da to javno prizna.

Događa se često da zlostavljana osoba počne da se oseća odgovornom za postupke nasilnika. Avigeja ne spada među njih. Ona ima snažan osećaj o vlastitoj vrednosti. Ovaj osećaj je utemeljen na njenoj svesti o misiji. Ona ne pripisuje sebi u zaslugu to što je presrela Davida i donela mu darove, već sebe jednostavno smatra Božjim oruđem u menjanju Davidovog mišljenja. Pošto Avigeja zna šta je i ko je, ona je u stanju da ohrabri Davida da bude ono što treba da bude. Ona ga podseća da treba da vodi Gospodnje bitke i da ne troši svoje vreme i snagu na rešavanje ličnih sukoba. Avigejina primedba da se na Davidu »nije našlo zlo« (1. Samuilova 25,28) istovremeno je izjava i opomena da pazi da ne izgubi kvalifikacije za veliku službu za koju je pomazan.

Avigeja podseća Davida da nema potrebe da se bori za svoju čast, jer je njegov život u Božjoj ruci. Bog će se postarati za sve što je njemu potrebno.

Imajte, osim toga, na umu da u Avigejinom svetu za ženu ne postoji kao opcija razvod, pa čak ni samo odvajanje od muža. Ona »pripada« mužu sve dok ih smrt ne rastavi. Međutim, Avigeja ne vidi svoj život kao beskoristan ili kao život u tamnici. Ona veruje da će se Bog pozabaviti njenim mužem kada za to bude došlo vreme.

Avigejin govor pokazuje da se u svakom položaju može naći mudro rešenje, ukoliko se predamo Bogu. Mudrost nije teorija već način života u praksi i odnos prema ljudima oko nas.

Šta to znači potpuno predati sebe Bogu? Kako se to može učiniti? Kada bi tebi neko rekao: »Želim da se potpuno predam Gospodu, ali ne znam kako da to učinim!« – šta bi mu savetovao?

Za razliku od mnogih među nama, David je mogao da primi pozitivnu kritiku i da u Avigejinim rečima vidi božansku intervenciju. Za tren oka je sagledao posledice svojih namera i odmah se zahvalio Bogu što je sprečio krvoproliće. Kada se Avigeja vratila kući, ustanovila je da njen muž nije u stanju da čuje izveštaj i zato mudro čeka do jutra da bi ga obavestila o tome šta se dogodilo. Naval je obuzet užasom. Izgleda da je pretrpeo srčani udar od kojeg je i umro posle desetak dana. David nije zaboravio Avigeju, pa je poslao ljude da je isprose.

Koje poslednje reči je Avigeja izgovorila u kontekstu pouke za ovu sedmicu? (1. Sam. 25,41) Šta nam one govore o njoj? Koje druge primere delovanja istog načela možeš da nađeš u Bibliji?

Avigeja je bila uticajna žena. Imala je pet devojaka, ali je ipak bila spremna da služi. Mnogo kasnije, Isus je rekao: »Jer sin čovečji nije došao da mu služe, već da služi!« (Matej 20,28)

Avigejin život nije bio sličan bajci, čak ni posle udaje za Davida. Kao što je bio običaj u to vreme, David je imao više žena i njegov porodični život bio je daleko od idealnog. Avigeja je bila Davidova druga žena i zajedno s njim stalno bežala pred poterama koje je slao Saul. U Siklagu je, zajedno s drugim ženama, bila zarobljena i odvedena u amaličko ropstvo. Posle svog oslobođenja, Avigeja se više ne pojavljuje u biblijskim izveštajima. Mi bismo svi očekivali da vidimo tu inteligentnu i privlačnu ženu uz Davida, kako igra važnu ulogu u njegovom daljem životu, ali nemamo više nikakvih izveštaja o njoj. Sve što znamo jeste da je dobila sina po imenu Danilo (1. Dnevnika 3,1) ili Hileav (2. Samuilova 3,3). Međutim, i Avigeja i njen sin nestaju sa pozornice. Neki teolozi veruju da su oboje bili žrtve nasilne smrti. Ako se uzmu u obzir kasnija silovanja, ubistva, pobune i sukobi u koje su bili umešani Davidovi stariji sinovi, rana smrt i nije nešto najgore što se nekome moglo dogoditi.

Kao Hristovim sledbenicima, ni nama život ne izgleda kao bajka. Samo Bog zna kraj od samog početka, tako da nama razni preokreti i događaji u životu ne moraju uvek biti jasni. Umesto toga, treba da se oslonimo na Božju dobrotu i Njegovu ljubav.

Pokoravanje nekome, čak i kada je na mestu, nije uvek lako, jer zahteva poniznost i svest o zavisnosti. Koliko si daleko stigao na ovom području? Kako da naučiš da se pokoriš kada to bude potrebno? Šta bismo mogli da naučimo iz Hristovog neverovatnog primera poniznosti i pokornosti?

»Te reči su mogle da siđu samo sa usana osobe koja je postala učesnik u nebeskoj mudrosti. Avigejina pobožnost, kao cvetni miris, nesvesno je zračila s njenog lica i ogledala se u rečima i delima. Duh Božjega Sina je stanovao u njenoj duši. Njen govor, začinjjen blagodaću, pun ljubavnosti i mira, širio je nebeski uticaj. Bolje pobude su se javile u Davidu, i on je zadržao pri pomisli kakve bi mogle biti posledice njegove prenapregnute namere. 'Blago onima koji mir grade, jer će se sinovi Božji nazvati.' (Matej 5,9) O, kada bi bilo više takvih žena, sličnih ovoj ženi u Izrailju, koje bi ublažavale ranjena osećanja, sprečavale nagle poteze i obuzdavale velika zla rečima smirene i dobro usmerene mudrosti.

Posvećeni hrišćanski život će uvek zračiti svetlošću i utehom i mirom. On je obeležen neporočnošću, taktičnošću, jednostavnošću i korisnošću. On se nalazi u vlasti one nesebične ljubavi koja posvećuje njegov uticaj. Ispunjen je Hristom i ostavlja iza sebe trag svetlosti kuda god da njegov vlasnik pođe. Avigeja je bila mudar savetnik i ukoritelj. Davidov gnev je nestao pod uticajem njenog rezonovanja. Osvedočio se da je krenuo lošim putem i da je izgubio vlast nad sobom.

Ponizna srca primio je ukor, u skladu sa svojim rečima: 'Neka me bude pravednik, to je milost; neka me ukorava, to je ulje za glavu moju. Glava moja neće odbaciti, ako će i više, nego je molitva moja protiv zloće njihove.' (Psalam 141,5) Izrekao joj je zahvalnost i blagoslov zato što ga je pravilno posavetovala. Ima mnogo onih koji, kada ih neko ukori, smatraju da ih treba pohvaliti što na ukor nisu reagovali nestrpljivo; ali, kako su retki oni koji ukor primaju sa zahvalnošću srca i koji blagosiljaju one što pokušavaju da ih spasu da ne krenu pogrešnim putem.« (Elen g. Vajt, *Stvaranje – patrijarsi i proroci*, str. 621)

Pitanja za razmišljanje:

- Zlostavljanje bračnog druga je veliki problem. Kao Crkva mi imamo odgovornost da pomažemo. Upravo zato je svake godine, u našem kalendaru, četvrta subota u mesecu avgustu posvećena sprečavanju zlostavljanja, što nam daje posebnu priliku da poučimo vernike i da ljude učinimo svesnim tog velikog problema. Šta bismo mogli da uradimo kako bismo pomogli onima koji stradaju od te velike nevolje?**
- »Blago onima koji mir grade, jer će se sinovi Božji nazvati« (Matej 5,9). Na temelju ove pouke, koje karakteristike imaju mirotvorci? Kako da stvaramo mir ne žrtvujući svoja načela?**

Čitaj tekst u 2. Samuilovoj 11 i upitaj sebe: kako je moguće da neko toliko cenjen pred Bogom padne tako duboko u greh? Koje upozorenje ovaj slučaj upućuje svima nama?

Ne možemo proučavati Urijin slučaj a da ne pogledamo i Davida. Davidov odnos prema Uriji predstavlja Davida u najgorem mogućem svetlu. Pisac 2. Samuilove ne peva hvale svom heroju, zaboravljajući na njegove grehe. Priča o Davidu, Vitsaveji i Uriji označava prekretnicu u životu i vladavini cara Davida. Sve do tog trenutka, David je opisan kao neko ko ide iz snage u snagu. Druga Samuilova 11 opisuje početak njegovog pada.

Neki bi želeli da u Davidovom grehu vide izgovor za svoj greh. Međutim, pisac naglašava da greh ima svoje posledice i pokazuje na koliko života je jedan određeni greh uticao. Prvi koji će pretrpeti posledice Davidovog greha je Urija, a posle njega dete koje je Vitsaveja rodila Davidu. David je izgubio kredibilitet u svojoj porodici, a posledice su prerasle okvire porodice i postale državni problem. Lančana reakcija koju je Davidov greh pokrenuo širi se i obuhvata silovanje (2. Sam. 13,14), ubistvo (2. Sam. 13,28.29), i mnoštvo života izgubljenih u pobuni (2. Sam. 15). Iako je pokajanje dobilo božansku milost, pisac jasno naglašava da greh ima strašne posledice (2. Sam. 12,13.14).

Povest o Davidu, Uriji i Vitsaveji ispričana nam je na pažljivo izabrani način. Biblijski pisac služi se glagolima (često glagolom *slati*) da bi suprotstavio Urijino i Davidovo ponašanje. Hajde da pregledamo strukturu priče, polazeći od glavne radnje:

- * David šalje Joava da se bori protiv Amonaca (11,1);
- * David se raspituje o Vitsaveji i šalje po nju (11,3.4);
- * David čini preljubu s Vitsavejom (11,4);
- * Vitsaveja obaveštava Davida o svojoj trudnoći (11,5)
- * David šalje po Uriju (11,6);
- * Urija odbija da spava s Vitsavejom (11,13);
- * David šalje smrtnu presudu po Uriji (11,14.15).

Kao što se može videti, glagol »slati« upućuje na vrlo važnu aktivnost u 2. Samuilovoj 11. Kada nekoga šaljemo, svakako da imamo vlast nad njim. Gledajući iz tog ugla, David je najmoćnija ličnost u našoj priči. On najviše šalje. On kontroliše ličnosti u priči. On oblikuje i uništava njihov život. On izgleda kao tipični bliskoistočni apsolutni monarh svoga vremena. Međutim, ima nešto što David ne uspeva da kontroliše: greh. Iako izgleda da on kontroliše zbivanja, greh upravlja njegovim postupcima i odlukama.

U pozadini celokupne priče o Davidu i Uriji nalazimo rat protiv Amonaca. Čitajte pažljivo 2. Samuilovu 11,1! Kakvu nam prikrivenu kritiku Davidovog ponašanja daje pisac!

David odlučuje da će ostati kod svoje kuće a da vođenje vojske poveri Joavu. To je bila, naravno, prva Davidova pogreška. On je na neki način počeo da veruje da je nešto posebno, da je viši od svojih ljudi, i da se zato ne sme izlagati opasnosti. David još nije naučio da nam najveće opasnosti prete iznutra, a ne spolja. Veliki problem sa silom i autoritetom je u tome što nas lako navodi na iskrivljenu sliku o nama samima. Mi mislimo da smo na neki način bolji nego drugi i da smo iznad pravila i zakona koji važe za druge.

Koje razlike između oblika vlasti kojom se David služi vidimo u dva biblijska teksta: u 1. Sam. 26,5-11 i u 2. Sam. 11?

U priči koja govori o tome kako je David poštdeo Saulov život, David vodi svojim primerom i traži dobrovoljce. Ali sada, u vreme 2. Samuilove 11, umesto sa bude u polju sa svojom vojskom i da je predvodi, oslanjajući se na Boga za vođstvo i ličnu sigurnost, David se jedne vruće, vlažne večeri nalazi na ravnom krovu svoje palate, možda da bi se rashladio na povetarcu. Palata, verovatno izgrađena na najvišem mestu u tvrđavi, omogućuje pogled na celi Jerusalim. David posmatra krovove i vidi ženu koja se kupa. Onda šalje nekoga da se raspita za njen identitet. Kasnije traži od žene da dođe u palatu, znajući vrlo dobro da je to supruga Urije Hetita. Jevrejska reč koja je upotrebljena prilikom Davidove naredbe Vitsaveji da dođe je vrlo stroga. U drugim kontekstima ona ukazuje da je nešto uzeto silom (1. Mojsijeva 14,11). David popušta svojim željama, hormoni rade, i on potpuno izlazi iz okvira svojih načela o dobru i zlu. U tom trenutku, verovatno ne misli na dalekosežne posledice te svoje lične odluke. On namerno prelazi granice svoje vlasti i tako utiče na život Vitsaveje i Urije, nerođenog deteta i na tok istorije Izrailja.

Razmisli o odlukama koje ti donosiš! Da li su većinom utemeljene na razumu, razumnom rasuđivanju i logici ili na emocijama i strastima? Koji ti je način razmišljanja svojstven? Postoji li pravilna ravnoteža između pobuda, a ako ne, kako da je pronađeš?

U celom ovom poglavlju o Uriji se govori kao o Hetitu. Dakle, ko su bili ti Hetiti? Hetiti u Palestini su bili etnička grupa u neodređenom odnosu sa novom državom Hetita na severu. U Starom zavetu se rase, narodi, države i religije međusobno veoma prepliću. Iz tog razloga, Stari zavet strogo osuđuje i zabranjuje bračne veze između Izrailjaca i okolnih naroda. Zabranu u 5. Moj. 7,3 ponavlja se prilikom svakog novog oživljavanja u Izrailju. Ključ za razumevanje zabrane brakova među pripadnicima raznih religija je sama religija. Stari zavet je pun primera stranaca koji prihvataju Boga Izrailjevog i Biblija posmatra njihovu asimilaciju pozitivno. U slučaju Urije, asimilacija se odnosi i na brak i na religiju.

Koje primere stranaca primljenih u Izrailj možeš da navedeš? Isus Navin 6,25; Ruta 1,1-16; Jestira 8,17; Isaija 56,3-7.

Ruta, Moavka, napustila je svoju zemlju, narod i religiju i došla sa svojom svekrvom u Izrailj. Njene poznate reči podvlače važnu zamisao o prihvatanju ne samo naroda već i drugog Boga: »Nemoj me nagovarati da te ostavim i da od tebe otidem; jer kuda god ti ideš, idem i ja; i gde se god ti nastaniš, nastaniću se i ja; tvoj je narod moj narod, i tvoj je Bog moj Bog!« (Ruta 1,16) Asimilacija se ne odnosi samo na snahu, već i na lažljivu prostitutku. Setite se Rave, koja je izbacila dvojicu uhoda! Ovde je reč o nekome ko je vrlo pozitivno odgovorio na ono malo dobijene svetlosti i odlučio da veruje da je Bog Izrailja moćan i veran. Neko vreme posle pada Jerihona, Rava se udala za Salmona i zajedno s Rutom bila uključena u genealogiju Isusa Hrista (Isus Navin 6,25; Matej 1,5).

Urija nije bio jedini Hetit koji je služio Davidu. Tekst u 1. Samuilovoj 26,6 spominje Ahimeleha Hetita. Međutim, Urija je postao jedan od Davidovih elitnih vojnika (1. Dnevnika 11,41). Zanimljivo je da je, ukoliko je Elijam, otac Vitsaveje (2. Samuilova 11,3), bio sin Ahitofela Gilonjanina (2. Samuilova 23,34), Urija zaista ušao u jednu vrlo uticajnu porodicu. Njegov tast je takođe bio elitni ratnik i sin Davidovog poznatog savetnika. Time bi se mogla objasniti blizina Urijinog doma Davidovoj palati i možda shvatiti razlog zašto je Ahitofel kasnije izdao Davida i prišao Avesalomu. Možda je Ahitofel zaista gajio gorčinu protiv Davida zbog sramoćenja njegove unuke i ubistva zeta Urije.

Pročitajte Efescima 2,19. Kako nam Rutina, Ravina i Urijina asimilacija u Izrailj mogu pomoći da uspostavimo svoj lični duhovni rodoslov? Kako nam taj tekst pomaže da shvatimo da bez obzira na poreklo, preko Hrista možemo biti primljeni u »Božju porodicu«?

U biblijskom svetu imena su bila neobično važna. Ime govori o ličnom kulturnom poreklu i verovanjima, ili ukazuje na želje roditelja za svoje dete. Često se promena u okolnostima ili uslovima života označavala promenom imena.

Zapazite nova imena sledećih biblijskih ličnosti i označite razloge zašto su ih dobili:

Avram (1. Mojsijeva 17,5)

Jakov (1. Mojsijeva 32,27.28)

Danilo (Danilo 1,7)

Pošto se cele noći borio s nebeskim posetiocem, Jakov je iskusio jednu od najdalekosežnijih promena imena u celoj svetj istoriji. Umesto »varalica« Jakov dobija ime Izrailj a svi njegovi potomci postali su poznati kao Izrailjci ili sinovi Izrailjevi.

U slučaju Danila, novo ime je imalo drugačiju namenu. Car Navuhodonosor je želeo da se osigura da će mladi prognanici znati kome pripada sva vlast. Želeo je da ih podvrgne nekoj vrsti ispiranja mozga. Danilovo ime je bilo promenjeno od »Bog je moj sudija« u »zaštiti ime princa« (Belšazar), što je bio pokušaj neznabožackog vradara da potkopa Danilovu vernost njegovom Bogu.

Ime Vitsavejinog muža nije jedinstveno u biblijskoj istoriji. U toku vladavine cara Jezekije prorok po imenu Urija preneo je Božju presudu protiv Jerusalima (Jeremija 26,20-23). Zanimljivo je da je to ime jevrejskog porekla i da se može prevesti kao »Gospod je moja svetlost« ili »plamen Gospodnji«. Iako je bio Hetit po rođenju, svojim izborom je pripadao Bogu Izrailjevom. Urijino etničko poreklo samo naglašava činjenicu da Bog ne gleda na ono što se vidi, nego gleda na srce. To što možda imamo članove porodice na odgovornim mestima u Crkvi ili velike i pobožne pretke ne daje nam nikakvu prednost u Božjim očima. Istorija naše porodice ni naša lična istorija ne utiču na prihvatanje od strane Boga.

Umirući za celo čovečanstvo, Hristos je oborio sve barijere među ljudima (Gal. 3,28). Krst je pokazao da smo svi ravnopravni pred Bogom. Hristos je umro za svako ljudsko biće, i svako ljudsko biće ima beskraju vrednost u Njegovim očima. Istina, Bog je ponekad raznim etničkim grupama davao različite zadatke, ali to ne znači da su neki narodi manje vredni od drugih. Krst je dokazao da nas Bog jednako voli i ceni.

U biblijskom tekstu Vitsaveja se pojavljuje kao pasivni karakter, i biblijski pisac se uzdržava od davanja bilo kakvog komentara o njejoj odgovornosti ili uključenosti u sve to. Međutim, iako izleda kao pasivna osoba, ona će morati da plati visoku cenu. Jedini put kada Vitsaveja progovara jeste trenutak kada Davidu šalje poruku da je trudna (2. Samuilova 11,5). David misli da će, ukoliko dovede Uriju da provede samo jednu noć kod kuće, izgledati da je dete njegovo i Davidov greh bi ostao neotkriven. I tako David poziva Uriju, koji je morao da prevali oko 65 kilometara puta do Jerusalima. Pošto je s njim malo porazgovarao, David ga šalje kući da se odmori i da bude sa svojom ženom (2. Samuilova 11,8). U naporu da izgleda velikodušan, čak šalje i dar Urijinom domu, smatrajući da je tako uspeo da sredi problem. Međutim, Urijom, čovekom visokih načela, nije se moglo manipulirati. Sledećeg jutra David saznaje da je Urija proveo noć na dvorskim vratima s carevim slugama. Situacija je izmakla Davidovoj kontroli. On šalje po Uriju. Urijin stav razotkriva carevu podlost. David, nekada i sam čovek od načela, ne može da razume Urijinu načelnost i poštenje.

Koje su pobude pokretale Uriju? 2. Samuilova 11,10-13. Koje druge primere možemo naći u Bibliji o osobama koje su gajile istu vrstu poštenja kao i Urija?

Urijin odgovor pokazuje da on nije bio površni vernik, već da se potpuno izjednačio sa Izrailjcima po vernosti Bogu Izrailjevu. Urija je verovao da je greh da iskoristi svoj položaj na ličnu korist i uživanje. David, koji je nekada pokazivao savršenu vernost caru Saulu, iako ga je Saul progonio, sada više nije bio u stanju da shvati vernost i odanost Urije.

David pribegava odvratnom planu. Namerno pokušava da napije Uriju da bi ga naveo da odustane od svog poštenja. Zanimljivo je da su se istim planom poslužile i dve Lotove kćeri i da je to dovelo do nastanka Amonaca (1. Mojsijeva 19,30-38) – istog naroda protiv kojeg se Izrailj sada borio. Uprkos Davidovim naporima, Urija odbija da izneveri svoja načela i provodi i sledeću noć među carevim slugama.

Uporedi tekstove u Psalmu 51. i u 2. Sam. 11. Šta iz njih možemo naučiti o prirodi greha, o pokajanju, i o Božjoj blagodati?

»Biblija troši malo reči da pohvali ljude. Malo prostora je posvećeno nabranju vrlina čak i najboljih ljudi koji su ikada živeli. Ovo čitanje nije bez svrhe, nije bez pouke. Sve dobre osobine koje ljudi imaju su dar od Boga; njihova dobra dela se ostvaruju blagodaću Božjom u Hristu. Pošto za sve duguju Bogu, slava za sve što čine ili jesu pripada samo Njemu; oni su samo oruđa u Njegovim rukama. I više od toga - kao što nas uče sve pouke iz biblijske istorije – opasno je hvaliti ili uzdizati ljude; jer ako neko izgubi iz vida svoju potpunu zavisnost od Boga i ako se pouzda u svoju snagu, sigurno će promašiti...«

»Nama je nemoguće da u svojoj snazi izdržimo u sukobu; šta god odvaja um od Boga, šta god navodi na samouzdanje ili na oslanjanje na samoga sebe, sigurno priprema put za naš poraz. Biblija nastoji da navede na nepoverenje u ljudsku silu a da ojača poverenje u božansku silu.«

»Upravo je duh poverenja u samoga sebe i uzdizanja samoga sebe pripremio put za Davidov pad. Laskanje i podmukla privlačnost vlasti i obilja nisu ostali bez uticaja na njega. Povezivanje sa okolnim narodima takođe je imalo svoj negativni uticaj. Prema običajima koji su vladali među istočnim vladarima, zločini koji se nisu trpeli među podanicima, ostajali su nekažnjeni kod vladara; monarh nije imao obavezu da pokaže isto obuzdavanje kao i podanici. Sve je to umanjivalo Davidovu svest o izuzetnoj grešnosti greha. I umesto da se ponizno osloni na Gospodnju moć, počeo je da se uzda u svoju mudrost i silu.« (E. G. White, *Conflict and Courage*, 177)

Pitanja za razmišljanje:

1. Neka vernici u razredu navedu položaje koje su zauzimali i na kojima imaju ili su imali uticaj ili vlast. Porazgovarajte šta se može preduzeti da se spreči zloupotreba vlasti na tim položajima. Kako možemo pomoći nekome ko je u opasnosti da zloupotrebi autoritet ili uticaj?
2. Urija, pošten, odan i načelan – biva ubijen od svoga cara kome verno služi. David – nepošten, prevaran, lažljiv – dobija prekrasnu ženu i živi s njom mnogo godina. Kako to?
3. Pogledajte etnički, kulturni, socijalno-ekonomski sastav svog razreda. Koliko se ugodno u vašem razredu osećaju ljudi iz drugih grupa ili oni koji ne pripadaju crkvi? Šta bi trebalo da kao razred učinite da privučete »strance«?
4. Kao razred, proučite Psalm 51. i pronađite šta on govori o praštanju. Kako da naučimo da prihvatimo oprostjenje iako smo, možda, krivi za iste grehe za koje je David bio kriv?

Na temelju teksta u 1. Samuilovoj 21,1-9 i u 1. Samuilovoj 22,6-23, odgovori na sledeća pitanja:

Koju je laž David izrekao Avimelehu da bi opravdao svoju prisutnost u svetilištu?

Šta se dogodilo Avimelehu zato što je poverovao Davidu?

Kako je Saul pokušao da sopstvene ljude okrene protiv Davida? Kojom vrstom razloga se poslužio?

Šta je Avimeleh odgovorio Saulu i kako je opisao Davidovu vernost i karakter?

Šta nam ovaj događaj otkriva o tome koliko je duboko pao Saul u svojoj izopačenosti i osvetoljubivosti?

Šta mislite zašto bi Doik, stranac, bio voljan da učini ono što Saulove sluge nisu mogle niti htele?

Kako je David odgovorio na vest o krvoproliću? U kom smislu je njegov odgovor bio pravilan?

Koje je obećanje David dao jedinom Avimelehovom sinu koji je izbegao pokolj?

Razmotri u ovoj priči suprotnosti između časnosti i nečasnosti, vernosti i nevernosti! Obrati pažnju na kaos izazvan grehom i nečasnim ponašanjem. S kojom vrstom moralnih pitanja se pri tom suočavate i koju vrstu moralnih odluka treba da donesete? Razmislite o posledicama svojih dela pre nego što ih učinite!

Nije nam rečeno na koji način je Avijatar izbegao pokolj svoje porodice. Samo se kaže da se to dogodilo i da je on zatim krenuo da traži Davida. Međutim, pre nego što će pobeći, Avijatar je uspeo da spase efod /oplećak/ (1. Sam. 23,6), jedan od najvažnijih predmeta u službi sveštenika (2. Moj. 28,6; 39,2-7), koji su se njime služili kada su pokušavali da otkriju Božju volju pre donošenja važnih odluka. U najmanje dve prilike, biblijski pisac izveštava da je David pozivao Avijatara da stavi na sebe efod (1. Sam. 23,9-12; 30,7,8).

Nasuprot nama danas, ljudi u Avijatarovo vreme nisu imali pristupa Božjoj pisanoj Reči. Postojalo je samo nekoliko rukom pisanih prepisa Knjige zakona (Pentateuh), tako da je većina ljudi imala malo prilike da sama za sebe proučava Božju Reč. Većina od nas danas ima prednost da čita i proučava Bibliju. Bog nam je obećao svoga Svetoga Duha da nam objasni Reč, pojedinačno i zajednički (Jovan 14,26). Bog se služi i ljudima da bi nam uputio dobre savete (Priče 20,18), a radi i preko okolnosti (Rimljanima 8,28).

Koje je službe obavljao Avijatar dok je delovao kao sveštenik? 1. Samuilova 23,9-13; 2. Samuilova 15,24; 17,15-22.

Prilikom obavljanja svih ovih službi, Avijatar je bio pogođen i ličnom tragedijom i, kao i David, bio begunac i beskućnik – što ga je na neki način čak i bolje pripremiло da služi budućem caru Izrailja, koji je bio stalno u pokretu. On je mogao da razume očajanje, strahovanje i razočarenje koje je obuzimalo Davida i njegove ljude, suočene sa stalnim progonstvom i izdajama.

Ova misao o poistovećivanju s nekim čovekom ili grupom ljudi posebno je važna u novozavetnoj predstavi o sveštenstvu. Pisac Poslanice Jevrejima nam govori da Isus može da bude naš Poglavar sveštencički zato što je u stanju da potpuno saoseća s nama (Jev. 2,17).

Čitaj tekst u 1. Pet. 2,9. Novi zavet jasno govori da mi svi imamo odgovornosti sveštenika u svojim društvenim zajednicama. Mi nismo sami sebe pozvali u tu službu. Isus je rekao: »Vi mene ne izabrate, nego ja vas izabrah, postavih vas da vi idete i rod rodite; i da vaš rod ostane, da što god zaištete u oca u ime moje da vam da« (Jovan 15,16). Božji poziv upućen nama ne čini nas starozavetnim sveštenicima ili novozavetnim apostolima, već nas poziva da posredujemo za svoje porodice, društvene zajednice i one koji žive oko nas. Na koji način biste mogli bolje poslužiti u ovoj ulozi »sveštenika«?

Tekst u 2. Samuilovoj 15-18 objavljuje žalosnu priču o Avesalomu, Davidovom sinu, koji se pobunio protiv vladavine svoga oca. U jednom trenutku, Avesalomova vojska se nalazi na putu prema Jerusalimu. David je odlučio da beži da ne bi Jerusolim pretvorio u bojno polje i izazvao krvoproliće. Svi Davidovi verni sledbenici spremaju se da beže zajedno s njim. Avijatar se morao setiti svoga bežanja posle krvoprolića koje je odnelo njegovu porodicu pod Saulom. I on se sprema da pođe s Davidom.

Kako nam biblijski tekst opisuje Davidov karakter u ovom sud-bonosnom trenutku? Koju ulogu ima Avijatar u tom zbivanju? 2. Samuilova 15,13-29.

Uzimajući kovčeg Božji, Avijatar i ostali sveštenici se pripremaju da napuste grad, ali im David zapoveda da ostave kovčeg. On je naučio da nošenje simbola Božje prisutnosti ne znači uvek da je Bog s vama. Nositi krstić, neki verski slogani, ili držati niz verskih propisa ne garantuje nam Božju prisutnost ili Njegovu naklonost. Bogom se ne može manipulirati. Trebalo je da kovčeg ostane tamo gde i pripada. Ostavljanje kovčega predstavljalo je čin vere. David je verovao da ga Bog može izbaviti i vratiti u Jerusolim. Kovčeg Božji je vraćen na mesto i Avijatar prinosi žrtve (2. Samuilova 15,24) sve dok sav narod nije izašao iz grada. U tom posebnom trenutku, sveštenici Avijatar i Sadok postali su posrednici za Davida i njegove ljude.

Izveštaj o Davidovoj obaveštajnoj službi vrlo je uzbudljiv (2. Sam. 17,15-29). Avijatar i Sadok postali su Davidove oči i uši u gradu. Avijatarovi i Sadokovi sinovi su izvan grada čekali na poruke. Ljudi nisu uvek onakvi kakvim se predstavljaju. Neka sluškinja, koja nije pobuđivala sumnju, donela je poruku mladici. Ipak se našao neko ko je shvatio šta se događa i odmah javio Avesalomu. Poslana je potera za svešteničkim sinovima, ali su oni našli prijatelje koji su ih sakrili i tako izbegli da budu uhvaćeni. Sakrili su se u bunaru, a žena je ulaz prekrila platnom na kome je bilo zrnje, što nas podseća na Ravu iz Jerihona, koja je sakrila uhode na krovu ispod »netrvenog lana« (Isus Navin 2,6).

Ni u našem kontekstu stvari ne izgledaju uvek onakve kakve jesu. Mnogo bolno srce krije se iza osmeha. Kao Hristovi sledbenici, mi smo pozvani da budemo Njegovi predstavnici. Mi postajemo Božje ruke kojima On doseže do onih oko nas. Moramo zato biti otvoreni i osetljivi da sagledamo i zapazimo i ono što se ne vidi na prvi pogled, da vidimo ljude kakvi su zaista, i da budemo spremni da žrtvujemo nešto od sebe da bismo im pomogli.

Nemamo nikakav izveštaj o Avijatarovim ličnim mišljenjima ili religijskim pogledima. Sve što je on rekao zabeleženo je kao Božja poruka Davidu. Međutim, njegova dela govore glasnije od njegovih reči. Iako nije zabeleženo da je nešto rekao, sama činjenica da se našao na svom mestu, svedoči dovoljno snažno.

U Davidovo vreme, prvorođeni sin se tradicionalno smatrao glavnim naslednikom svoga oca. Za vladara, to je značilo da će prvorođeni sin naslediti presto. Međutim, Bog nikada nije bio vezan tradicijom. U stvari, u toku istorije Izrailja On je često zanemarivao prvence i pozivao druge, ponekad božanskom odlukom, a ponekad sticajem okolnosti, a nekad i odlukom samog prvenca (1. Mojsijeva 4,1-5; 21,8-12; 25,21-36; 48,8-19; 1. Samuilova 16,6-12).

Šta je navelo Avijatara, koji je bio tako odan Davidu, da postupi onako kako je ovde postupio? 1. Carevima 1,1-8.

Solomon nije bio najstariji sin i po običaju nije trebalo da nasledi presto svoga oca. Najstarijeg sina Amnona, ubio je njegov brat Avesalom, koji je opet izgubio život u toku svog neuspelog pokušaja prevrata. Sada je četvrti po redu sin, Adonija, pomislio da presto po pravu pripada njemu. Adonija se posavetovao s Joavom i Avijatarom i oni su mu obećali svoju podršku (1. Carevima 1,7).

Solomon je bio mlađi od Adonije i imao je razloga da se stidi svoga porekla. Njegova majka je bila Vitsaveja, ranija žena Urije Hetita, koji je bio ubijen da se prikrije Davidova veza s Vitsavejom. Međutim, uprkos svemu tome, Bog je izabrao Solomuna (2. Samuilova 12,24) i bilo je potpuno jasno da mu je namenio Davidov presto (1. Dnevnika 22,9,10). Suočeni sa svim tim neugodnim činjenicama, izgleda da se Avijatar nije mogao pomiriti s javnim skandalom koji će izazvati Solomunov izbor, pa se opredelio za tradiciju nasuprot Božjoj izraženoj volji.

Tradicija može biti vrlo ugodna i udobna, jer nas spasava od preuzimanja odgovornosti da razmotrimo događaje u svetlosti Božje otkrivene volje. Mnogo je lakše i »sigurnije« samo kazati: »Mi smo se uvek tako ponašali i uvek smo tako činili!«

Koliko često dozvoljavamo da tradicija stane na put ostvarenju Božje otkrivene volje? U isto vreme, moramo biti vrlo pažljivi da neke poteze automatski proglašavamo tradicijom i da ih upravo zato odbacujemo.

Posle Davidove smrti i Solomunovog preuzimanja prestola, morala su se razrešiti neka pitanja. Pošto je Adonija pogubljen (1. Carevima 2,13-25), ostalo je pitanje sveštenika Avijataru, koji je tako verno služio Solomunovog oca. Šta da se učini s njim zbog njegovog učešća u pobuni protiv Solomuna?

Kako je Solomun postupio prema Avijataru? Koje razloge je naveo za svoju odluku? 1. Carevima 2,26.27.

Površno čitanje teksta može nas navesti na zaključak da je Avijatar bio otpušten da bi se ispunilo proročanstvo koje je bilo upućeno Iliju stotinu godina pre toga (1. Samuilova 2,30-36). Međutim, ovde je reč o jasnom dokazu da je Bogu unapred poznat naš slobodan izbor u budućnosti! Bog zna slobodne izbore nas i naših potomaka i zato je u stanju da prorekne budućnost. Bog je znao da će, isto onako kao što su se Ilijevi sinovi diskvalifikovali za svešteničku službu svojim ponašanjem, i njihov potomak Avijatar, biti diskvalifikovan za svešteničku službu neprihvatanjem božanske odluke.

Kako se u svetlosti tekstova u Mateju 26,14-16.20-25 može objasniti Avijatarovo udaljšavanje iz svešteničke službe? Koje slično načelo je delovalo u oba slučaja?

Činjenica da je Isus unapred znao da će Ga Juda izdati nije Ga navela da odbaci Judu. Juda je bio primljen u unutrašnji krug Dvanaestorice. On je sticao iskustva s božanskom silom iz prve ruke. Međutim, Juda je, kao i Avijatar, bio nespreman da prihvati Božju volju. Izgleda da je, kao i Avijatar, gajio iste zamisli o tome kako se moraju rešavati neki problemi u vezi s carstvom i vlašću. Razočaran, okrenuo se tradicionalnim vođama, književnicima i farisejima, i izdao svog pravog Vladara.

Božansko predznanje ne može se automatski proglasiti božanskim predodređenjem. Ljudi imaju izbor, kao što su ga imali i Juda i Avijatar. Božje predznanje naših odluka ne ograničava našu slobodu u njihovom donošenju.

Slobodan izbor je jedan od najvećih i najsvetijih darova koje nam je Bog dao. On dolazi zajedno s najvećom cenom: smrću Isusa na krstu. Naime, da nismo imali slobodu izbora, ne bismo mogli ni da sagrešimo i Isus ne bi morao da umre da bi nas izbavio! Koliko pažljivo razmišljate i koliko se molite pre nego što donesete neku odluku?

»Bog te je izabrao da obaviš veliko i svečano delo. On se potrudio da te disciplinuje, okuša, isproba, oplemeni i očisti da bi svoje sveto delo mogao da obaviš imajući na umu jedino Njegovu slavu, slavu koja pripada samo Njemu. Kakve li misli da Bog bira čoveka i dovodi ga u blisku vezu sa sobom, daje mu misiju koju treba da obavi, posao da završi za Njega! Slab čovek postaje snažan, plašljiv postaje hrabar, neodlučan postaje čovek čvrstih i brzih odluka! Šta? Zar je moguće da je čovek toliko važan da dobija zadatak od samog Cara nad carevima! Smeju li ga svetovne ambicije skrenuti od svetog amaneta, od svetog zadatka?« (E.G.White, *Selected Messages*, 2. knjiga, 167)

Pitanja za razmišljanje:

- 1. Uzimajući u obzir i druge delove Pisma, pozabavi se Saulovim životom, i pitanjem kako je neko ko je dobio tako mnogo mogao sve to proćerdati! Koje pouke za sebe možemo izvući iz njegovog života? Kakve pogreške je načinio, što ga je usmerilo nizbrdo, putem koji ga je naveo na dela o kojima smo proučavali u toku ove sedmice?**
- 2. Razmisli više o tome kako je Isus u svojoj ljudskoj prirodi bio u stanju da saoseća s nama u našim borbama! Zašto je Isusova ljudska priroda nama toliko važna?**
- 3. Pokrenuti iskustvom nekog u razredu koji se suočio s gubitkom drage osobe, razmislimo na koje načine bismo mu mi kao razred mogli pomoći? To jest, šta bismo mogli učiniti osim upućivanja utešnih reči? Ima li i slučajeva u kojima se zaista ništa drugo ne može učiniti osim izgovaranja utešnih reči?**
- 4. Jedno od teških pitanja kojima su se bavili hrišćanski mislioci u toku stoleća bilo je i pitanje božanskog predznanja i naše slobodne volje. Ako Bog unapred zna naše odluke, da li smo zaista slobodni u njihovom donošenju? Ako nismo, gde je onda naša slobodna volja, a ako nemamo slobode, kako nam se onda može pravično suditi i izricati kazna za naša dela? Neki, da bi zaobišli ovu nedoumicu, smatraju da neki naši postupci moraju biti nepoznati Bogu, jer inače ne bi mogli da budu slobodni. Drugi u svemu tome ne vide nikakav problem: Božje predznanje o tome šta će neko učiniti ni na koji način ne utiče na našu slobodu da donesemo odluku. Razgovarajte u razredu o ovim pitanjima, svesni da nećete uspeti da rešite problem. Nama je važno da znamo da smo slobodna bića, a da ipak, iako poštuje našu slobodnu volju, Bog ima vrhovnu vlast.**

Iako je Joav, povezan s Davidovom porodicom (1. Dnev. 2,13-17), nosio odgovorost za vođenje Davidove vojske, uvid u njegov pravi karakter dobijamo prvi put tek u 2. Samuilovoj 2. Saul i Jonatan su poginuli u borbi. Juda je spremno proglasio Davida za cara. Položaj koji je u Davidovoj vojsci imao Joav, u Saulovoj vojsci pripadao je Aveniru, koji je nekako uspeo da preživi bitku u kojoj su Saul i Jonatan izgubili život.

Avenir i David su dugo vremena bili na suprotnim stranama. Avenir je mnogo puta vodio vojnike koji su progonili Davida. Svakako da Avenir nije bio spreman da čoveka koga je godinama progonio prihvati kao cara. U skladu s tim, Avenir je proglasio Isvosteja /8. i 9. stih/, Saulovog četvrtog sina, za vladara i započeo rat protiv Joava i Davida. Iako je Izrailj bio bročano jači, Davidovo carstvo je postajalo sve snažnije.

Šta se sve događalo za vreme jedne bitke između Izrailja i Jude? 2. Samuilova 2,17-23.

U toku sukoba, Joavov mladi brat je nerazumno počeo da progona Avenir. Avenir ga je nekoliko puta upozoravao da prekine gonjenje, ali je vatre mladić odbijao da sasluša prijateljsko upozorenje i Avenir ga je ubio u samoodbrani. Joav nikada neće zaboraviti taj događaj.

Posle nekog vremena, Avenir je shvatio da Isvostej nema mogućnosti da opstane kao vladar, jer je bio slab i neodlučan. Zato prelazi na Davidovu stranu i nudi mu da pridobije za njega i sva izrailjska plemena (2. Samuilova 3,1-22). Joav nije prisustvovao tim razgovorima. Kada se vratio kući, veoma se uznemirio čuvši za te novosti.

Kako je Joav primio promene koje nije očekivao? 2. Sam. 3,23-27. Uporedi ono što je Joav rekao Davidu i pravi razlog zašto je ubio Avenir. 2. Sam. 3,30. Kako je Joav pokušao da opiše Avenirove pobude za pristupanje Davidu? Šta to otkriva o njemu?

Možda je Joav zaista verovao da deluje u Davidovom najboljem interesu kada je ubio Avenir. To naglašava jednu važnu činjenicu: treba razmišljati o svojim postupcima! Koji su pravi razlozi nekih tvojih postupaka, nasuprot onima koje koristiš da bi opravdao ono što radiš? Kako da naučiš da vidiš razliku između jednog i drugog ukoliko ona zaista postoji?

Izgleda da David nije mogao da bilo šta preduzme protiv Joava posle Avenirove smrti, iako je javno izražavao svoju veliku žalost zbog tog događaja (2. Samuilova 3,28-35). Da bi izbegao neke buduće kaznene mere, Joav je pokušao da se što više približi Davidu, da sebe učini nezamenljivim. Spreman je da za Davida obavlja sve prljave poslove. Međutim, nastojanje da sebe učini nezamenljivim umesto da se usredsredi da učini što više dobra, često navodi čoveka da krši pravila svoje savesti. Ako se to stalno iznova događa, glas savesti postaje sve slabiji sve dok ne začuti upravo onda kada bi se morao najglasnije čuti.

Greh uništava čovekov kredibilitet. Mi vidimo da se to pravilo nekoliko puta potvrdilo i u Davidovom životu. Zbog svog greha s Vitsavejom protiv Urije, David, iako mu je taj greh bio oprošten, nije više bio u stanju da obuzda svoje sinove. Kada njegov najstariji sin siluje svoju sestru (2. Samuilova 13), a njegov drugi sin postane ubica, (2. Samuilova 13,23-39), David stoji bespomoćno, znajući da je i sam kriv za slične grehe.

Kako je Joav pokazao svoju spremnost da omogući Davidu da prikrije svoj greh? 2. Samuilova 11,15-25.

Joav se suočio sa istim problemom. Imajući Avenirovu krv na svojim rukama, bio je bespomoćan da se odupre Davidu i da sačuva život dobrom čoveku. I tako Joav povećava listu svojih zločina. Osim toga, Urija nije bio jedina žrtva ove zavere. Joav šalje u smrt još neke ljude da bi sve izgledalo mnogo autentičnije. Iako iz Davidovog života znamo da je Bog milostiv i da nam oprašta kada se pokajemo, posledice narušenog kredibiliteta i nedostatka poštenja moraćemo i dalje da snosimo!

U prethodnom primeru Joav je slušao Davidova naređenja. Šta se događa u slučaju Avesaloma i šta nam to govori o Joavu? Kako se pred samim sobom opravdavao za svoje delo? 2. Sam. 18,5-15.

Zanimljivo je da Joav sledi Davidova naređenja i onda kada se to direktno suproti Božjoj volji, ali ih i bezobzirno krši kada je njegov interes u pitanju. Uostalom, da je Avesalom uspeo da svoju pobunu dovede do uspešnog završetka, Joav bi sigurno bio ubijen (2. Samuilova 19,5,6). Joav se izgleda starao samo o sebi i ni o kom drugom.

Kako je lako pasti u istu zamku, zar ne?

Tekst u 2. Samuilovoj 13 govori nam o Avesalomu koji s predumišljajem ubija svoga polubrata Amnona. Avesalom posle toga beži iz zemlje i čeka svoje vreme. David se ponovo nalazi u teškom položaju. Amnon je kriv za silovanje svoje polusestre Tamare. Izgleda da David, paralizovan sećanjem na svoj greh, nije u stanju da deli pravdu. Uzimajući pravdu u svoje ruke, Avesalom je osvetio silovanje sestre i obnovio porodičnu čast. (Čast i sramota su bili veoma važni elementi sistema vrednosti u Davidovo vreme.) Drugo, postoji tu i korist: pošto je Amnon, Davidov najstariji sin, mrtav, Avesalom je sada prvi na redu da nasledi presto. Davidovo srce se kida između bola za mrtvim sinom i ljubavi prema Avesalomu, i jasnog saznanja da je sva ta zbrka na neki način utemeljena u njegovom vlastitom grehu.

Usred svega toga, Joav odlučuje da se umeša. Međutim, pošto ne vidi neki neposredan način da stavi to pitanje na dnevni red cara Davida, on pribegava lukavstvu i služi se mudrom ženom iz Tekuje.

Šta je žena iz Tekuje u svom govoru kazala o Božjoj ljubavi i Njegovoj spremnosti na opraštanje? U isto vreme, šta nam taj tekst govori o Joavu? 2. Samuilova 14.

Priča koju je Joav stavio u usta ove žene pokazuje da je dobro znao da Bog voli grešnike. Njegova teologija je u redu. Na nesreću, to saznanje je ostalo samo teorija. Njegov život je i dalje bio obeležen osvetama i nespretnošću na praštanje. Joav je u svom životu postao imun na Božju ljubav. Za njega je sve, pa i religija, imalo politički cilj i moralo je služiti njegovom samouzdanju. Joav je prepoznao Avesalomove potencijale i želeo je da se umili budućem vladaru. Međutim, izgleda da je Joav u Avesalomu našao dostojnog protivnika. Nije primio nikakav izraz zahvalnosti što ga je vratio kući. Avesalom je samo želeo da iskoristi Joava i zato pokazuje da je isto tako lukav i isto tako opasan kao i Joav. On pali Joavovu polju da bi ga naterao da mu zakaže razgovor s Davidom (2. Sam. 14,28-33). Zahvaljujući Joavovom mešanju sada je bila postavljena pozornica za strašnu pobunu koja je dovela do građanskog rata.

Koliko je lako dozvoliti svojim ličnim ambicijama, oholosti i čežnji za vlašću da posluže kao motivacija za naše postupke? Kako da naučimo da prepoznamo te osobine u samom sebi? Kako da ih pobedimo uz pomoć Božje blagodati pre nego što izazovu našu propast?

U kojoj ulozi ponovo nalazimo Joava? Kako je Joav opravdavao svoju verolomnost? 2. Samuilova 20.

Amasa i Joav bili su bliski rođaci (2. Samuilova 17,25). Amasa je bio zapovednik Avesalomove vojske. Pošto je Joav prekršio Davidova naređenja u slučaju Avesaloma (2. Samuilova 18,5.14), David je pozeleo da se oslobodi Joava te je obećao Amasi vrhovno zapovedništvo nad svojom vojskom (2. Samuilova 19,13). Uostalom, upravo su Joavovi planovi doprineli pobuni. Očigledno, Davidova namera nije bila nadahnutu samo gnevom protiv Joava, koji je stalno kršio Davidova naređenja. Amasino postavljanje bilo je i politički potez da se privuče ostatak Avesalomovih pristalica.

Kakva je bila politička situacija u Izrailju u to vreme? 2. Sam. 20,1.2.

David zapostavlja Joava, jer je obećao zapovedništvo Amasi, koga šalje da okupi vojsku za suzbijanje nove pobune. Amasa nije uspeo da svoj zadatak obavi na vreme. David onda poziva Avisaja, Joavovog brata, obraćajući se njemu radije nego Joavu u vreme ove velike krize. Joav i Amasa se konačno susreću i, kako je ubio Avenira, Joav tako ubija i Amasu. Biblijski pisac naglašava potpunu iznenadnost njegovog napada (2. Samuilova 20,8-10). Joav je hladno ubio svog rođaka, samo zato što je sam bio zapostavljen i nije više bio na prvom mestu.

Jedan od Joavovih ljudi pokušava da opravda Joavov potez povezujući Joava sa Davidom. Ljudi su bili navedeni da veruju da vernost Davidu znači i vernost Joavu, iako se car otvoreno udaljio od Joava. Biti veran Joavu značilo je priznati mu pravo da bude sudija, porota i izvršilac presude, sve u jednoj osobi.

Pogledajte Joavovu dvoličnost u načinu na koji je prevario Amasu! Kako bismo morali paziti da ne izneverimo nekoga ko nam veruje, da se ne poslužimo njegovim poverenjem da ga prevarimo! Tekst u Mateju 7,12 uvek bi trebalo da nam bude pred očima!

Vreme je izgleda bilo savršeno izabrano. David je sada vrlo star čovek, koji ne može da se zagreje preko noći. Nađena je zato prekrasna mlada žena da služi kao njegova lična bolničarka. Biblijski autor posebno naglašava činjenicu da David nije održavao s njom intimne odnose (1. Carevima 1,1-4), čime je još više istaknuta nemoć starog vladara. David ne »poznaje« ne samo mladu Avisagu, već ni ono što se događa u njegovom carstvu. Adonija, kao najstariji preostali sin, sada odlučuje da organizuje svoje krunisanje.

Šta sada Joav preduzima? Šta nam to dodatno govori o njemu? 1. Carevima 1.

Tekst u 1. Carevima 1,7 naglašava da je Joav jedna od ključnih ličnosti u ovom pokušaju prevrata. Joav, kao što je to već nekoliko puta ranije činio, jednostavno ide napred i deluje, misleći da je ostareli car David nemoćan da bilo šta učini. Međutim, ovoga puta David, uz pomoć Vitsaveje i proroka Natana, ipak deluje. On osujećuje Joavove i Adonijeve planove time što javno proglašava Solomuna za svog suvladara.

Izgleda da je Joav potpuno isključio Boga iz svojih računica. Iako je možda imao sve moguće teološko znanje o Bogu, izgleda da Bog nije imao nikakvu važnost u njegovom životu. Mislio je da uvek može da živi po svojoj volji i da izbegava sve posledice svojih dela. Zaboravljao je da Bog nije David. Boga niko ne može prevariti; iako kazna ne mora da dođe odmah, ona će jednoga dana sigurno doći, ako ne u ovom životu, onda na dan poslednjeg suda. Međutim, često na kraju svojih dana, »čovek žanje ono što je posejao« (Galatima 6,7).

Pre konačnog suda, uvek ima milosti. Joav je dobio poslednju priliku, jer ga Solomun nije kaznio za njegovo prevratničko ponašanje i kovanje zavere sa Adonijom, nego mu je dozvolio da zadrži svoj položaj. Međutim, Joav ne pokazuje nikakvo pokajanje, ne izvinjava se, već učestvuje u još jednom pokušaju zavere. Kada pokušaj nije uspeo, Joav konačno shvata ozbiljnost svoga stanja. Beži u svetilište i hvata se za rogove oltara. Zaboravlja, međutim, da oltar pruža zaštitu samo onome ko je nenamerno nekome oduzeo život (2. Moj. 21,14). Joavova neokajana prošlost ga konačno sustiže. Čovek koji je živeo od mača, umire od mača (1. Car. 2,28-35).

Bez obzira koliko je častoljubiv, lukav i prevaran Joav bio, sve što je učinio moglo je biti zaboravljeno i oprašteno da je došao pred Gospoda u veri, poniznosti i pokajanju. Kako je s tobom i tvojim pogreškama? Oproštenje se može dobiti pod uslovom da ga iskreno zatražiš od Gospoda!

»Ne samo da treba da se držimo istine nego i sebe, tako da budemo u istini i istina u nama. Ako to bude slučaj, naš život i karakter će otkrivati da je istina nešto postigla za nas; da nas je ona posvetila, da nas je moralno osposobila za društvo nebeskih anđela u carstvu slave. Istina koje se držimo dolazi s Neba, i kada ta religija nađe stan u našem srcu, započeće svoje delo oplemenjivanja i pročišćavanja; jer, religija Isusa Hrista nikada ne čini da čovek postane grub ili surov; nikada ne čini da bude nemaran ili tvrdoga srca; umesto toga, istina nebeskog porekla, ona koja dolazi od Boga, uzdiže i posvećuje čoveka; ona čini da postane uslužan, ljubazan, srdačan, neporočan; ona uzima njegovo tvrdo srce, njegovu sebičnost i ljubav prema svetu i čisti ga od oholosti i bezbožnih ambicija.« (E. G. White, *Signs of the Times*, vol. 1, p. 66)

Pitanja za razmišljanje:

1. Koliko daleko smemo da idemo u izražavanju odanosti svojoj porodici, poslodavcu i zemlji? Koje granice su postavljene u tim značajnim odnosima?
2. Pročitaj ponovo tekst Elen Vajt u ovom delu pouke. Koje dokaze u svom životu možeš navesti da je istina prodrila u tvoj život? Iako je bitno da ne gledamo na sebe, već na Isusa Hrista, treba ipak da budemo poštteni sami pred sobom i da ustanovimo gde stojimo u odnosu na istinu (2. Korinćanima 13,5).
3. Mnoga zla dela tokom istorije činili su ljudi koji su govorili: »Samo sam izvršavao naređenja!« Kako se mi kao hrišćani moramo ponašati u trenutku kada dobijemo naređenje da učinimo nešto što znamo da je pogrešno i loše? I što je još važnije, kako da razvijemo takvu veru da ostanemo čvrsti, čak i kada to znači ne izvršiti naređenje, kada to može da bude opasno po nas ili po članove naše porodice?
4. Da li je izvodivo ili moguće zaboraviti i oprostiti onima koji su nas povredili? Koja smo načela o opraštanju, nedostatku praštanja i posledicama nepraštanja mogli naučiti iz ove pouke?
5. Tajkun iz sveta nafte Džon Rokfeler služio se nepoštenim potezima da bi uklonio svoje poslovne protivnike. On je opravdavao svoje postupke govoreći svojim poslovnim protivnicima da treba da mu prodaju svoje kompanije i da prepuste njemu da se suočava sa opasnostima poslovanja. »Uđite u kovčeg!« – govorio im je kao da čini nešto milosrdno za njih, iako ih je, u stvari, gutao. Šta iz toga možemo naučiti, naime, koliko je lako opravdavati nemoralna dela?

U Starom zavetu se inoče pominju mnogo puta (1. Mojsijeva 25,5,6; Sudije 8,30,31; 2. Samuilova 5,13-16; 1. Carevima 11,2,3). Šta o njima možemo da saznamo iz ovih i drugih izvora?

Inoče su se često uzimale iz redova robinja ili služavki porodice. Njihova izrazita svrha je bila da rađaju naslednike i kada bi jednom dobile muško potomstvo, prelazile su u red zakonitih žena po svom statusu i društvenom položaju. Muškarac se smatrao mužem svojih inoča (Sudije 20,4), njihova deca su se pojavljivala u rodoslovima (1. Mojsijeva 22,24) i dobijala deo nasledstva (1. Mojsijeva 25,5,6). Zanimljivo je zapaziti da su se inoče pojavljivale pretežno u patrijarhalnom razdoblju; u toku rane monarhije inoče su bile uključene u vladarevo domaćinstvo.

Šta možemo saznati o Resfi i okolnostima u kojima je živela u to posebno vreme? 2. Samuilova 3,6-11.

Resfa, čije ime znači »raspaljeni ugalj« (Isaija 6,6 – služi se istom rečju), predstavlja člana carskog domaćinstva Isvosteja (»čovjek srama«), jedinog preostalog Saulovog sina koji je, uz Avenirovu pomoć, bio proglašen za cara nad Izrailjem i izabrao Mahanaim kao svoju prestonicu (2. Sam. 2,8-10). Sama činjenica da biblijski pisac navodi i ime njenog oca (»kćer Ajina«) ukazuje da je njena porodica morala biti ugledna i da ona nije bila robinja. Ironično je da se ime ovog Saulovog sina u Saulovom rodoslovu pojavljuje u drugom obliku kao Esval – »čovjek Valov« (1. Dnev. 8,33). Oblik u 2. Sam. 2,8-10 izgleda da je predstavljao prikrivenu uvredu od strane biblijskog autora: Valov čovek je uvreda za Saulov dom i zato ga pisac i zove »čovjek srama« – Isvostej.

Okolnosti u kojima Resfa živi su daleko od idealnih. Ona pripada Saulovom domaćinstvu, i mada sposobni vojskovođa Avenir podupire Isvosteja, Saulovog slabog sina, Resfa kao Saulova inoča nema nikakve sigurnosti. Njena sudbina joj potpuno izmiče iz ruku, ona se nalazi u vlasti sila i okolnosti nad kojima nema nikakvu kontrolu.

Isus nam govori da je čovek koji poželi neku ženu već načinio preljubu u svom srcu (Matej 5,28). Međutim, u Starom zavetu su mnogi Božji ljudi imali inoče. Kako da usaglasimo tu činjenicu sa onim što je Isus rekao? (Imajte na umu da samo zato što se nešto spominje u Bibliji nikako ne znači da to Bog odobrava i da je to najbolji način života!)

Događaji se nisu razvijali povoljno po Isvosteja u ratu između Saulovog i Davidovog doma (2. Sam. 3,1). Kao suprotnost teškom stanju na Isvostejevom dvoru, biblijski tekst ubacuje na tom mestu listu Davidovih sinova koji su bili rođeni u Hevronu (2. Sam. 3,2-5). Lista prikazuje Davidovu sve veću snagu, pošto sinovi znače budućnost i sigurnost.

Kao što smo videli (2. Samuilova 3,7-10), Isvostej, »čovjek srama«, optužuje svog vojskovođu Avenira da je spavao sa inočom njegovog oca Saula. Sudeći prema Avenirovoj snažnoj reakciji, to je bila vrlo velika uvreda.

Šta je odnos sa ženom ili inočom nekog moćnog čoveka značio u starozavetna vremena? 2. Sam. 16,21,22; 20,3; 1. Car. 2,21,22.

Resfa nije mnogo aktivna u priči, jer se sva radnja odvija oko Avenira i Isvosteja. Uostalom, ona je za njih bila samo inoča. Ona je izgleda samo pešak u velikoj šahovskoj igri između dvojice ljudi. Biblijski tekst nije jasan da li je do odnosa zaista došlo u Avenirovom pokušaju da na taj način prisvoji presto. Činjenica da je tako brzo promenio strane svedoči da je reč samo o glasinama koje su kružile u improvizovanom dvoru u Mahanaimu. Da je Avenir stvarno želeo da bude izrailjski car, zar bi onda bio tako spreman da se pridruži Davidu, »pomazaniku Gospodnjem«?

Avenir ispunjava svoju pretnju da će se pridružiti Davidu (2. Samuilova 3,9,10,12). Isvostejeva optužba je pokrenula glavnog podržavaoca Saulovog doma da se zakune na vernost Davidovoj dinastiji, što je dovelo do nestanka Saulove kuće. Do toga je u stvari došlo posle kratkog vremena (2. Samuilova 4). Izgleda da je spominjanje Resfinog imena pokrenulo tu promenu. Iako sama Resfa nije aktivna u priči, ona u njoj igra vrlo značajnu ulogu.

Bez Avenirove reakcije na Isvostejevu optužbu, rat između dve dinastije bi potrajao mnogo duže. Mi ne znamo šta se posle svega dogodilo sa Resfom. Ona se pojavljuje jedino u Davidovim sećanjima u 2. Samuilovoj 21,1-14, u kojima ima izuzetno važnu ulogu u sjedinjavanju plemena i grupa.

Tako često se nađemo u okolnostima nad kojima nemamo vlasti. Šta, ipak, uvek možemo da kontrolišemo i zašto je to, na kraju krajeva, i najvažnije? 5. Mojsijeva 30,19; Marko 13,13.

U Izraelju vlada glad. Jevrejski tekst naglašava da je prošlo dugo vremena bez kiše (»za tri godine, iz godine u godinu«). To nije bilo uobičajeno. Ljudi su smatrali da je Bog neposredno odgovoran za davanje i zadržavanje kiše. David je potražio »lice Gospodnje«. Nama nije rečeno na koji način je dobio Gospodnji odgovor, ali je sadržaj odgovora veoma jasan: »To je sa Saula i s doma njegova krvničkoga!« (2. Sam. 21,1)

Zašto bi Saulovi potomci morali da stradaju zbog krivice svoga pretka? Zar se to ne suproti onome što Bog kaže u sledećim stihovima: 5. Mojsijeva 24,16; Jeremija 31,29.30; Jezekilj 18,1-4.

Ovo je vruće pitanje koje je izazvalo mnoge rasprave među teolozima. Gde je ovde Božja pravednost? Da li je krivica kolektivna ili pojedinačna? Neki komentatori smatraju da se David poslužio sušom kao izgovorom da se oslobodi mogućih suparnika oko prestola i da je »Gospodnji odgovor« u 2. Samuilovoj 21,1 samo lukavo manipulisanje božanskim porukama u Davidove lične svrhe; međutim, nemamo nikakvih indikacija u biblijskom tekstu da bi to bila Davidova pobuda. Tekst jasno naglašava da je Saul pokušavao da uništi Gavaonjane, Amoreje po poreklu, pripadnike prvobitnih stanovnika Hanana iz vremena pre nego što je Izrailj zauzeo zemlju.

Tekst naglašava jedno vrlo važno biblijsko načelo: iako spasenje može da zavisi od naših odluka, naša dela i odluke utiču na one oko nas i nikada nisu bez dejstva. Kada su verni carevi vladali u Jerusalimu, Juda je sledio Božji zakon i trudio se da živi u skladu s njim; s druge strane, neverni vladari su obarali mnoge u Izraelju.

U istorijskim tekstovima Staroga zaveta nema nikakvih podataka o tome da je Saul pokušavao da istrebi Gavaonjane. Međutim, primeri Saulove osvete svešteničkom gradu Novu (1. Samuilova 21) ukazuju da je bio sposoban za tako nešto. Saulova revnost izgleda dobra na prvi pogled, ali božanska ocena ovog dela pokazuje koliko visoko Bog ceni vernost (Isus Navin 9,15-21). Bog očekuje od nas da držimo svoja obećanja. Kao što ćemo videti, Resfa nam je ostavila primer vernosti.

Iako nismo u stanju da potpuno shvatimo zašto bi trebalo da suša dođe zbog Saulovih greha, moramo uvek imati na umu da svako naše delo uvek prate posledice. Ipak, kao hrišćani, zar ne bi trebalo da ne činimo zlo ne samo zbog mogućih posledica već zbog toga što je nešto samo po sebi pogrešno? Šta te više drži na dobrom putu, strah od posledica tvojih zlih dela, ili želja da ne činiš zlo?

David pristaje na zahtev Gavaonjana i pronalazi sedam Saulovih potomaka. I ovde se ponovo srećemo s Resfom. Njena dva sina, koja je dobila sa Saulom, nalaze se među izabranima da budu pogubljeni da bi se postiglo »pomirenje«. Tekst u 2. Samuilovoj 21,3 zaista sadrži reč »pomirenje« a ista reč se pojavljuje i u kontekstu Dana pomirenja u 3. Mojsijevoj 16.

Kako da razumemo tekst u 2. Sam. 21,1-9? Ili, možemo li ga uopšte razumeti? Na koji način ovaj tekst spada među one delove Pisma koje nismo u stanju da potpuno shvatimo i za koje se moramo s poverenjem osloniti na Gospoda? Koje druge primere slične ovome možemo pronaći u Bibliji i za koje se, zato što ih ne razumemo, moramo u veri osloniti na Božju dobrotu i milost?

David se seća obećanja koje je dao svom prijatelju Jonatanu (1. Sam. 20,12-17.42) i, sledstveno tome, ne daje njegovog sina Mefivosteja Gavaonjanima. Time je naglašena jedna važna tačka u biblijskom tekstu: iako je Saul prekršio Izrailjev zavet sa Gavaonjanima, David se drži svoje reči date Jonatanu, čak i posle njegove smrti.

Šta Resfa čini posle smrti svojih sinova? Šta nam to govori o njoj? 2. Samuilova 21,9.10.

Pisac izražava svoje visoko poštovanje prema Resfi i njenom ponašanju time što ponovo navodi ime njenog oca, dok kod Davida ne navodi ni njegov vladarski položaj ni njegov rodoslov. Možemo samo zamisliti Resfin bol dok pogledom prelazi preko sedam tela ubijenih članova porodice. Ona pravi zaklon od vreća i tu, pod otvorenim nebom, boravi u blizini tela, braneći ih od napada ptica i životinja. Resfa to nije činila samo nekoliko dana, već izgleda da se tu zadržavala dugo vremena, sve do početka kišne sezone. Resfa nije samo odana majka već stoji kao primer vernosti usred priče u kojoj dominiraju muškarci koji se ne mogu podičiti stalnom vernošću.

Resfin primer vernosti i odanosti zadobija Davidovu pažnju. Biblijski pisac ponovo nabraja celokupan Resfin rodoslov kada opisuje kako je ona bila predstavljena Davidu. Ona nije samo majka, ona je i ćerka Ajina i inoča Saulova. Njeno zadržavanje na planini »pred Gospodom«, u blizini sedam tela, izgleda da je pokrenulo Davida da razmotri veoma važan čin: on zapoveda da se Saul, Jonatan i sedmorica obešenih Saulovih potomaka dostojno sahrane.

Na koji način je Resfino ponašanje delovalo na Davida? 2. Sam. 21,11-14.

Mnogi od susednih naroda su odgovarajući pogreb smatrali bitnim po sposobnost umrloga da stigne na mesto gde će bogovi izreći svoj sud nad njim. Piramide u Egiptu su samo veliki grobovi, i svedoče o važnosti pogreba u egipatskoj kulturi. Nasuprot tome, pogrebni običaji Izrailjaca su bili vrlo jednostavni, jer su biblijski pisci smrt smatrali stanjem besvesnosti (Propovednik 9,5,6). Međutim, ovaj pogreb je vrlo značajan, jer kao da obeležava kraj međuplemenskih sukoba i postavlja temelj ujedinjenog Izrailja.

Kako i zašto je došlo do kraja suše i gladi? 2. Sam. 21,1-14.

Glad nije prestala pošto je sedam Saulovih potomaka bilo pobijeno. Bog je odgovorio na molbe naroda tek kada se David postarao za odgovarajuće mesto počivanja i Saula i njegovih potomaka. Drugim rečima, iako su pravednost i poštenje važni elementi našeg međusobnog druženja, zahteva se i pomirenje. Resfin primer vernosti i odanosti, čak i u beznadnim i očajnim okolnostima, izgleda da je doveo do obnavljanja vernosti i pomirenja na mnogo širem nivou, tako da je celi Izrailj počeo da se oporavlja od rana zadatih u međuplemenskim sukobima. Resfina uloga u ovom ključnom delu Davidove vladavine prenosi nam važnu pouku koja odjekuje kroz stoleća: same okolnosti ne čine niti uništavaju Božje dete, već mi sami, svojim odlukama za dobro ili za zlo, i to bez obzira da li smo samo pešaci na šahovskoj tabli istorije ili svojom tihom vernošću i odanošću snažno utičemo na život ljudi oko nas. Živeći verno i odano, Resfa je gotovo neprimetno uticala na istoriju svoga naroda.

Razmotrite moć primera: svojim postupcima, Resfa, inoča Davidovog neprijatelja, snažno je uticala na Davida. Šta to treba da nam kaže, bez obzira ko smo i šta smo, o sili našeg uticaja? Mislite o onima na koje utičete? Kako da vaš uticaj postane bolji nego što je upravo sada?

»Jevanđelje je poruka mira. Hrišćanstvo je sistem koji će, ako se prihvati i poslušna, širiti mir, sklad i sreću po celoj Zemlji. Hristova religija će sjediniti vezama bliskog bratstva sve koji prihvate njeno učenje. Isusova misija je bila da pomiri Boga i ljude, i ljude jedne s drugima.« (Elen G. Vajt, *Velika borba*, str. 43)

»Jedno je čitati i propovedati Bibliju, a nešto sasvim drugo praksom usaditi u dušu njena životodavna, posvećujuća načela. Bog je u Hristu, mireći svet sa sobom. Ako se oni koji tvrde da su Njegovi sledbenici odvajaju jedni od drugih, ne pokazujući nikakav srdačan, milosrdan interes jedni prema drugima, oni nisu posvećeni Bogu. Oni nemaju Njegove ljubavi u svojim srcima.« (E. G. White, *Review & Herald*, 17. mart 1910)

Pitanja za razmišljanje:

- 1. U razredu razmišljajte o načinima na koje Bog pokazuje svoju vernost i odanost prema ljudima u vašoj okolini koji Ga još ne poznaju.**
- 2. Šta je vernost? Neka vernici u razredu definišu vernost, služeći se biblijskim ličnostima kao primerima vernosti?**
- 3. Mnogo puta ostajemo bespomoćni, bez ikakvog izbora, u našim okolnostima. Šta bismo mogli da naučimo od žene kao što je Resfa, koja se, uprkos okolnostima, ponašala tako verno i odano pred Gospodom?**
- 4. Božji ljudi koji su imali inoče? Potomci koji stradaju zbog greha svojih predaka? Ovakve priče ostavljaju savremenog čitaoca s mnoštvom pitanja bez odgovora. Naravno, kao i svagda u životu, uvek ima takvih pitanja. Deo onoga što znači živeti verom jeste da živimo s tim pitanjima. U stvari, kada bismo na sva pitanja dobijali odgovore, vera nam uopšte ne bi ni bila potrebna, zar ne? Kako ste naučili da živite sa svim tim nerazrešenim pitanjima u svom životu? Šta ste naučili u situaciji kada odgovori, koji bi nekome ko se bori i vapi za odgovorima pomogli, bar za sada ne dolaze?**
- 5. Bavite se više snagom i uticajem primera. Ko su snažni primeri u vašoj kulturi i društvu? Da li su to dobri ili loši primeri? Šta misliš, kakav je tvoj primer? Kakav uticaj ti imaš na one koji te posmatraju? Koliko se tvoj primer u domu razlikuje od tvog primera u javnosti i u crkvi? Da li bi oni koji se dive tvom primeru u javnosti bili zgranuti kada bi videli tvoj primer u domu?**

Posle smrti Solomuna, pogrešno rasuđivanje Rovoama, njegovog sina, dovelo je do podele naroda, sa carem Jerovoamom koji je vladao u Izrailju, Severnom carstvu, i Rovoamom koji je vladao u Judi, u Južnom carstvu (Vidi 1. Carevima 12).

Nedugo posle podele, Jerovoam je poveo Severno carstvo vrlo opasnim putem. On nije namerno počeo da odvrća Izrailja od poštovanja prema Bogu da bi ga odveo u idolopoklonstvo; umesto iz religijskih, delovao je iz političkih razloga. Organizovao je dva centra bogoslužjenja, jedno u Vetilju, a drugo u Danu. Tvrdio je da želi da olakša Izrailjcima, tako da više ne moraju da putuju sve do Jerusalima da se poklone Bogu. Trebalo je da zlatna telad budu samo vidljivo podsećanje na Boga (a ne i njegova predstava), i da učine da bogoslužjenje bude prihvatljivije za Izrailjce. Međutim, ono što je započelo kao politički potez, dovelo je do kršenja Deset zapovesti (2. Mojsijeva 20,4,5).

Koje sličnosti postoje između zlatnog teleta u 2. Mojsijevoj 32 i Jerovoamovih zlatnih teladi? 1. Carevima 12,25-33.

Neophodno je da u bogoslužjenje uvodimo novine i da svoju službu Bogu prilagođavamo sopstvenim kulturnim okolnostima, ali pri tom moramo biti veoma pažljivi. Čak i malo udaljavanje od jasnih Božjih zapovesti ima dalekosežne posledice. U slučaju Izrailja, zlatna telad odvela je narod na put ka otvorenom grehu. Međutim, proces se nije tu zaustavio. Jerovoam je bio obavezan da unese i druge promene. Želeo je da nagovori neke Levite, koji su živeli na njegovoj teritoriji, da služe kao sveštenici u novouspostavljenim svetilištima. Međutim, oni su videli opasnost i nisu bili spremni da krše Božje zapovesti, te je Jerovoam bio prisiljen da uzima sveštenike iz običnog naroda (1. Car. 12,31), što je svakako unizilo svetu službu.

Izveštaj o Jerovoamovim religijsko-političkim promenama trebalo je da posluži kao opomena ranog hrišćanskoj Crkvi; međutim, dogodilo se isto. Božanske zapovesti su bile promenjene zbog političkih i društvenih okolnosti. Nedelja umesto Subote postala je novi »sveti« dan, da bi se hrišćani razlikovali od Jevreja. Obožavanje svetaca je bilo uvedeno da bi bogoslužjenje postalo bliže narodu, a posebno obraćenim neznabošcima. Pritisci koji su doveli do tih promena nisu ni na koji način ograničeni na vreme Jerovoama ili ranog hrišćanstva. Danas, kao Crkva, mi se suočavamo s mnogim sličnim izazovima.

S kojim vrstama kulturnih pritisaka se suočava tvoja crkva? Koliko podležeš kulturnim pritiscima oko sebe? Koliko si spreman na kompromis u »malim« stvarima?

Usred Jerovoamovih političkih poteza, Bog se meša i čini da se čuje Njegov glas. On progovara preko proroka iz Jude. Ovaj bezimni prorok se pojavljuje upravo u trenutku dok Jerovoam stoji pred svojim oltarom u toku ceremonije posvećenja svetilišta. Svi koji su nešto značili u carstvu morali su da budu prisutni. Bog je izabrao najpogodniji trenutak da deluje. Rezultat je dramatičan.

Šta se dogodilo u tom trenutku? Koje vam neposredne pouke padaju na um na temelju ovog događaja? 1. Carevima 13,1-6.

Prorok, iako neimenovan, ovde se spominje kao Božji čovek. To je bila uobičajena titula za čoveka koji je priznat kao Božji vesnik. Ona je upotrebljavana za Mojsija (5. Mojsijeva 33,1) i Iliju (1. Carevima 17,18). Ta titula povezuje ovog neimenovanog proroka s nekim velikim prorocima Starog zaveta; i zato se od njega mnogo i očekivalo. Božji čovek uzvikuje protiv Jerovoamovog oltara i izriče proročanstvo. U proročanstvu se pojavljuje posebno ime, Josija (1. Carevima 13,2). To je zadivljujući podatak, jer će se Josija roditi posle skoro tri stoleća. Ono nas podseća na Kira, Persijanac, čije ime spominje prorok Isaija oko dve stotine godina pre njegovog rođenja (Isaija 44,28; 45,1).

Koje su osnovne činjenice objavljene u proročanstvu Božjeg čoveka? Prvo, oltar je nezakonit, i Božji čovek najavljuje da će Davidov potomak po imenu Josija obeščastiti oltar. To je upravo ono čega se Jerovoam najviše plaši. On uspostavlja ovaj bogoslužbeni centar posebno zato da izbegne da izgubi svoje carstvo u korist nekoga koji sedi na Davidovom prestolu.

Drugi deo poruke pruža neposredni prikaz Božje sile, najavljujući tako ispunjenje proročanstva. Pred svim očima, oltar se raspada. Možda se time svi prisutni podsećaju na ploče Deset zapovesti koje je Mojsije razbio kada je video obožavanje prvog zlatnog teleta.

Izgleda kao da Jerovoam ništa nije naučio iz istorije. On ima dva zlatna teleta umesto jednog. I sada, umesto da se pokaje, Jerovoam podiže ruku na Božjeg čoveka. Pokazivanje rukom, skiptrom i štapom uvek je u biblijskim vremenima ukazivalo na osudu. Jerovoam želi da prorok bude uhvaćen i zatvoren. Tako malo na njega utiče prikaz Božje moći.

Da li u ovoj priči vidimo prikaz Božje milosti čak i prema nekome ko je toliko uporan kao Jerovoam? Koliko često nalazite sebe da se na sličan način ponašate prema jasnom Božjem vođstvu? Kakve su bile posledice takvog ponašanja?

To je bilo fantastično čudo. Jerovoamova ruka koju je ispružio, i koja se osušila, tako da je više nije mogao spustiti (1. Carevima 13,4), bila je izležena. Posle tako ubedljivog dokaza Božje moći, očekivali bismo da se, u najmanju ruku, Jerovoam javno pokaje. Međutim, čuda ne menjaju naše ponašanje. Čak i posle ovako dramatične Božje intervencije, iznenađujuće je lako pronaći neko »prirodno« objašnjenje i brzo se vratiti svojim starim navikama.

Šta je Isus rekao o vezi između čuda i verovanja? Luka 16,31; Jovan 10,25-28; 15,24. Zašto misliš da se ovo odnosi i na nas?

Umesto da odbaci svoje idolopokloničke aktivnosti i da od srca počne reformu, Jerovoam jednostavno menja taktiku (1. Carevima 13,7-10). Poziva Božjeg čoveka u svoju kuću i nudi mu nagradu. Bio je to politički potez, sračunat da poništi uticaj poruke na narod koji je gledao čudo. Jerovoam čak nudi da uzme Božjeg čoveka u svoju službu. Samo onaj koji ima vlast i koji rukovodi službom može da ponudi nagradu, ali Božji čovek nije bio na prodaju. On je veran i odan Bogu i ne može dozvoliti da njegova vest bude promenjena bilo čime.

Kako prorok odgovara na nuđenje darova? 2. Carevima 5,14-16; Danilo 5,13-17.

Davanje darova stavlja darodavca u nadređen, a primaoca u podređen položaj. Božji čovek odbija carev dar i kaže da neće ni jesti ni piti na teritoriji Izrailja. Ne prihvatajući Jerovoamovo gostoprimstvo, Božji čovek odbacuje mogućnost da pomeša pravo bogoslužjenje s idolopoklonstvom. Božji narod ne treba da bude na prodaju. On mora da korača drugim putevima. Božji čovek nije imao mnogo da hoda, jer se posvećenje svetilišta odigravalo samo oko dva kilometra od judejske granice. Sledeći grad na judejskoj teritoriji bila je Mispa, a desetak kilometara dalje nalazio se Vetilj. Trebalo je da Božji čovek pokaže kako je odbojan idolopoklonički sistem u Božjim očima time što će odbiti da jede i pije, pa čak i da krene drugim putem kada se bude vraćao.

Kako se na davanje darova i ukazivanje prednosti gleda u vašoj kulturi? Da li postajete dužnik onoga koji vam je dao dar? Molite se Bogu da vam pomogne da se izvučete iz svih neugodnih položaja u kojima biste se mogli naći primanjem darova!

Božja dramatična intervencija na ceremoniji posvećenja svetilišta dala je običnom narodu obilje materijala za razgovor. Neki mladić je otišao svome domu i ispričao ocu o Božjem čoveku na svečanosti. Ni ime tog oca nam nije otkriveno, ali znamo da je star i da je i sam prorok. Ovaj stari prorok odlučuje da pođe za Božjim čovekom i nalazi ga kako se odmara pod nekim drvetom.

Koju laž je prilikom susreta izrekao stari prorok? Zar vas njegova laž ne podseća na prvo iskušenje i prvu laž, zapisanu u 1. Moj. 3,1-5? U čemu su slične te dve laži? Šta možemo naučiti iz ovog događaja? 1. Car. 13,11-19.

Božji čovek je morao biti svestan hitnosti svoje misije. Njemu je bilo rečeno da objavi svoju poruku vladaru i da ne odvajava vreme ni za jelo ni za piće, već da se odmah vrati natrag, i to drugim putem. Međutim, evo njega kako se odmara pod lisnatim drvetom u Izrailju! On je mogao da pređe ta dva kilometra i da se onda odmori pod nekim drvetom u Judi. Zanimljivo je hitnost svoje misije, Božji čovek se izložio iskušenju.

Stari prorok je prevario Božjeg čoveka. Ne znamo šta je pokrenulo starog proroka da ga prevari. Bez obzira kakva je bila njegova pobuda, Biblija nam kaže da je »lagao« (1. Carevima 13,18). U tom trenutku je stari prorok postao oruđe Sotone, oca laži (Jovan 8,44). Drugi isto tako zbunjujući deo priče je činjenica da se Božji prorok tako lako dao prevariti. Pošto je tako očigledno bio pod Božjim vođstvom, pošto je tako očigledno ispunjavao Božju volju, pada na trik i ponaša se potpuno suprotno onome što mu je bilo naloženo.

Stvarno je to teško razumeti, zar ne? Mi bismo voleli da nađemo neki izgovor za njega, žalimo ga jer je bio prevaren. Međutim, Bog nikada ne opravdava onoga koji je poverovao lažima potpuno suprotnim jasno izraženoj Božjoj volji ili Njegovoj zapovesti.

Iskušenje je uvek povezano sa odlukom da se prekrši jasno izražena Božja volja. Sama iskušenja se ne menjaju, iako se oblik iskušenja menja. Tekst u Jevrejima 4,15 nam kaže da je i Isus bio kušan kao i mi. Sama osnovna iskušenja s kojima se suočavamo (sada svakako u savremenom obliku) predstavljaju ista iskušenja s kojima se Isus suočavao. Isus nam je obećao pronicljivost i »izlaz u slučaju nevolje« tako da nema potrebe da padnemo kao žrtve Sotoninih laži (1. Korinćanima 10,13).

Koliko lako dozvoljavate iskušenjima da vas navedu na neposredan sukob s jasno izraženom Božjom voljom? Šta biste mogli da učinite, koje odluke da donesete, da biste zaštitili sebe od iskušenja koja vas tako lako snalaze?

Božji čovek se suočio s dva iskušenja. Prvo, kome se snažno odupro, dolazilo je od cara; drugo, kome je podlegao, došlo je od starog proroka. Koju važnu pouku iz svega toga možemo izvući za sebe? 2. Timotiju 4,3; 2. Petrova 2,1; Juda 4-16.

Najveća pretnja našoj veri nije progonstvo koje dolazi spolja, od strane političkih ili verskih sila, već iznutra, od lažnih proroka i učitelja koji tvrde da govore u Božje ime.

Važno je imati jasnu poruku od Gospoda. Drugim rečima, nama je neophodno da proučavamo Božju Reč, Bibliju, sami za sebe. Istinski prorok ili učitelj nikada se neće suprotiti drugom nadahnutom otkrivenju. Pošto se ni Bog nikada ne suproti sebi, svako novo proročanstvo ili učenje od Boga će utvrđivati i proširivati postojeću istinu, a neće joj se suprotiti. Ono će uvek pozivati na poslušnost, a ne na neposlušnost. Konačno, mi možemo prosuđivati o proroku ili učitelju na temelju rezultata njegovog učenja u njegovom životu i u životu njegovih slušalaca.

Šta se dogodilo pošto se Božji čovek najeo hleba i napio vode na zabranjenom mestu? Koje pouke se tu kriju za nas? 1.Car. 13,20-34.

Teško je razumeti u svemu tome zašto je stari prorok lagao Božjeg čoveka. On je započeo svoje prevarno delo kao Sotonino oruđe, kao varalica, a onda, još u istom poglavlju, objavljuje Božju poruku: »Tako reče Gospod« (1. Carevima 13,21). Iako se ovde ponešto teško može razumeti, jedno je jasno: Božji čovek nije smeo tako neposredno i otvoreno da krši Gospodnju zapovest.

Smrt Božjeg čoveka nije bez uticaja. Nasuprot vladaru, koji je video čudo i nastavio da greši (1. Carevima 13,33.34), stari prorok veruje da će se Božja poruka ispuniti. Kaže svojim sinovima da posle njegove smrti polože njegovo telo pored kostiju Božjeg čoveka. Proročanstvo Božjeg čoveka iz Jude doslovno se ispunilo posle tri stoleća preko cara Josije (2. Carevima 23,15.16). Kao što je bilo prorečeno, Josija je spalio kosti na oltaru; međutim, poštedeo je kosti Božjeg čoveka i kosti starog proroka koji je bio sahranjen pored njega (2. Carevima 23,17.18).

Pogledajte ovaj tekst: »Ono je čovjek Božji koji ne poslušao reči Gospodnje!« (1. Carevima 13,26) Kakvu ironičnu ali i važnu poruku možemo izvući iz ovoga za sebe?

»Spasitelj je pobedio da bi pokazao čoveku da i on može da pobedi. Sva sotoniska iskušenja Hristos je dočekivao Božjom rečju. Imajući poverenja u Božja obećanja, dobijao je snagu da drži Božje zapovesti i kušač nije mogao da stekne nikakvu prednost nad Njim. Na svako iskušenje je odgovarao: 'Pisano je!' Prema tome, Bog nam je dao svoju Reč da bismo se njome odupirali zlu. Izuzetno velika i dragocena obećanja pripadaju nama da bismo uz njihovu pomoć 'mogli da budemo učesnici u božanskoj prirodi, izbegavši pokvarenost koja u svetu vlada preko strasti' (2. Petrova 1,4. NET)

Pozivam one koji se suočavaju sa iskušenjima da ne gledaju na okolnosti, na svoje slabosti, ili na silu iskušenja, već na silu Božje Reči. Sva njena sila pripada nama. Psalmista kaže. 'U srce svoje zatvorio sam reč tvoju da ti ne grešim!' 'Radi reči usta tvojih držim se putova oštih.' (Psalam 119,11; 17,4)« (E.G. Vajt, *U potrazi za boljim životom*, str. 99)

Pitanja za razmišljanje:

- Istina je progresivna. Kada budemo bolje razumeli Božju Reč moraćemo da unosimo promene u svoj život, verovanja, organizaciju, evangelizaciju, i tako dalje. Održavati postojeće stanje nije rešenje. Razgovarajte u razredu kako bismo mogli da znamo da li naše predložene akcije potiču od Boga, ili su nastale pod uticajem društva?**
- Razgovarajte o Isusovom modelu druženja s grešnicima kao suprotnosti dužnosti Božjeg čoveka da se ne druži s njima da ne bi tako podupirao greh! Kako da se srećemo s ljudima tamo gde se oni nalaze? Daj neki praktični primer u razredu da pokažeš kako da se približimo ljudima i da im pokažemo da ih prihvatamo, ali ne ohrabrujući time njihove grešne običaje.**
- U mnogim društvima, davanje mita ili posebnih darova je sastavni deo svih poslovnih poduhvata, zakonskih ili političkih dogovora. Kako bismo mi, kao hrišćani, pojedinačno ili kolektivno, mogli da preživimo u takvim društvima? Na temelju pouke za ovu sedmicu, napišite nekoliko smernica za rešavanje takvih problema.**
- Zamislite da neko u vašoj crkvi ustane i kaže da ima poruku od Boga, ili da starešina crkve kaže da ima novu svetlost u vezi s događajima vremena posletka. Šta biste vi učinili? Kako biste procenili njihove reči?**

Iako naša priča počinje Gospodnjim nalogom velikom proroku Iliji da pođe u Sareptu, moramo imati na umu šta je dovelo do te naredbe. Izraelsko carstvo je palo u idolopoklonstvo. Obožavanje boga Vala postalo je službena državna religija. Bog je uputio dramatičan izazov tom bogu oluje kada je preko proroka Ilije izjavio da neće biti ni rose ni kiše (1. Carevima 17,1).

Kakva se ironija krije u ideji da Bog kaže carstvu koje obožava boga oluje da više neće biti kiše ni rose? Šta nam to govori o moći našega Boga u našem svetu nasuprot svakoj drugoj sili? Psalam 86,8; Jeremija 10,6; Jevrejima 1,1-3; Jov 38.

Ilija se krio na potoku Horatu (1. Car. 17,3), dok se zemlja Izrailjeva pržila pod teretom uništavajuće suše. Potok je konačno presušio i Bog je zapovedio proroku da pređe u Sareptu (1. Car. 17,1-9).

Bog zapoveda Iliji da napusti Izrailj i da krene u stranu zemlju. Sarepta se nalazi na sredozemnoj obali između Tira i Sidona. Pripada feničanskoj teritoriji, iz koje je dolazila zla carica Jezavelja. Jedno od važnih feničanskih božanstava je Val, pa je Jezavelja, kao žena cara Ahava, nametnula Izrailjcima obožavanje Vala. U starom svetu, za bogove se smatralo da pripadaju nekom gradu ili kraju. Sarepta, smeštena izvan Izrailja u stranoj zemlji, naizgled je daleko od Gospodnjeg područja uticaja. I ljudi u tom neznabožačkom narodu trebalo je da budu daleko od Božjeg domašaja. Međutim, nikada niko nije izvan Njegovog domašaja! U samom središtu Valovog kulta, Bog namerava da objavi svoju prisutnost i svoju silu.

Zanimljivo je primetiti da se Bog poslužio prorokovom potrebom da bi došao do ove žene u dalekoj Sarepti. Kao Isusovi sledbenici, mi ne treba da svima oko sebe prenosimo savršenu sliku okolnosti u kojima se nalazimo. Ne treba da prikrivamo sve svoje probleme ili da se pravimo da nemamo potreba, jer, kao što znamo, to ne bi bila istina. Kao hrišćani, mi patimo, mi stradamo, i nama je ponekad potrebna pomoć ili uteha drugih koji, u stvari, ne moraju biti naše vere ili uopšte neke vere.

Šta je pogrešno u stavu koji govori da pokazujemo nedostatak vere ako tražimo pomoć drugih ljudi? Na koje načine bismo mogli, preko svojih potreba, da pokažemo drugima Božju dobrotu i Njegov savršeni karakter?

Udovica, dok je sakupljala granje da skuva poslednji obrok za sebe i svoga sina, srela se sa Ilijom i smesta je u njemu prepoznala sledbenika pravoga Boga. Tekst ne kaže kako je to bilo moguće, ali daje na znanje da joj je nešto u njemu pokazalo da se razlikuje od neznabožaca.

Žena priznaje da Bog postoji, ali šta to znači za nju, sada, u tom trenutku? Šta znači njena izjava: »Da pojedemo i onda da umremo!« 1. Carevima 17,12.

Kakva je sličnost između dve Božje naredbe upućene Iliji? 1. Carevima 17,3.4 i 1. Carevima 17,8.9.

Bog usmerava i vodi svog proroka Iliju da bi mu spasao život. Prvo mu kaže da se sakrije kraj potoka Horata, jer je gavranima zapovedio da ga hrane. Posle toga, Bog ponovo izdaje novu zapovest i šalje Iliju u Sareptu, jer je zapovedio ženi udovici da ga hrani (1. Carevima 17,9).

Udovica predstavlja vrlo neobično oruđe u Božjim rukama. Ona nije Izrailjka. Nema nikakav društveni položaj, nema ni uticaja ni moći. I sama se nalazi vrlo blizu smrti od gladi.

Kakva se prekrasna pouka može naučiti prilikom posmatranja ove božanske strategije! Vrlo često nas Bog bira – ne zbog posebne snage koju imamo – nego uprkos našim slabostima (2. Korinćanima 12,9).

Juče smo videli da se Bog nije ograničio geografski, danas ćemo videti da nije ograničen ni ljudskim ograničenjima. Bog je onaj koji naređuje u ovoj priči. Potpuno je jasno celo vreme da On ima svu vlast, što je važno i u širem kontekstu Ilijine službe u velikoj borbi između Gospoda i Vala. Ništa i niko ne može da stane na put Božjoj konačnoj volji. Kasnije u priči, videćemo da čak ni smrt ne može da omete Božju nameru. Iako se zbivanja i okolnosti koje mogu da ugroze naš život mogu događati, Božje namere sa nama su uvek dobre (Jeremija 29,11), mada mi nismo u stanju da to odmah uvidimo. Nama je potrebno da naučimo da imamo poverenja u Njega u svim okolnostima, dobrim i lošim, jer ćemo se u nekom trenutku neizbežno naći u svakoj od njih.

Kako je Bog bio u stanju da te upotrebi uprkos tvojim slabostima? Koliko više bi bio u stanju da učiniš za Njega kada bi, Njegovom snagom, bio u stanju da savladaš te svoje slabosti?

POTPUNO PREDANJE (1. CAREVIMA 17,13-16)

Šta Ilija prvo kaže udovici i zašto? Koji veliki skok vere predstavlja to što Ilija traži od nje da ga poslušaju? 1. Car. 17,13-16.

Udovice su imale sporednu ulogu u biblijskom svetu toga vremena. Posebno ako nisu imale odrasle dece da se staraju o njima, lako su postajale žrtve zlostavljanja, jer su raspolagale ograničenim materijalnim sredstvima. Udovica u vreme velike suše čak je bila u još daleko gorem položaju. Svaka porodica se borila da preživi, i niko nije imao viška hrane koji bi mogao da podeli sa siromašnom udovicom. Od te žene se sada traži da nahrani proroka! Ona svakako predstavlja najne očekivanijeg kandidata za tu službu, kada se uzmu u obzir njene društvene i ekonomske okolnosti. Samo pregršt brašna i malo ulja stoji između te jadne žene i gladovanja.

Koga ona treba prvo da nahrani? Kakve misli su morale proći kroz njen um kada je to čula? Kakva vrsta vere se zahtevala od nje?

U mnogim kulturama vlada običaj da se prvi zalogaj ponudi gostu. Međutim, ovde prorok ide mnogo dalje od toga. Ne samo da želi da uzme od osobe koja nema mogućnosti da deli i daje, nego još i prvi zalogaj traži za sebe! Imajte uvek na umu da u ovoj priči prorok stoji pred ženom kao Božji predstavnik. Zahtevajući od nje njen poslednji zalogaj hleba, prorok traži da ona napravi skok u veri, da sve što ima preda Bogu.

Koje druge primere možemo naći u Bibliji da je Bog od nekoga tražio potpuno predanje? 1. Mojsijeva 22.

Kada Gospodu predamo sve što imamo, uvek na kraju dobijamo. Žena je prvobitno imala dovoljno za jedan obrok. Dajući obrok prvo proroku, ova neznaboškinja je napravila skok u istinskoj veri, oslanjajući se na nešto što nije mogla ni da vidi ni da razume. U izvesnom smislu, zar nije upravo to sadržaj prave vere? (Jevrejima 11,1) – osloniti se na Boga koga ne možemo da vidimo i na obećanja koja ne razumemo potpuno? Ovde zadivljuje upravo činjenica da nije reč o nekoj Izrailjki, već o ženi iz neznabožacke zemlje u kojoj su se vršili ponižavajući obredi. A ipak, na neki način Bog je stupio u vezu s njom, a ona je odgovorila u veri, čineći ono što se tražilo od nje, bez obzira koliko su nerazumno, sa svetovne tačke gledišta, njeni postupci mogli izgledati.

Kada si poslednji put postupio po istinskoj veri, oslanjajući se na ono što nisi mogao da vidiš i što nisi mogao da razumeš? Koje pouke si shvatio u vezi s tim šta za nas, kao grešna bića, znači živeti verom?

IMAJUĆI NA UMU SVOJE GREHE (1. CAREVIMA 17,17.18)

Udovica je dala svoj poslednji hleb, a Bog je učinio čudo. Ona i njen sin su na čudesan način izbegli smrt od gladi i dobili stalan izvor hrane. Teško je i samo zamisliti zaprepašćenje koje ju je obuzelo dok je gledala kako se pred njenim očima događa to neverovatno čudo, i to ne samo jednom, već iz dana u dan.

Kako izgleda prirodna ljudska reakcija na susret s Bogom? Jov 42,5.6; Isaija 6,5; Danilo 10,8; Luka 5,8; Otkrivenje 1,17. Zašto je, po vašem mišljenju, takva reakcija tako uobičajena?

Preko proroka Ilije, udovica je došla u dodir s Bogom. Kada se nađemo u prisutnosti svetoga Boga, naši gresi postaju mnogo vidljiviji. I onda, kada se nešto strašno dogodi, imamo utisak kao da nas Bog kažnjava. U 1. Carevima 17,18 udovica optužuje Božjeg proroka što je došao k njoj i što je time skrenuo Božju pažnju na nju.

Razmislite o njenom načinu zaključivanja. Zašto je mislila tako kao što je mislila? 1. Carevima 17,18.

Možda je posmatrala posvećen i veran život kojim je živio prorok Ilija, pa se osećala neugodno u njegovoj prisutnosti kada je sebe uporedila s njim. Ili, živeći iz dana u dan s takvim čudom, osećajući Božju prisutnost kao nikada ranije u svom životu, osećala je i svoju grešnost kao nikada pre toga. I tako, u tom kontekstu, videla je svoje grehe kao uzrok svoje tragedije.

Na mnogo načina, to je i uobičajena reakcija. Mi često optužujemo sebe i svoje grehe za tragedije koje pogađaju nas ili naše voljene. Šta sam ja to učinio što je doprinelo da se moje dete razboli? Koji greh je izazvao tu katastrofu u mom životu? Iako je istina da mnogo puta bol i patnja nastaju kao neposredni rezultat grešnih odluka koje smo doneli, takođe je istina da nailaze i bez nekog očiglednog razloga i svakako bez naše krivice. Setite se priče o Jovu! Čak je i Bog potvrdio da je Jov pravedan, a pogledajte šta mu se dogodilo. Moramo stoga biti veoma pažljivi kada se trudimo da objasnimo uzroke tragedija koje se događaju, jer nas pretpostavljeni uzroci neće daleko dovesti.

Mi se svi suočavamo s neobjašnjivim i neočekivanim tragedijama, zar ne? To je deo onoga što znači živeti kao grešno biće u grešnom svetu. Kako da naučimo da se oslanjamo na Boga i da Ga volimo, čak i usred bolnih zbivanja?

Kako se ovde iskušala vera i udovice i samog Ilije? 1. Carevima 17,17-24.

Zapazite borbu koju je sam sa sobom vodio Ilija posle smrti dečaka. Izgleda da nije sigurno znao da li će Gospod učiniti da dečak ustane. Njegova molitva kao da na neki način odražava i držanje same žene, koja prebacuje Bogu što je dečak umro. To pokazuje da čak i proroci mogu da se bore s nerazumevanjem onoga što se događa (Matej 11,1-3).

Nema nikakve sumnje, izvesno vreme su i Ilija i žena živeli u prisutnosti čuda koje se ponavljalo – stalnog umnožavanja brašna i ulja - što je trebalo da bude i više nego dovoljno da ojača njihovu veru. A ipak, uprkos nečemu tako dramatičnom – njihova vera je bila stavljena na probu.

Koliko često smo i mi imali neko neverovatno iskustvo s Bogom, iskustvo koje nas je pokrenulo na snažan način, a da smo ipak samo malo kasnije posumnjali u Njega zato što se događaji nisu razvijali onako kako smo mi to zamislili! I upravo zato, iako čuda mogu da imaju važnu ulogu u jačanju naše vere u Boga, ona ne treba da stoje u njenom središtu.

Kako se Ilija obraća Bogu? Šta nam to govori o njegovom odnosu sa Bogom?

Ilija je imao vrlo blizak odnos sa Bogom; on Boga naziva »svojim Bogom«. Imati blizak odnos sa Bogom ne znači da imate i sve odgovore. Ilija nije mogao da razume zašto je Bog dozvolio da dete umre. Međutim, upravo kada imamo blizak odnos sa Bogom, najbolje možemo iskusiti Njegovu silu u našem životu. Čudo se nije dogodilo zahvaljujući nekoj posebnoj magijskoj formuli ili čak pokušaju proroka da zagreje dete. Pisac izveštaja jasno naglašava da je upravo Bog podigao dete iz mrtvih.

Sam Ilija je oduševljen rezultatom. »Gle, živ je sin tvoj!«- verovatno je doviknuo majci. Nema sumnje, bez obzira kako je ovaj događaj delovao na veru žene udovice, on je isto tako pomogao i Iliji.

Udovičina reakcija ne završava se izjavom vere. Ona sada zna da je Bog Izrailjev u stanju da čuva i daje život.

Pročitajte Luka 4,24-26 gde se ova udovica ponovo spominje u Novom zavetu. Kako nam Hristove reči pomažu da bolje razumemo ovu priču? Koje pouke za sebe možemo izvući iz nje kao članovi privilegovane grupe?

»I reče im: vi ćete meni bez sumnje kazati ovu priču: lekaru, izleči se sam; što smo čuli da si činio u Kapernaumu učini i ovde na svojoj postojbini. Reče pak: i zaista vam kažem, nikakav prorok nije mio na svojoj postojbini. A zaista vam kažem: mnoge udovice bijahu u Izrailju u vreme Ilijino kada se nebo zatvori tri godine i šest meseci i bi velika glad po svojoj zemlji; a ni k jednoj od njih ne bi poslan Ilija do u Sareptu Sidonsku k ženi udovici. I mnogi bijahu gubavi u Izrailju za proroka Jelisija; ni jedan se od njih ne očisti do Nemana Sirijanina.« (Luka 4,23-27)

»Ovim izlaganjem događaja iz života proroka, Isus je odgovorio na pitanja svojih slušalaca. Božje sluge koje je Bog izabrao za posebno delo nisu dobile dozvolu da rade za tvrdovrati i nevernički narod. Međutim, oni koji su imali srca da osete i vere da veruju, dobili su posebnu prednost da vide dokaze Njegove moći preko proroka. U Ilijine dane, Izrailj je otišao od Boga. Narod je prionuo uz svoje grehe i odbacio opomene Gospodnjih vesnika. Tako se odvojio od kanala kojima bi Božji blagoslovi mogli dopreti do njega. Gospod je zaobišao domove u Izrailju i našao utočište za svoga slugu u neznabožackoj zemlji, kod žene koja nije pripadala izabranom narodu. Ipak, ova žena je dobila prednost zato što je sledila svetlost koju je primila, i njeno srce je bilo otvoreno za još veću svetlost koju joj je Bog slao preko proroka.« (Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 190)

Pitanja za razmišljanje:

- Kakva veza postoji između greha i patnje? Udovica iz Sarepte je pomislila da je njen greh učinio da njen sin umre. U Novom zavetu, učenici su pomislili da je slepoća jednog čoveka posledica greha, njegovih ili greha njegovih roditelja (Jovan 9,2.3). Treba li da se ponašamo različito prema ljudima koji pate zbog svojih greha i prema onima koji pate iako sami nisu ništa zgrešili? Zašto tako mislite?**
- Dete je rođeno s nekom retkom genetskom manom. Majka misli da ju je Bog kaznio zbog njene buntovne mladosti. Koji savet i koju utehu joj vi kao razred možete ponuditi?**
- Pitaj da li je iko u razredu ikada prisustvovao čudu, nečem što je moglo doći samo od Boga. Kako je reagovao na ono što je video? Kako se uticaj toga čuda smanjivao i menjao tokom vremena? Da li je ta osoba ikada više imala problema sa sumnjama, iako je videla nešto tako zadivljujuće? Koje pouke iz takvih iskustava možemo izvući o tome šta znači živeti verom?**

Kako bi se ukratko mogla opisati služba sluga, na temelju sledećih tekstova? 1. Moj. 24,2-4; 39,4-6; Luka 14,17; 17,7.8; Dela 2,18.

Biti sluga prvenstveno znači da moraš ostaviti po strani svoje potrebe, želje i udobnost i potpuno se uključiti u život nekog drugog. Sluga je tu da pomogne gospodar u ostvarivanju njegovih planova, želja i delatnosti. Ponekad biti sluga znači nositi poruke, pratiti nekoga, zastupati nekoga, i obavljati i intelektualne poslove koji se moraju obaviti. U druga vremena to znači baviti se vođenjem finansija i domaćinstva, ali sluga nikada ne zastupa svoje, već interese svoga gospodara.

Gijezije je bio sluga proroka Jelisija. Biti sluga proroka značilo je uživati veliku prednost. To je podrazumevalo daleko više nego samo fizički rad. Bila je to neka vrsta pripravničke službe. I sam Jelisije je služio kod proroka Ilije kao sluga (1. Carevima 19,19-21). Iako je za proročki posao bio neophodan božanski poziv, izgleda da je ovo posebno vreme zajedničkog služenja pomagalo budućem proroku da razvije svoju veru i poverenje u Boga. Služeći svom gospodaru Iliji, Jelisije je naučio da sebe potisne u stranu i da služi drugima. To je izgleda bila najbolja kvalifikacija za bilo koju buduću službu. Nije nam ostao podatak o tome da je Gijezije dobio poziv u službu, ali vidimo prednosti koje su mu bile ukazane.

Ova zamisao o služenju nije ograničena samo na starozavetno doba. Isus je rekao da je spremnost čoveka da služi preduslov za bilo koju vodeću ulogu u Crkvi (Marko 9,35).

Kako je u Novom zavetu naglašena veza između službe vođe i službe sluga? Jovan 13,1-17.

Učenici su bili sa Isusom više od tri godine. Oni su slušali Njegova učenja, čak su učestvovali u Njegovoj službi lečenja, ali i dalje nisu bili spremni da pođu kao Njegovi poslanici među ljude. Oni su bili spremni da uče teoriju i da uživaju u druženju sa Isusom, ali i dalje nisu bili voljni da sebe potisnu i da ponizno služe jedni drugima.

Kako da steknemo poniznost, kako da umremo sebi da bismo mogli da služimo drugima? Kako da naučimo da služimo drugima ne očekujući ništa od njih za sebe?

Dobar učitelj uči primerom i daje dosta vremena svojim učenicima da primene ono što su naučili. Jelisije je bio takva vrsta učitelja.

Koju ulogu ima Gijezije u događajima u Sunamu? Koje prilike i mogućnosti mu je pružio prorok Jelisije? 2. Carevima 4,8-17.

Priča o ženi u Sunamu nastavlja se prikazivanjem čuda u životu jedne druge žene. U 2. Car. 4,1-7 Jelisije pomaže nekoj udovici da plati dugove i da spreči da joj sinovi budu prodati u roblje. Sada se Jelisije nalazi na putu u Sunam. Uzimajući u obzir opšti položaj žena u biblijska vremena, čudno je da pisac nekoj ženi pripisuje takva prava. Ime njenog muža se ne spominje. Znamo jedino da ga je žena upitala za savet da li da gradi gostinsku sobu, kao i da je star, ali ipak ne tako star da ne bude u stanju da nadgleda žetvu na svojim njivama. U prvom delu priče Jelisije daje Gijeziju mogućnost da igra aktivnu ulogu. Šalje Gijezija da pozove ženu i da joj izrazi zahvalnost. Traži savet od Gijezija i postupa prema njegovom predlogu. Gijezije se pokazuje dostojan poverenja, jer primećuje stvarne potrebe te žene i njenog doma. Jelisije pruža priliku Gijeziju da najavi čudo. U toku sledeće godine, dete čuda je bilo rođeno.

Do kakve promene sada dolazi u Gijezijevom ponašanju? U čemu se njegovo ponašanje razlikuje od ponašanja u prethodnoj priči? 2. Carevima 4,18-31.

Dete čuda je sada već dečak. Gijezije je i dalje Jelisijev sluga, ali je nestalo njegove osetljivosti prema potrebama drugih. Kada žena dolazi Jelisiju i pada pred njegove noge, on pokušava da je odgurne. On vidi samo »neuglađenost« u njenom ponašanju, jer ona krši sve društvene obzire toga vremena (2. Carevima 4,25-27). On izgleda nije u stanju da primeti njeno duboko očajanje, kao što to čini Jelisije.

Ponekad je zaista čoveku lako da tako bude usredsređen na samoga sebe da postane neosetljiv prema osećanjima i potrebama bližnjih. Ko se nije nalazio na oba kraja tog stanja? Kako da naučiš da budeš osetljiviji prema osećanjima i potrebama drugih? Osim toga, kako da naučiš da smireno podnosiš neosetljivost drugih prema tvojim potrebama i osećanjima?

Na temelju teksta u 2. Car. 5,1-19 odgovori na sledeća pitanja:

1) Zašto je izrailjski vladar reagovao na takav način? Da li je njegova reakcija bila razumna ili nerazumna? Šta se, prema njegovom mišljenju, događalo?

2) Zašto je Neman reagovao na takav način kada mu je Jelisije dao uputstvo šta da čini? Na koji način je njegova reakcija bila samo odgovor na vladarevu izjavu o pismu?

3) Pročitajte 12. stih. Kojom vrstom logike se Neman ovde poslužio? U čemu je pogrešio?

4) Kako Neman naziva sebe pred Jelisijem pošto se čudo dogodilo? Šta to govori o njemu?

5) Zašto je Jelisije odbio da primi bilo kakvu nagradu od Nemana? Zašto je uopšte bilo važno da ne primi nikakvu nagradu?

6) Koji zahtev je onda Neman uputio Jelisiju? Kako da razumemo njegov zahtev i Jelisijev odgovor na to? 2. Carevima 5,17-19.

Vrlo je teško, bar iz naše današnje perspektive, razumeti zašto su neke biblijske ličnosti činile ono što su činile, posebno kada su bile suočene s toliko čudesnih zbivanja. Neverovatno Nemanovo izlečenje dogodilo se pred Gijezijevim očima. On je video ne samo Božju silu već i postupak svog gospodara, koji je odbio da primi bilo kakvu nagradu od Nemana. Neko bi pomislio da je to bilo i više nego dovoljno da ga učini poniznim pred Bogom i ljudima, ali očigledno nije.

Na koji način je Gijezije objašnjavao i opravdavao svoje postupanje? Koja vrsta nacionalističkih ili etničkih predrasuda se krije iza njegovih postupaka? 2. Carevima 5,20-27.

Biblija je puna upozorenja protiv ljubavi prema novcu i zemaljskom blagu. Ove opomene nisu upućene samo bogatima. Nije količina zemaljskog blaga koju imamo problem, već naše držanje prema njemu. Bitka protiv pohlepe zahteva stalnu budnost. Mi stalno treba da prilagođavamo Bibliji svoje misli o imanju i da ih iznosimo pred Boga. Mi možemo zadržati svoju pravu perspektivu samo ako stalno predajemo Bogu ne samo svoje materijalne posede, već i svoje vreme. Ljubav prema materijalnom blagu zaslepljuje čoveka za njegovu istinsku misiju u životu i na kraju može da izazove njegovu večnu propast, ukoliko ne bude pažljiv.

Čudno je da se Gijezije zaklinje pred živim Bogom, a onda odlazi da vara. Da li misli da ga živi Bog ne vidi? Kakvog li snažnog svedočanstva o snazi našeg pokvarenog srca da nas prevari?

Neman, sa svoje strane, vrlo velikodušno daje darove Gijeziju, ali, verovatno, odlazi postavljajući sebi isto pitanje, posebno kada su se njegove dve sluge vratile i izvestile ga o čudnom Gijezijevom ponašanju. Gijezije je dozvolio da njegova pohlepa potkopa svedočanstvo koje je Jelisije hteo da ostavi tom novom obraćeniku.

Naravno, na kraju, isti Bog koji je učinio čudo otkriva istinu Jelisiju. Jelisije zna šta je sve Gijezije učinio i postupa u skladu s tim. Gijezijeva služba i njegov život nose posledice njegovih postupaka.

Vrlo je lako da čovek potceni neverovatnu snagu ljubavi prema novcu u našem srcu (1. Tim. 6,10). Koje primere, iz života i iz Biblije, možete navesti o tome kako je novac upropastio nečiji život? Kako da naučimo da se zaštitimo od tog vrlo opasnog iskušenja?

Poslednji put slušamo o Gijeziyu u 2. Carevima 8,1-6. Šta čini taj bivši Jelisijev sluga?

Mnogo godina je proteklo od velikog čuda uskrsenja Sunamkinog sina. Gijeziyjeva kožna bolest nije mnogo promenila njegov spoljašnji izgled, jer ga nalazimo u carevom dvoru. Gijeziyje, bivši Jelisijev sluga, govori o onome što se događalo. On se hvali Jelisijem i njegovim čudima, i čineći to verovatno dodaje svojoj važnosti zbog svoje veze s prorokom.

Možda nikada ne bismo ni čuli za ovaj razgovor o prošlim događajima, da nije bilo sticaja okolnosti i vremena kada se razgovor vodio. Biblijski pisac nam kaže da se upravo u vreme kada je Gijeziyje pričao kako je Sunamkin sin bio čudesno vraćen u život, Sunamka pojavila pred vladarem. Bog u svojoj dobroti koristi Gijeziyjevo hvalisanje da bi pomogao ženi iz Sunama. Ona je sada verovatno već udovica, jer se njen muž ne spominje, a osim toga, nezamislivo je da bi se žena pojavila pred carem u takvom poslu umesto svoga muža. Ona je verovatno starešina svoje porodice dok njen sin ne postane punoletan. Ona je živela izvan zemlje sedam godina u toku velike gladi. Imati dobre veze i poznavati prave ljude može izgledati važno u ljudskim očima, ali Bog gleda na to na drugi način.

Koji odnosi su stvarno važni i zašto? Jeremija 9,23.24.

I tako Gijeziyje silazi sa stranica istorije. Žalosna strana ove priče je činjenica da je Gijeziyje mogao da obavlja posao za Gospoda. On se mogao naučiti od Jelisija. On je mogao da bude sledeći veliki prorok i možda starešina i nastavnik u proročkim školama. A sada, jedino što je bio u stanju da čini jeste da priča o dobrim starim vremenima kada je radio s prorokom. Gijeziyje je mogao da učestvuje u stvaranju istorije, a sada je jedino mogao da se seća prošlosti.

Neophodno je da se sećamo Božjih postupaka prema nama u prošlosti. Ali, u isto vreme, moramo biti pažljivi da se ne bavimo suviše onim što je prošlo na račun onoga što se sada zbiva. Kako da postignemo pravu ravnotežu u tome? Kako suviše bavljenje prošlošću može da ugrozi naše sadašnje hodanje s Gospodom?

»Ozbiljne pouke mogu se izvući iz ovog iskustva čoveka kome su bile darovane velike i svete prednosti. Gijeziyjevo ponašanje bilo je kamen spoticanja na putu Nemana, čije su misli bile prosvetljene čudesnim videlom, i koji je bio naklonjen služenju živom Bogu. Za prevaru koju je učinio Gijeziyje nema izgovora. Sve do dana svoje smrti ostao je gubavac, proklet pred Bogom i izbegavan od ljudi.«

»'Lažni svedok neće ostati bez ukora, i ko govori laž, neće uteći' (Priče 19,5). Ljudi mogu misliti da su sakrili svoja zla dela od ljudskih očiju, ali oni ne mogu da prevare Boga. 'Nego je sve golo i otkriveno pred očima onoga kojemu govorimo' (Jevrejima 4,13). Gijeziyje je želeo da prevari Jelisija, ali je Bog otkrio svome proroku reči koje je Gijeziyje uputio Nemanu i svaku pojedinost susreta između ova dva čoveka.« (Elen G. Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 162)

Pitanja za razmišljanje:

1. Koji su neki od znakova upozorenja da su novac ili želja za novcem zauzeli Božje mesto u tvom životu? Kako da naučimo da se služimo novcem umesto da se novac služi nama? Koju ulogu desetak i davanje dobrovoljnih darova imaju kada je u pitanju uticaj novca i sila novca u našem životu?
2. Pogledajte u razredu svoje odgovore na pitanje iz odeljka za četvrtak. Šta je stvarno važno u životu? Zašto je tako lako izgubiti iz vida upravo ono što je zaista bitno?
3. Koji razlozi su naveli Gijeziyje da pomisli da može prikriti svoju prevaru? On je znao da Bog postoji; video je čuda kako se događaju, neka stvarno neverovatna. A ipak, uprkos svemu tome, pokušao je da prevari svoga gospodara. Možda je nešto slično činio i pre toga i nije bio uhvaćen? Možda je u svojim mislima stvarno opravdavao svoje postupanje? Međutim, ono što znamo govori nam da nije teško prevariti samoga sebe. Na koje načine bismo mogli naučiti da zaštitimo sebe od upadanja u zamku samoobmane?
4. Vratimo se na tekst u 2. Carevima 5,17-19. Koje pouke bismo morali ili ne bismo smeli da izvučemo iz Nemanovog zahteva Jelisiju da se ponekad pokloni u kući Rimonovoj?
5. Na koje praktične načine bismo mogli da poslužimo bližnjima?

Varuhov svet je bio sagrađen na izvesnim političkim, ekonomskim i verskim realnostima koje su dominirale u njegovom narodu u to vreme. Politički govoreći, Judina država je stenjala pod jarmom vavilonske vlasti. Snažna podzemna nacionalistička strujanja uticala su na sva područja društvenog života. Narod je želeo da se oslobodi Vavilona. Ekonomski, stanje je bilo prilično dobro, u najmanju ruku bar za klasu koja se bogatila izrabljivanjem siromašnih. I, naravno, postojao je religijski sistem od starine, koji je oblikovao temelj celog društva.

Na koje ključne moralne i duhovne probleme je Jeremija opominjao narod? Koje bi se paralele s našim sadašnjim stanjem mogle povući? Obrati posebnu pažnju na 4. stih. Šta je narodu bilo rečeno u njemu i koje pouke za sebe možemo izvući iz svega toga? Jeremija 7,1-11.

Varuhovo ime znači »onaj koji je blagosloven« i on zaista izgleda blagosloven. Bio je pisar, što znači da je bio vrlo obrazovan. Izgleda da je i poticao iz porodice pisara i da je imao dobre porodične veze.

Kako je Varuh stupio u službu sveštenika i proroka Jeremije nije nam rečeno. Možda je upravo čvrstina Jeremijinog odnosa s Bogom privukla Varuha k njemu. Zaista, društveni, politički i ekonomski ideali koje Jeremija propoveda čvrsto su ukorenjeni u Božjem otkrivenju. Jeremija se ne plaši da stane u odbranu Božje Reči, čak i onda kada to izgleda politički neoportuno. Preko svojih viđenja, Jeremija ima jedinstven uvid u slabost struktura u koje se uzda njegovo društvo, i njega je sam Bog pozvao da opomene narod da će ga njegovo ponašanje odvesti u propast ukoliko ne bude promenio svoje puteve. Možda je upravo želja da bude deo tog procesa navela Varuha da prihvati svoju posebnu ulogu.

Pročitaj ponovo tekst u Jeremiji 7,1-11. Kako bi se te reči mogle primeniti na tebe u tvom hodaњу sa Gospodom? Šta u tvom životu treba da se popravi? U koje si se »lažljive reči« možda pouzdao? S kojim drugim bogovima ti hodiš? Koliko si spreman da budeš iskren i otvoren prilikom suočavanja s tim pitanjima?

Knjiga proroka Jeremije nam pruža neke posebne uvide u način na koji je Biblija napisana. Varuh, Jeremijin pisar, stvarno učestvuje u prenošenju i čuvanju Božje Reči. U Jeremiji 36,4 Jeremija poziva Varuha, i dok diktira poruku narodu, Varuh je zapisuje na listu pergamenta. To je prekrasan primer kako nadahnuće deluje. Prvo, Bog nije fizički uzeo pod svoju vlast proroka Jeremiju niti je vodio njegovu ruku dok je pisao. Umesto toga, Bog daje Jeremiji viđenje i poruke. Prorok onda formuliše poruku i zapisuje je. U ovom posebnom slučaju, sam Jeremija ne piše, već diktira poruku Varuhu, koji je zatim zapisuje. Varuh, dakle, prenosi poruku javnosti. Pošto Jeremija ne uživa naklonost dvora, pošto mu je uskraćen pristup hramu, Varuh čita proročku poruku u hramu u toku svetog dana. Varuh nikada nije tvrdio da je govorio u svoje ime, ili čak u Jeremijino ime; poruka dolazi od Boga.

U Jeremiji 28 zapisana je priča o Ananiji. Na koji način ta istorija otkriva načelo otkriveno u Isaiji 8,20?

Božja poruka ne laska niti se povinuje javnom mišljenju. Ona nije uvek, ili čak često, »politički ispravna«. Božja poruka nikada se ne suproti sama sebi; ljudska tumačenja poruke mogu se sukobljavati, ali nikada same poruke.

U Jeremiji 28,7-9 prorok govori o jedinstvu Pisma, koje se zasniva na čvrstom temelju ispunjenih proročanstava. Prerana smrt lažnog proroka u ovom poglavlju živo potvrđuje ovo važno načelo.

Činjenica je da nam Bog nije dao samo svoju Reč već i dobre razloge da se oslonimo na nju, čak i onda kada se nađemo u okolnostima koje ne razumemo ili koje vređaju našu osetljivost. Biblija nas ne spasava, to čini Isus; međutim, On nam se potpunije otkrio u Pismu nego na bilo koji drugi način.

Mnoge sile deluju da bi potkopale naše poverenje u Božju Reč. Navedi neke od tih sila i upitaj sebe kako da se zaštititi od njihovog uticaja? Ako prestanemo da verujemo porukama Biblije, šta nam ostaje u šta bismo se mogli pouzdati?

IZNEVERENA OČEKIVANJA (JEREMIJA 36)

Ozbilnost situacije kao da je konačno postala očigledna judejskom narodu. U Jeremiji 36,9 narod se okupio u hramu na dan posta pred Gospodom. Putem svojih profesionalnih veza s drugim pisarima, Varuh uspeva da dobije dobro vidljivo mesto na ulazu u hram kod Gemarijevog prozora. Odavde Varuh čita manuskript koji je sam napisao po Jeremijinom diktatu. Pošto je pročitao tekst, službenici dvora su ga zamolili da im ga još jednom nasamo pročita. Kada su se raspitali odakle poruka dolazi, službenici odlučuju da o tome obaveste i cara. Kratko vreme izgleda kao da će u Judi doći do promene.

Za Varuha to je trenutak nade. Ako se smer bude preokrenuo, njegova podrška Jeremiji će se isplatiti. U mogućem procesu reforme, on će biti važna ličnost, možda će čak dospeti i na neko visoko mesto u hijerarhiji vlasti.

Šta je carev odgovor značio za buduće nade Varuha, u najmanju ruku na profesionalnom planu? Jeremija 36.

Manuskripti su bili na papirusu i zato veoma skupi. Morali su se prepisivati rukom. To je činilo da su bili retki i da su predstavljali dragoceni izvor podataka. Ovaj manuskript je bio Božja poruka caru Joakimu. Car i njegove sluge naneli su namernu uvredu Bogu time što su spalili papirus. Spaljivanje rukopisa je značilo gubitak mnogo sati teškog rada za Varuha.

Varuh, koji se možda nadao nekom časnom položaju na dvoru, sada shvata da je podržavao »pogrešnog« igrača i da je uništio svoje izgleda da napravi karijeru kao pisar na carskom dvoru. Osim toga, naljutio je najmoćnije ljude u carstvu. Ovde imamo jasan primer da je nečije pristajanje uz Gospoda imalo svoju vrlo visoku cenu.

Zajedno s Jeremijom, Varuh je sada obeležen. Carski službenici češljaju grad, pokušavajući da uhvate ovu dvojicu otpadnika. Slediti Boga nije put za kukavice ili za one koji žele da se posluže Gospodom da bi postigli karijeru. Biti Božji glasnik ne znači živeti životom punim ličnih častoljubivih ambicija, već dozvoljavati Bogu da upravlja našim životom, bez obzira na cenu. Ponekad, ta cena može da bude veoma visoka.

Šta je tebe koštalo to što si sledio Gospoda? Kada si poslednji put morao da izgubiš ili žrtvuješ nešto važno zato što si ustao u odbranu biblijskih načela ili Božjih zapovesti? Razmisli o posledicama svog odgovora, bez obzira kakav će biti?

TEŠKO MENI!

Gospod je uputio posebnu poruku, namenjenu upravo Varuhu (Jeremija 45). I nije nikakvo čudo, uzimajući u obzir okolnosti.

Prvo, istorijsko pozivanje na četvrtu godinu Joakima u Jeremiji 45,1 stavlja 45. poglavlje posle 36. poglavlja. Jeremija je najverovatnije u tamnici, pa izgledi na probuđenje među judejskim starešinama više nisu verovatni. Drugo, Varuhova budućnost, u najmanju ruku iz zemaljske perspektive, izgleda mračna. I tako, kao što tekst u Jeremiji 45,3. kaže, Varuh je imao takozvani »loš dan«.

Naravno, osećati se odbačenim, žalosnim, ili depresivnim je sasvim prirodan deo našeg ljudskog postojanja u našem grešnom svetu. Ima mnogo razloga da se čovek oseća na taj način, i niko ne treba da pomisli da je grešno ili pogrešno gajiti takva osećanja. Zavisno od okolnosti, izgledalo bi skoro neljudski kada ih ne bismo imali. Svakako, mnoštvo biblijskih ličnosti je imalo svoje trenutke očajanja (1. Car. 19,4; Jov 6,2,3; Psalam 55,4). Mi se varamo ako mislimo da ćemo sami uspeti da ih izbegnemo.

Koju vrstu raspoloženja i osećanja Isaija opisuje na jednom mestu u svojoj knjizi? Ko je taj koji strada i pati? Šta to treba da nam kaže? Isaija 53,1-5.

Najvažnije je za nas da u trenucima emocionalnih kriza i žalosti imamo na umu da to ne znači da nas je Bog odbacio. To samo znači da i mi, zajedno sa ostalim grešnim ljudskim rodom, stradamo u ovom životu. Da li je patnja rezultat naših grešaka ili nije, u izvesnom smislu i nije važno. Važno je da mi, usred naših stradanja, ne dozvolimo Sotoni da se posluži njima da nas okrene od Gospoda ili da nas učini ogorčenima i odbojnim prema Njemu. Važno je da se uhvatimo za Božja obećanja o oprostjenju, izlečenju, boljoj budućnosti i novom životu na novom Nebu i na novoj Zemlji.

Mi svi čeznemo da sve ide dobro; želimo da živimo bolje, ovde i sada. Međutim, uzimajući u obzir prirodu ovoga sveta, to se često ne događa, ili se bar ne događa onako kako smo mi to hteli ili zamišljali. I zato je veoma važno da usred svega što nam se događa ne zaboravimo veliku nadu koja nas očekuje kada strašno iskustvo s grehom postane prošlost.

Koja su vaša omiljena biblijska obećanja o novom nebu i novoj zemlji? Čitajte o njima, molite se za njih, i tražite od Gospoda vere da izdržite sve do vremena kada ćete i sami početi da živite u tom novom nebeskom okruženju.

Šta nam prorok Jeremija otkriva o Bogu? Šta nam govori o Varuhu? Jeremija 45.

Varuh je žalostan, pun bola, nemiran, umoran. On vidi da je celokupno njegovo životno delo uništeno, da su svi njegovi snovi nestali kao magla. I Božje srce je puno bola. On se nežno starao o Izrailju. Kao roditelj koji plače nad tvrdovratim, buntovnim detetom – Gospod je opominjao i pozivao svoj narod više od hiljadu godina. Varuhov bol i žalost samo su bleđa slika Božje žalosti i tuge. Možda je to zato što je Božje srce uvek dirnuto našim patnjama. Mi nikada ne plačemo sami. Bog koji zna i broj vlasi na našoj glavi nalazi vremena da se obrati očajnom pisaru i da mu uputi reči nade i ohrabrenja. U toku nesreće koja će uskoro zadesiti Izrailj, Varuh će biti pošteđen. Bog će sačuvati njegov život. Izraz koji nalazimo u petom stihu (»ali ću tebi dati dušu tvoju umesto plena«) može se naći i na drugim mestima u Knjizi proroka Jeremije (Jeremija 21,9; 38,2; 39,18). On ukazuje na vojnika koji posle izgubljene bitke odlazi živ svojoj kući.

Paradoksalno, spasenje dolazi samo preko »poraza«. Upravo je poniženjem i prividnim porazom na krstu Isus zadobio pobjedu. Samo kada smo spremni da prestanemo da se borimo i kada predamo svoj život, svoje planove i budućnost Bogu u ruke, možemo naći sigurnost. Samo kada smo spremni da se potpuno predamo Njemu, postajemo sigurni u Gospodu.

Koje sličnosti se mogu pronaći između tekstova u Jeremiji 45,1-5 i u Mateju 6,25-34?

U Jeremiji 45, Bog podseća Varuha na ono što je stvarno važno. U Mateju 6, Isus nas podseća da je naš život važniji od našeg zemaljskog blaga. Od svih njegovih snova o veličini, u trenutku opasnosti i katastrofe, jedinu stvarnu vrednost ima Varuhov život. Ironično zvuči ali, iako je Varuh izgubio veliku budućnost na jerusalimskoj političkoj pozornici zbog svoje odanosti Jeremiji, upravo mu je ta odanost spasla život i dala mu daleko veće izgleda od onih o kojima je ikada mogao da sanja.

Upravo to nasleđstvo smo i mi tražili u maglovitim simbolima Starog zaveta dok smo ih proučavali u toku 13 proteklih subota. Većina ličnosti koje smo upoznali malo bolje nije spadala među velikane iz prvog borbenog reda svoga vremena, ali su njihova imena i titule ostali zabeleženi u Pismu tako da se možemo učiti od njih, iz njihovih uspeha i iz njihovih poraza.

»Uzevši novi svitak, Jeremija ga je dao Varuhu, 'i on napisa u njega iz usta Jeremijinih sve reči koje bijahu u onoj knjizi koju sažeh Joakim, car Judin, ognjem; i još bi dodano k onim mnogo onakvih reči' (Jeremija 36,28,32) Ljudski gnev je pokušao da omete delo Božjeg proroka; ali, ista ona sredstva kojima je Joakim pokušao da ograniči uticaj sluge Gospodnjeg, pružila su mu novu priliku da objavi Božje zahteve.«

»Duh protivljenja opomeni i ukoru, koji je doveo do progonstva i zatvaranja Jeremije, postoji i danas. Mnogi odbijaju da poslušaju ponovljene opomene, birajući radije da slušaju lažne učitelje koji laskaju njihovoj taštini i ne vide njihova zlodela. U dan nevolje takvi neće imati sigurnog utočišta, nikakve pomoći s Neba. Božje izabrane sluge treba hrabro i strpljivo da se suočavaju s nevoljama i patnjama koje ih napadaju putem ukora, zanemarivanja i pogrešnog tumačenja. Oni treba da nastave da verno obavljaju delo koje im je Bog dao da rade, uvek imajući na umu da su i proroci iz starine i Spasitelj ljudskog roda i Njegovi apostoli izdržali zlostavljanja i progonstva Reči radi.« (E. G. Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 281)

Pitanja za razmišljanje:

1. Kako, po vašem mišljenju, nadahnuće deluje? Kako su nam služba i život Elen G. Vajt pomogli da razumemo ovo značajno pitanje?
2. Koje su se biblijske ličnosti odrekle svojih ličnih ambicija zato što su želele da ostanu verne Gospodu?
3. U razredu, porazgovarajte o tome čega su se sve kao verni ljudi morali odreći da bi stali na Gospodnju stranu? Šta ste uspeli da naučite iz tih iskustava? Upitaj da li je iko zaključio da je ono čega su se odrekli Gospoda radi bilo veće od onoga što su dobili od Njega?
4. Kako se ponašaš kada dobiješ ukor zbog svojih loših postupaka? Da li si skloniji da se pokaješ na kolenima, ili, simbolički govoreći, da baciš ukor u oganj i da pokušaš da baciš u tamnicu onoga koji te je ukorio? Šta ti tvoj odgovor govori o tebi i šta bi trebalo da menjaš?
5. Kako da bolje razumemo da to što stradamo (čak i kada je to neposredna posledica naših grešaka), ne znači da nas je Gospod odbacio? Kako da naučimo da se držimo svoje vere čak i onda kada prolazimo kroz neizdržljive patnje?

NOVEMBAR

POBEDONOSNI ŽIVOT

Opremljeni za pobjedu

1. P Efescima 6,11.12. Obučeni u Hristovo oružje
2. U Efescima 5,13.14. Opašimo bedra svoja istinom
3. S Efescima 6,14. Oklop pravde
4. Č Efescima 6,15. Obuvši noge u pravdu jevanđelja mira
5. P Efescima 6,16. Štit vere
6. S Isaija 59,17. Kaciga spasenja

S Hristom pobjeđujemo

7. N Efescima 6,17. Mač Duha
8. P Isaija 17,5. U Hristu je snaga
9. U 1.Korinćanima 15,57. U Hristu je pobjeda
10. S Rimljanima 12,2. Volja je odlučujuća snaga
11. Č 2.Timotiju 2,1-3. Prve pobjede postignute su u domu
12. P 1.Korinćanima 15,58. Budi čvrst i ne daj se lako pomaknuti
13. S Psalam 43,3. Hodajte u videlu

Hristos je nadvladao svet

14. N Otkrivenje 3,11. Drži se čvrsto
15. P Rimljanima 5,19. Hristova pobjeda tako je potpuna kao i Adamov pad
16. U Jovan 16,33. U Hristu imajmo mir
17. S 1.Jovanova 5,4. Hrišćani svih vremena bili su pobjednici
18. Č Rimljanima 8,35-37. Pavlov pobjednički uzvik
19. P Plač Jeremijin 3,22.23. Jeremijina izjava zahvalnosti
20. S O jovu 19,25.26. Jov je znao da je živ njegov iskupitelj

Plemeniti karakter

21. N Matej 11,11. Niko nije bio veći od Jovana Krstitelja
22. P Rimljanima 12,17. Poštenje
23. U Sofonija 3,13. Istinoljubivost
24. S Priče 29,23. Skromnost i poniznost
25. Č Priče 11,24.25. Velikodušnost
26. P 1. Korinćanima 13,4. Ljubav
27. S Matej 12,37. Hristove reči i dela

Božja obećanja

28. N O Jovu 22,21. Spokojstvo i mir
29. P 1.O carevima 8, 56. Nijedna reč iz njegovih obećanja nije ostala neispunjena
30. U Psalam 30,4.5. Božja obećanja upućena su meni

111

DECEMBAR

VEČNI ŽIVOT

Pripremanje za večni život

1. S 2.Petrova 1,10.11. Pripreme za večnost
2. Č Otkrivenje 22,14. Držite zapovesti
3. P 1.Mojsijeva 5,24. Treba neprestano živeti s Bogom
4. S 2.Korinćanima 5,7. Hodanje verom

Čekajmo Hristov dolazak

5. N Isaija 25,9. Budite spremni i čekajte
6. P Isaija 35,10. Božji narod izbavljenja
7. U 1.Solunjanima 4,16-18. Hristos lično dolazi po nas
8. S Otkrivenje 15,3. Dan Hristovog krunisanja
9. Č 2.Timotiju 4,8. Hristos mi predaje krunu i harfu
10. P Otkrivenje 7,14. Dobićemo belu odeću
11. S Otkrivenje 21,4. Pobjeda nad smrću

Prekrasna zemlja

12. N Otkrivenje 22,3. Greha nema više
13. P Matej 25,34. Dobićemo carstvo kao naslednici
14. U Jeremija 31,16.17. Porodice će se ponovo sjediniti
15. S 1.Korinćanima 13,12. Prepoznaćemo jedni druge
16. Č Jevrejima 11,15.16. Prekrasna zemlja
17. P Otkrivenje 2,2. Plodovi s drveta života
18. S Otkrivenje 19,9. Na svadbenoj večeri

Život na nebu

19. N Otkrivenje 21,18.19. Lepota našeg nebeskog doma
20. P Isaija 65,21.22. Rad iz zadovoljstva i uživanja
21. U Psalam 16,6. Skladan društveni život
22. S Efescima 1,17.18. Proučavanje Božje mudrosti u trajanju večnosti
23. Č Jovan 6,45. Hristos će poučavati otkupljene
24. P Otkrivenje 14,4. Posete dalekim svetovima
25. S Luka 2,13.14. Slušajte anđeoske horove

Prednost živeti s Bogom

26. N Isaija 66,22.23. Slavite Boga zajedno
27. P Otkrivenje 21,22. Prednost slobodnog razgovora s Bogom
28. U 1.Korinćanima 13,12. Veo će biti uklonjen
29. S Matej 18,10. Sreću se i sa svojim anđelom čuvarom
30. Č Efescima 3,9.10. Zašto je velika borba dozvoljena?
31. P Filibljanima 3,13.14. Trčim k belezi, k daru gornjega zvanja...

ČITANJE BIBLIJE REDOM

VEČERNJE BOGOSLUŽENJE U PORODICI

Oktobar		Novembar		Decembar		Oktobar		Novembar		Decembar	
1. Amos	1-3	1. Luka	7-8	1. 1. Korinćanima	10-12	1. Psalam	78,43-56.	1. Psalam	104,1-18.	1. Psalam	121.
2. «	4-6	2. «	9-11	2. «	13-16	2. Psalam	78,57-72.	2. Psalam	104,19-35.	2. Psalam	122.
		3. «	12-14	3. 2. Korinćanima	1-5	3. Psalam	79.	3. Psalam	105,1-15.	3. Psalam	123.
3. «	7-9	4. «	15-17	4. «	6-9	4. Psalam	80.	4. Psalam	105,16-31.	4. Psalam	124.
4. Avdija i Jona	1-4	5. «	18-20	5. «	10-13	5. Psalam	81.	5. Psalam	105,32-45.	5. Psalam	125.
5. Mihej 1-4		6. «	21-22	6. Galatima	1-3	6. Psalam	82.	6. Psalam	106,1-16.	6. Psalam	126.
6. «	5-7	7. «	23-24	7. «	4-6	7. Psalam	83.	7. Psalam	106,17-32.	7. Psalam	127.
7. Naum	1-3	8. Jovan	1-3	8. Efescima	1-6	8. Psalam	84.	8. Psalam	106,33-48.	8. Psalam	128.
8. Avakum	1-3	9. «	4-6	9. Filibljanima	1-4	9. Psalam	85.	9. Psalam	107,1-21,	9. Psalam	129.
9. Sofonija	1-3	10. «	7-9	10. Kološanima	1-4	10. Psalam	86.	10. Psalam	107,22-43.	10. Psalam	130.
10. Agej	1-2	11. «	10-12	11. 1. Solunjanima	1-5	11. Psalam	87.	11. Psalam	108.	11. Psalam	131.
11. Zaharija	1-3	12. «	13-15	12. 2. Solunjanima	1-3	12. Psalam	88	12. Psalam	109,1-16.	12. Psalam	132.
12. «	4-6	13. «	16-18	13. 1. Timotiju	1-6	13. Psalam	89,1-13.	13. Psalam	109,17-31.	13. Psalam	133.
13. «	7-10	14. «	19-21	14. 2. Timotiju	1-4	14. Psalam	89,14-26.	14. Psalam	110.	14. Psalam	134.
14. «	11-14			15. Titu i Filimonu		15. Psalam	89,27-39.	15. Psalam	111.	15. Psalam	135.
15. Malahija	1-4	15. Dela	1-3	16. Jevrejima	1-5	16. Psalam	89,40-52.	16. Psalam	112.	16. Psalam	136,1-13.
16. Matej	1-5	16. «	4-6	17. «	6-9	17. Psalam	90.	17. Psalam	113.	17. Psalam	136,15-26.
17. «	6-8	17. «	7-9	18. «	10-13	18. Psalam	91.	18. Psalam	114.	18. Psalam	137.
		18. «	10-12	19. «	1-5	19. Psalam	92.	19. Psalam	115.	19. Psalam	138.
18. «	9-11	19. «	13-15	19. Jakov		20. Psalam	93.	20. Psalam	116.	20. Psalam	139.
19. «	12-13	20. «	16-18			21. Psalam	94.	21. Psalam	117.	21. Psalam	140.
20. «	14-15	21. «	19-23	20. 1. Petrova	1-5	22. Psalam	95.	22. Psalam	118,1-14.	22. Psalam	141.
21. «	16-17			21. 2. Petrova	1-3	23. Psalam	96.	23. Psalam	118,15-29.	23. Psalam	142.
22. «	18-20	22. «	24-26	22. 1. Jovanova	1-3	24. Psalam	97.	24. Psalam	119,1-34.	24. Psalam	143.
23. «	21-25	23. «	27-28	23. «	4-5	25. Psalam	98.	25. Psalam	119,35-63.	25. Psalam	144.
24. «	26-28	24. Rimljanima	1-3	24. 2. i 3. Jovanova		26. Psalam	99.	26. Psalam	119,64-90.	26. Psalam	145.
		25. «	4-6	25. Judina poslanica		27. Psalam	100.	27. Psalam	119,91-117.	27. Psalam	146.
25. Marko	1-3	26. «	7-9	26. Otkrivenje	1-4	28. Psalam	101.	28. Psalam	119,118-143.	28. Psalam	147.
26. «	4-6	27. «	10-12			29. Psalam	102,1-14.	29. Psalam	119,144-176.	29. Psalam	148.
27. «	7-9	28. «	13-16	27. «	5-9	30. Psalam	102,15-28.	30. Psalam	120.	30. Psalam	149.
28. «	10-13			28. «	10-13	31. Psalam	103.			31. Psalam	150.
29. «	14-16	29. 1. Korinćanima	1-5	29. «	14-16						
30. Luka	1-3	30. «	6-9	30. «	17-19						
31. «	4-6			31. «	20-22						

Predlažemo vernicima da ove tekstove čitaju u toku večernjeg bogoslužjenja u svojoj porodici.

POČETAK SUBOTE U OKTOBRU 2010. GODINE

MESTO	DATUM				
	1.	8.	15.	22.	29.
Kladovo, Negotin	18,11	17,59	17,46	17,35	17,24
Bor, Zaječar, Piroć , Strumica	18,13	18,01	17,48	17,37	17,26
Vršac , Paraćin, Niš, Leskovac, Vranje, Radoviš, Kavadarci, Đevđelija , Jagodina	18,15	18,03	17,50	17,39	17,28
Kikinda , Srpska Crnja, Alibunar, Kovin, Smederevo , Požarevac, Smederevska Palanka, Kruševac , Kumanovo, Veles	18,17	18,05	17,52	17,41	17,30
Senta, Bečej, Zrenjanin , Pančevo, Beograd , Arandelovac, Kragujevac , Kraljevo, Kosovska Mitrovica, Priština , Tetovo, Skoplje , Prilep, Bitolj	18,19	18,07	17,54	17,43	17,32
Subotica , Bačka Topola, Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Valjevo, Čačak, Novi Pazar, Đakovica, Prizren, Ohrid	18,21	18,09	17,56	17,45	17,34
Sombor , Bačka Palanka, Šid, Srem. Mitrovica, Bogatić, Šabac , Užice, Berane, Peć , Debar	18,23	18,11	17,58	17,47	17,36
Beli Manastir, Osijek , Dalj, Vukovar, Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Pljevlja, Kolašin	18,25	18,13	18,00	17,49	17,38
Tuzla, Foča, Podgorica , Ulcinj	18,27	18,15	18,02	17,51	17,40
Podr. Slatina, Slavonska Požega, Slavonski Brod, Derventa, Doboj, Sarajevo , Bileća, Zelenika	18,29	18,17	18,04	17,53	17,42
Koprivnica, Bjelovar, Virovitica , Daruvar, Bos. Gradiška , Nova Gradiška, Zenica, Mostar , Trebinje, Dubrovnik	18,31	18,19	18,06	17,55	17,44
Murska Sobota, Ormož , Čakovec, Varaždin , Prijedor, Banja Luka , Jajce, Metković, Pelješac, Mljet	18,33	18,21	18,08	17,57	17,46
Maribor , Livno, Hvar, Korčula, Ptuj , Krapina, Zagreb , Sisak, Drvar	18,35	18,23	18,10	17,59	17,48
Dravograd, Slovenj Gradec, Rogaška Slatina, Celje , Zidani Most, Karlovac, Slunj, Bihać, Knin, Split , Brač	18,37	18,25	18,12	18,01	17,50
Mežica, Gospić , Šibenik, Vis	18,39	18,27	18,14	18,03	17,52
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Crikvenica, Krk, Rab, Pag, Zadar, Dugi Otok, Biograd na moru	18,41	18,29	18,16	18,05	17,54
Kranjska Gora, Postojna, Rijeka , Cres, Lošinj	18,43	18,31	18,18	18,07	17,56
Gorica, Koper, Rovinj, Pula	18,45	18,32	18,20	18,09	17,58

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.
Ako se prelazi na zimsko vreme oduzeti jedan sat.

POČETAK SUBOTE U NOVEMBRU 2010. GODINE

MESTO				
	5.	12.	19.	26.
Kladovo, Negotin	16,15	16,07	16,00	16,56
Vršac , Bor, Zaječar, Knjaževac, Piroć	16,17	16,09	16,02	15,58
Kikinda , Srpska Crnja, Alibunar, Požarevac, Niš	16,19	16,11	16,04	16,00
Subotica, Senta, Bečej, Zrenjanin , Pančevo, Kovin, Smederevo , Sm. Palanka, Jagodina, Paraćin, Kruševac , Leskovac, Vranje, Radoviš, Strumica	16,21	16,13	16,06	16,02
Bačka Topola, Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Beograd , Arandelovac, Kragujevac, Kumanovo, Kavadarci, Đevđelija	16,23	16,15	16,08	16,04
Sombor , Bačka Palanka, Srem. Mitrovica, Bogatić, Šabac , Valjevo, Čačak, Kraljevo, Kosovska Mitrovica, Priština , Skoplje , Veles	16,25	16,17	16,10	16,06
Beli Manastir, Osijek , Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Užice, Novi Pazar, Prizren, Tetovo, Prilep	16,27	16,19	16,12	16,08
Tuzla, Berane, Peć, Đakovica, Bitolj	16,29	16,21	16,14	16,10
Virovitica, Podr. Slatina, Slav. Požega, Sl. Brod, Derventa , Doboj, Pljevlja, Kolašin	16,31	16,23	16,16	16,12
Murska Sobota, Čakovec, Varaždin , Koprivnica, Bjelovar, Daruvar, Bos. Gradiška, Nova Gradiška, Zenica, Sarajevo , Foča, Podgorica	16,33	16,25	16,18	16,14
Maribor , Ormož, Ptuj , Banja Luka , Bileća, Bar, Ulcinj	16,35	16,27	16,20	16,16
Slovenj Gradec, Celje , Krapina, Zagreb , Sisak, Prijedor, Jajce, Mostar , Trebinje, Dubrovnik, Zelenika	16,37	16,29	16,22	16,18
Dravograd, Mežica, Rogaška Slatina, Zidani Most, Karlovac, Drvar, Livno, Metković, Pelješac, Mljet	16,39	16,31	16,24	16,20
Kranj, Ljubljana , Slunj, Bihać, Knin, Split , Brač, Hvar, Korčula	16,41	16,33	16,26	16,22
Kranjska Gora, Jesenice, Postojna, Crikvenica, Gospić , Šibenik, Biograd na moru	16,43	16,35	16,28	16,24
Gorica, Rijeka , Krk, Cres, Rab, Zadar, Pag, Dugi Otok, Vis	16,45	16,37	16,30	16,26
Koper, Lošinj	16,47	16,39	16,32	16,28
Rovinj, Pula	16,49	16,41	16,34	16,30

Podaci iz ove tabele izvedeni su po zimskom računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U DECEMBRU 2010. GODINE

MESTO	DATUM				
	3.	10.	17.	24.	31.
Kladovo, Negotin	15,52	15,52	15,53	15,56	16,01
Srpska Crnja, Vršac , Bor, Zaječar	15,54	15,54	15,55	15,58	16,03
Senta, Kikinda , Zrenjanin , Alibunar, Kovin, Požarevac, Knjaževac, Piro t	15,56	15,56	15,57	16,00	16,05
Subotica , Bačka Topola, Bečej, Pančevo, Beograd , Smederevo , Smed. Palanka, Jagodina, Paraćin, Niš , Leskovac	16,58	15,58	15,59	16,02	16,07
Sombor , Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Arandelovac, Kragujevac , Kruševac, Vranje, Radoviš, Strumica	16,00	16,00	16,01	16,04	16,09
Dalj, Vukovar, Šid, Sremska Mitrovica, Bogatić, Šabac , Valjevo, Čačak, Kraljevo , Kumanovo, Kavadarci, Devđelija	16,02	16,02	16,03	16,06	16,11
Beli Manastir, Osijek , Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Užice, Novi Pazar, Kosovska Mitrovica, Priština , Skoplje , Veles	16,04	16,04	16,05	16,08	16,13
Podravska Slatina, Tuzla, Peć , Đakovica, Prizren, Tetovo, Prilep	16,06	16,06	16,07	16,10	16,15
Murska Sobot, Čakovec, Koprivnica, Bjelovar, Virovitica , Daruvar, Slav. Požega, Slav. Brod, Derventa , Dobo, Pljevlja, Berane, Bitolj	16,08	16,08	16,09	16,12	16,17
Ptuj , Ormož, Varaždin , Bosanska Gradiška, Nova Gradiška, Zenica, Sarajevo , Foča, Kolašin , Debar, Ohrid	16,10	16,10	16,11	16,14	16,19
Maribor , Celje, Krapina, Zagreb , Sisak, Prijedor, Banja Luka , Podgorica	16,12	16,12	16,13	16,16	16,21
Dravograd, Mežica, Rogaška Slatina, Zidani Most, Jajce, Mostar , Bileća, Trebinje, Zelenika , Bar, Ulcinj	16,14	16,14	16,15	16,18	16,23
Slovenj Gradec, Karlovac, Slunj, Bihać, Drvar, Livno, Metković, Dubrovnik	16,16	16,16	16,17	16,20	16,25
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Knin, Pelješac, Mljet	16,18	16,18	16,19	16,22	16,27
Kranjska Gora, Postojna, Rijeka , Crikvenica, Krk, Gospić, Šibenik, Split , Brač, Hvar, Korčula	16,20	16,20	16,21	16,24	16,29
Gorica, Koper, Cres, Rab, Pag, Zadar, Biograd na moru, Vis	16,22	16,22	16,23	16,26	16,31
Rovinj, Pula , Lošinj, Dugi Otok	16,24	16,24	16,25	16,28	16,33

Podaci iz ove tabele izvedeni su po zimskom računanju vremena.